לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ב', ג' בשבט תשמ"ו, 13 בינואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12936 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

תוכנית סודית של הליכוד: 50 אלף מתנחלים לאחר הרוטאציה

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

לכתבנו נודע כי הליכוד הכין תוכנית סודית לחדש את תנופת ההתנחלויות לאחר הרוטאציה, ובתוכניתו להביא לשטחים 50 אלף מתנחלים חדשים, בשתי שנות הרוטאציה, בראשותו. כן יוקמו בשטחים מצפים כדוגמת המצפים בגליל כדי לשמור על אדמות המדינה, שהופקעו בימי ממשלת הליכוד השנייה, ועדיין לא הוקמו עליהן התנחלויות. מעריכים את השטחים האלה כבשליש מאדמות הגדה. עוד בתוכנית: להקים 12 התנחלויות: 6 מן התקופה של פרס ו־6 חדשות לתקופה של שמיר.

לאחר שבע שעות של מחלוקות על הבוררות בעניין טאבה

באחת אחר חצות עמד הקבינט לשוב ולהתכנס כדי לאשר עמדה מוסכמת

הליכוד ניסה במהלך הישיבה להכניס שוב „הפישור" לנוסח ההחלטה ● פרס השיב: אין על מה לדבר ושרי הליכוד פרשו להתייעצויות ● בהחלטת הסיכום נאמר כי סימון הגבול בטאבה ייפתר ע"י בוררות אותו תוכל ישראל לראות גם כפישור ● נראה כי רוב שרי הליכוד יתמכו בהצעה ואילו לוי ושרון יצביעו נגד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

תביעת שרי הליכוד החברים בקבינט לקבוע, כי יקויים פישור בנוגע לטאבה בנפרד מהליך הבוררות ולפני שיוחל בבוררות — עמדה אמש במרכז ישיבת הקבינט, שהחלה ב־6 בערב ונמשכה בשעת מסירת הידיעה. באחת אחרי חצות, תביעת הליכוד עוררה חילוקי דעות עזים בקבינט.

שרי הליכוד פרשו אחר חצות להתייעצות, כאשר ראש הממשלה שמעון פרס הבהיר, כי לא יסכים לשום החלטה אם לא תהיה בה, בסעיף ראשון, הכותרת „בוררות" והממשלה תודיע על הסכמתה לפתור את בעיית טאבה בדרך של בוררות.

„אין על מה לדבר"

פרס הדגיש כי הסכמת מצרים שיועלו הצעות פישור בשלבים הראשונים של הבוררות היא הישג מרחיק לכת ויש להסתפק בכך, מאחר שהדבר עונה על דרישת הליכוד לפישור. פרס הדגיש, שאם

(סוף בעמוד 2)

בלס יחזיר לקיבוצים 90 מיליון דולר

מאת אבי בניהו ומירה יערי כתב „על המשמר"

אם לא יחול שיבוש של הרגע האחרון עומדות התנועות הקיבוציות (התק"מ והקיבוץ־הארצי) לחתום בקרוב מאוד על הסכם בינן לבין איש העסקים דוד בלס ובנק דיסקונט.

לכתבנו נודע כי בימים אלה נמצא המשא־ומתן, הנערך זה זמן רב, בשלבים מתקדמים וכי ייתכן שבקרוב מאוד יגיעו הצדדים להסכם שיבטיח את החזרתם של 90 מיליון דולר לתנועות הקיבוציות.

התנועות הקיבוציות דורשות הכרעה מיידית בכל הסוגיות הקשורות בפרשת ההסתבכות ו־גורמים בתנועות טוענים, כי עוד במהלך שבוע זה יסוכם הסדר כולל בין כל הצדדים.

חווה יערי חשודה בהוצאת 15 אלף דולר מחשבון הנרצחת

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

חווה יערי, שנעצרה בסוף השבוע ל־15 יום, כחשודה במעורבות ברצח התיירת מלה מלבסקי, בחודש מארס אשתקד, נפגשה אתמול לשיחה עם עורכת הדין שלה, ערנה קפלן.

חווה יערי ועורכת דינה סירבו אתמול להתייחס לפרשה, והחשודה טענה רק שלא נפגשה עם הנרצחת וכי החשדות כלפיה אינן נכונות. נודע כי במשך כחודש ימים ערך צוות חקירה מיוחד (צח"מ) שהוקם במרחב רן, בראשותו של פקד מיכל חראר, מעקב סמוי אחר חווה יערי.

חתימות מזוייפות

על־פי מידע הדס שהגיע לחוקרים חשודה יערי כי הוציאה מחשבונה של התיירת מלבסקי סכום של כ־15 אלף דולרים. למלבסקי היה חשבון באחד הבנקים בארץ. כשהגיעה ארצה בחודש מארס אשתקד ביקשה לברר את היתרה בחשבון וגילתה כי הוצאו ממנו סכומי כסף גדולים ומחקירת המשטרה הסתבר כי מדובר בחתימות מזוייפות.

רצח על רקע כספי

המשטרה כאמור חושדת כי חווה יערי הוציאה סכום זה במרמה. חוקרי המשטרה סבורים כי הרצח היה אכן על רקע כספי. בשלב זה חקירת המשטרה בפרשה מוגדרת כחסויה ומשטרת תל־אביב והצח"מ מסרבים למסור פרטים נוספים.

ירדן הסכימה לפתיחת בנק ערבי בשטחים ● עמוד 3

ההסתדרות תובעת לכנס המועצה החברתית כלכלית ● עמוד 4

המשטרה נערכת לירידי המים של הבאבא סאלי ● עמוד 4

תובעים לחסום „משלחת הרצון הרע" להר־הבית ● עמוד 3

פועל מחאן־יונס מילא טופס ב־8 ש"ח וזכה יחיד בטוטו ● מדור הספורט

קולק ייפגש עם ברלב בעניין הפירסומים המחשידים ● עמוד 16

מערכת הבטחון תעביר עבודות מהמשק האזרחי לצה"ל ● עמוד 2

חזי קוקה — האיש עם היד על מפסק הטלוויזיה ● צלצול מהיד / עמוד 2

מרקע אפל

תאפלת מרקע הטלוויזיה בימים האחרונים לא גרמה להתרגשות מיוחדת של הציבור, אשר מצא תחליף אחר לבילוי שעות הפנאי, אם על־ידי צפיה בתחנות הטלוויזיה של הארצות השכנות, ואם בקריאת ספרים או מפגש חברתי. רמתה של הטלוויזיה שלנו, ירדה למדרגה כזאת של שעמום – בתערובת של סרטים קטועים ירודים ברמתם, עד שאיש לא יוכל לטעון, כי השביתה גזלה ממנו בידור תרבותי של ממש.

עם זאת, משלמי האגרה זכאים לקבל תמורה מרשות־השידור (ההנהגת לסחוט מן הצרכנים קנסות פיגורים של עשרות אחוזים ואם הנהלתה אינה מסוגלת להבטיח המשך השידורים עליה להפחית את דמי האגרה עבור ימי האפלה. הנהלת רשות־השידור טוענת עתה, כי הגיע הזמן להסדיר את יחסי העבודה המעורערים בטלוויזיה, והיא מוכנה כנראה להכריז גם על השבתת מגן עד ל„עשיית סדר עם העובדים". ותרי ההנהלה אשמה בכך שלא דאגה להגיע להסדר עם טכנאי הטלוויזיה בנושא ששימש עילה לסכסוך האחרון. ייתכן שעובדים אלה אינם צודקים בהתנגדותם לשידור קטעים שצולמו במכשור ווידיאו מסויים, אך הנהלה נבונה מנסה להגיע להבנה עם העובדים, ולא מנחיתה עליהם הסדר חדש שהם מתנגדים לו.

מה שחמור יותר הוא מעשה הענישה שהופעל נגד יו"ר ועד העובדים, שהושעה מעבודתו בטרם התברר ענייננו בפני בית־הדין המשמעתי. מטרת הפגיעה בנציג העובדים היא להפחיד את חבריו, וכך גם הובנה על־ידם כאשר הגיבו בהשבתת השידורים. ארגוני העובדים בעולם ובארץ יצאו תמיד נגד נסיון לפגוע בחברי ועד העובדים. שיטה זו נוגדת את המוסכם במערכת יחסי העבודה.

הנהלת רשות־השידור הוכיחה את חוסר יכולתה לנהל את המוסד שעליו היא מופקדת מפגינה עתה את שריריה, כדי לחפות על כשלונותיה הרצופים. האיום „לסגור את הטלוויזיה" לא הושמע בפעם הראשונה. כל אימת שחדלונם של המנהלים מתגלה ברבים הם מנסים להטיל את האשמה על העובדים תוך הבטחה ש„ייעשו סדר – פעם לתמיד". מה שדרוש כעת הוא לבטל את ההשעיה של נציג ועד העובדים ולהחליף את האחראים לנעשה בטלוויזיה. חן ליחסי העבודה המעורערים אך לא פחות מכך גם לרמתה הירודה. הנהלת רשות־השידור תרמה להחרפת הסכסוך במקום לדאוג להפעלה תקינה של הטלוויזיה הממלכתית. האמנם יש בכוונתה לתת יד לסגירתה של הטלוויזיה ו„להקמתה מחדש", כהצעתה של ההנהלה הכושלת? מי יקים אותה ומי יעבוד בה — אם לא אותם טכנאים, שנגדם הופעלו אמצעי ההפחדה?

הצדדים מתבצרים בעמדותיהם — מסך הטלוויזיה יישאר אפל גם היום

המגעים חודשו אמש אבל ספק אם יושג הסכם ● איגוד הטכנאים מאיים בהשבתה של הרדיו

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

אם לא תגיע הנהלת רשות השידור להסדר עם הטכנאים הלילה, תשאר הטלוויזיה סגורה גם היום. אתמול אחה"צ נפגשו נציגי הצדדים בתיווכו של הממונה על יחסי העבודה במשק, נחמן אורי, אבל לא הגיעו לשום סיכום.

גם ההנהלה וגם הטכנאים לא היו מוכנים לוותר. הנהלת הרשות עומדת על העמדתו של יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה, חזי קוקה, לדין משמעתי, ומוכנה לוותר רק על העלאת האי.אן.ג'י. ואילו הטכנאים תובעים, קודם כל, את ביטול ההשעייה וישוב הסכסוך, בסיוע נציגי האיגוד המקצועי, בוועדה שהוקמה למטרה זו.

„מותר להשבית"

אמש ב־9 נפגשו נציגי הצדדים שוב, אלא שברשות השידור אין צופים הסדר קרוב. להיפך. נציג איגוד הטכנאים בהסתדרות, זלמן שנקמן, אמר אתמול, כי השביתה בגיבויה המלא של ההסתדרות, תימשך ואם יהיה צורך בכך יופעלו ועדי העובדים גם במפעלים אחרים במשק. „כשמשעים יו"ר ועד עובדים מותר להשבית את הטלוויזיה והרדיו. לא ניתן להנהלה לעשות את הוועד הפקר" — אמר שנקמן.

(סוף בעמוד 2)

בנאום רצוף „דם ניגר" הוביל מודעי ההתקפה על העתונות בממשלה:

התקשורת מידרדרת, חוק נסים אינו מספיק, דרושות סנקציות חמורות יותר

הממשלה הסירה הצעת השר צור שלא ליזום חקיקה המגבילה חופש העתונות ● ברוב של 14 נגד 8 התקבלה הצעת שר המשפטים האוסרת פירסום שמו של חשוד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

בתום דיון ממושך הסירה אתמול הממשלה הצעה של שר הקליטה, יעקב צור, לפיה לא תיזום הממשלה כל חקיקה שמשמעותה הגבלת חופש העיתונות. בעד ההצעה הצביעו צור, גד יעקבי, עזר ויצמן, שר המשטרה חיים בר־לב ומנגע. הממשלה הסירה גם את הצעת ראש־הממשלה שמעון פרס, לפיה יועברו לוועדת השרים לענייני חקיקה, פרט להצעת החוק של שר המשפטים משה נסים, האוסרת פרסום שמו של חשוד, גם הצעות החוק שהעלו השרים שחל ורובינשטיין, שהן יותר ליברליות באופיין.

התקבלה ההצעה המחמירה

ב־14 קולות נגד 8 אושרה הצעת שר־המשפטים, להעביר לוועדת השרים לענייני חקיקה את הצעת החוק שלו, האוסרת על פרסום שמו של חשוד, אלא אם הוא עצור כבר 30 יום, או הוגש נגדו כתב אישום.

(סוף בעמוד 2)

„היהלום שבכתר" של „תדיראן" הפך למבצר חסום ומסוגר

לאחר ש־130 מפוטרי מפעל האלקטרוניקה בעפולה העומד להיסגר התבצרו בתוכו, הגיפו שעריו, הציבו מחסומים ומנעו הוצאת מקררים ומזגנים מהמפעל הסמוך

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

130 עובדי חטיבת התקשורת במפעל „תדיראן" בעפולה פרצו אתמול למפעל הנעול והתארגנו בו לשהייה גם בשעות הלילה. הפועלים הגיפו את שערי המפעל, הציבו מחסומי מכוניות ליד השערים, ומנעו יציאת משלוחי מקררים ומזגנים מהמפעל הסמוך.

העובדים יתייצבו גם הבוקר במפעל, יחסמו את השערים וימנעו את כניסתם לעבודה של הפועלים העובדים במפעלים הסמוכים של „תדיראן ליצור" מקררים ומזגנים.

„רוצים עבודה ולא אבטלה", „בעפולה סגירה, בחולון הבראה" ועוד עשרות כרוזות ניתלו על השערים הנעולים של המפעל.

130 הפועלים פרצו למפעל לאחר שביום חמישי נודע להם ממבזק חדשות ברדיו שביום א' סוגרת חברת „תדיראן" את שלוחת המפעל של חטיבת התקשורת בעפולה. כך גם נודע להם שקווי הייצור יועברו למפעל בחולון ו־130 העובדים בעפולה יפוטרו לאחר חופשה מאולצת של 10 ימים.

חבר ועד העובדים, עמוס פנחס, סיפר אתמול, כי מנהל המפעל, גיל אשל, מסר בפגישתו עם הוועד, כי למפעל הזמנות ייצור עד סוף 1986.

חברי הוועד אמרו בתום פגישה בת 3 שעות עם ההנהלה, כי הם רותחים את נסיונות ההרגעה וההבטחות לשבצם בעבודות חילופיות. הם גם אמרו שלא קיבלו שום הסבר מדוע נסגר המפעל באופן פתאומי כל כך, למרות שעבד בהיקף מלא.

בעקבות הפגישה הכושלת עם הנהלת המפעל הורה אתמול הוועד לכל העובדים המפוטרים לסגור את שערי „תדיראן" בעפולה, לחסום אותם במכוניות וצמיגים בוערים ולא לאפשר הוצאת סחורה וכניסת פועלים למפעלים הסמוכים. כ־50 עובדים נשארו לישון באולם הייצור.

הסתיימו תנאי ההעדפה

לטענת העובדים המפוטרים סגירת מפעל התקשורת של „תדיראן" בעפולה מתבצעת כעבור 5 שנים לאחר הקמתה, עם הפסקת תנאי ההעדפה שמעניקה הממשלה למפעלים באזורי פיתוח.

עובדים הדגישו אתמול את מסירותם למפעל והתמדתם בו וציינו כדוגמה, כי 15 זוגות מקרב העובדים הכירו ונישאו במפעל שאותו הם ראו כבית. הם גם הזכירו שאברהם גרנית, מנכ"ל תעשיית הקשר ב„תדיראן", הכריז בביקורו אצלם לפני כשנה שהמפעל בעפולה הוא „היהלום שבכתר" וקרן האור של „תדיראן".

ההסתדרות תיערך נגד סגירת מפעלים במשבר

הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שהתכנסה אתמול בהרכבה החדש, קיבלה את הצעת מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, להערך לפעולה נגד סגירת מפעלים שנקלעו לקשיים.

כמו־כן, הוחלט, שמטרת המאבק של ההסתדרות והמטה לתעסוקה ומניעת אבטלה יתארגנו מחדש, ובשבוע הבא יוצגו המטות בפני הוועדה המרכזת, כדי שיוכלו לפתוח בפעולה מחודשת, שמטרתה הראשונית היא לגרום לכך שהממשלה תפעיל תכנית לצמיחה במשק.

קיסר אמר, שבשלב הראשון תובעת ההסתדרות מהממשלה לבחון בעיות ספציפיות של מפעלים במצוקה ולסייע להם, להכין ולהציג בפני הציבור תכנית מפורטת לצמיחה כלכלית חברתית. הוא קרא לבטל את אותו חלק של היבוא המתחרה בתוצרת מקומית, ואשר אינו קשור להסכמים מחייבים בין מדינות וכן לפתוח בפעולה נגד העסקת עובדים זרים בתפקידים להם ניתן להכשיר עובדים מקומיים.

קיסר הדגיש, שההסתדרות תהיה מוכנה לסייע בכל הנושא של הורדת עלויות על־ידי הגברת פריון העבודה ובמיוחד במפעלים שתוצרתם מיועדת ליצוא, אך הביע התנגדות נחרצת להורדת עלויות על־ידי שחיקת שכר נוספת, דבר שאינו תורם כהוא זה להעלאת פריון העבודה ופוגע בציבור העובדים.

(שע"ה)

עולי אתיופיה העלו בעיותיהם לפני הנשיא

בעיות של ניתוק וגעגועים לבני המשפחה, הנמצאים עדיין באתיופיה וסודן לצד קשיי־קליטה בארץ — שני נושאים מרכזיים אלו מעסיקים את הצעירים מקרב יהודי אתיופיה, כפי שהושמע מפיהם במיפגש פתוח עם נשיא המדינה, חיים הרצוג, שהתקיים אתמול במישכן הנשיא בירושלים.

המיפגש, בו השתתפו גם שר הקליטה, יעקב צור, וראשי מינהל הסטודנטים, נערך לציון שנה ל„מיבצע משה". בפגישה השתתפו שלושים סטודנטים וסטודנטיות, הלומדים במוסדות אקדמיים לתארים אוניברסיטאיים, או במסגרת המכינה וכאלו הלומדים במסגרות של הכשרה מקצועית.

אלי, שעלה לפני 7 חודשים לישראל ונמצא עדיין באולפן באשקלון, סיפר על הגעגועים לבני משפחתו שנותרו באתיופיה. סטודנט אחר אמר: „קשה לנו ללמוד ולהתרכז בשיעור, כשפתאום באמצע, אנו נזכרים במשפחות שלנו". אחרים הביעו דאגה לגורל יקיריהם, עקב הידיעות, כי אלף יהודים נכלאו בסודן.

„כל פעולה אפשרית נעשית להציל אותם", הבטיח הנשיא. „אבל לא הכל תלוי רק במדינת ישראל". כן אמר, כי אין אישור ממקור נוסף לידיעה על כליאתם של אלף היהודים בסודן.

(עתים)

בעכו כבר מתכוננים לקלוט עולים מבריה"מ

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

למרות ההכחשות והידיעות הסותרות על גורל העלייה מבריה"מ, מתכוננים כבר עתה בעכו לקליטת 5000 עולים חדשים מבריה"מ. הם אמורים להיקלט בעיר עד סוף העשור הנוכחי.

רוב העולים החדשים, לדברי ראש העיר עכו, אקדמאים, בעלי מקצועות חופשיים. ראש העיר, אלי דה־קסטרו, אומר, כי קיים מגעים עם גורמים שונים וכבר יש לו סיכום עקרוני ברוח זו.

ראש העיר נועד בימים אלו עם שר הבינוי ומנכ"ל משרד העבודה, וכבר יש תוכנית ראשונית, לדבריו, לבניית שיכונים עבור העולים. הכוונה היא, כי משרד השיכון ירכוש עשרות דירות חדשות ובנייני מגורים, שלא הושלמו על־ידי קבלנים ויסייע לקבלנים בהמשך הבנייה. בדירות אלו ישוכנו בבוא היום, עולים אלה.

ראש העיר אמר עוד, כי העולים מבריה"מ ישנו באורח משמעותי את ההרכב החברתי־כלכלי של אוכלוסיית עכו.

ההסתדרות מזהירה מפגיעה נוספת בגימלאים

משלחת מטעם הוועדה המרכזת תבקש להופיע בדחיפות בפני ועדת הכספים של הכנסת ותתבע לתקן מיד את העוול שכבר נגרם לגימלאים ולמנוע את הפגיעות המתוכננות בגימלאים ע"י האוצר, כפי שבאו לכלל ביטוי בעת הדיון על תקציב המדינה בממשלה. החלטה על כך קיבלה אתמול הוועדה המרכזת, על־פי הצעת מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

הנושא הועלה לדיון בוועדה המרכזת בעקבות פנייתו של יו"ר האגף לאירגון ומועצות פועלים, גדעון בן־ישראל, אשר תיאר בפירוט את פגיעת האוצר בגימלאים. הוא אמר, כי מתוך הדיווח של ישיבת התקציב של הממשלה, מסתבר שקיימת החלטה לפגיעה נוספת בציבור הגימלאים, המתבטאת בהקטנת תוספת הוותק הניתנת בהתאם לחוק למי שהיה מבוטח למעלה מ־10 שנים בביטוח הלאומי, כנראה בשיעור של 2% לשנה עד למכסימום של 50% מהקיצבה.

תוספת זו אמורה להיות מוקטנת בהתאם להצעה החדשה, למחציתה או להתבטל כליל לגבי כל הגימלאים או רק לאלה שטרם החלו לקבל קיצבה.

(שע"ה)

נפסלה השתתפות ילדים בהצגת תיאטרון „הבימה"

ועדה מיוחדת, שמונתה על־ידי שר העבודה והרווחה לבדיקת נושא העסקת ילדים במחזות המועלים על־ידי תיאטרונים, החליטה, בישיבתה האחרונה ביום ה' לפסול השתתפותם של שני ילדים במחזה „הבית ברחוב שיינקין", העומד לעלות על בימת התיאטרון הלאומי „הבימה" בתל־אביב.

בנימוקי הוועדה נאמר: „תוכן המחזה כולל סאטירה גרועה על הממשלה שלא תובן על־ידי הילדים ותציג את הממשלה באור שלילי. היא תיצור בעיני הילדים תמונה מעוותת של הדמוקרטיה. דבר הנוגד את המגמה החינוכית של חינוך לדמוקרטיה ואזרחות טובה".

עוד נכתב בין הנימוקים, כי „המחזה כולל ביטויים ודימויים גסים, שאינם מהווים רקע חינוכי מתאים לילדים".

את מסקנותיה העבירה הוועדה למפקח רמי כהלון במשרד העבודה והרווחה בירושלים. בין חברי הוועדה היו יהודה שרלין, נציג משרד החינוך, יעקב מרקוביץ, נציג משרד הפנים, ודרה דוארטס, נציגת משרד העבודה והרווחה, וגדעון לב, נציג מרכז השלטון המקומי.

(עתים)

דיון מקיף בוועד הפועל לקראת הוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי קיים אתמול דיון רחב היקף ורב משתתפים לקראת ועידת הקיבוץ הארצי ה־14 שתיפתח בסוף החודש בקיבוץ כפר־מנחם.

הוועד הפועל, שהתכנס בגבעת־חביבה, שמע את סקירתו של חנן ארז, מזכיר מרכז מפ"ם, בנושא המאבק למען ישראל דמוקרטית. הדיון בעניין זה נסב בעיקר על הגורמים השונים לניתוק שבין הקיבוץ לסביבתו הקרובה, המונע את שיתוף הפעולה להדברת הגזענות.

רוב הדוברים התרכזו בשני נושאים: הצורך בשינוי בתחום המפעלים האיזוריים ופתיחת בתי־הספר של הקיבוץ הארצי לתושבי הערים ועיירות הפיתוח. סוכם להציע לוועידת הקיבוץ הארצי מועדים קרובים שבהם יקויימו דיונים ותתקבלנה החלטות אופרטיביות בעניינים אלה. את הדיון על המאבק למען ישראל דמוקרטית נעל אפריים רוזן מזכיר הקיבוץ הארצי.

הקיבוץ והתנועה

בחלקה השני של הישיבה דן הוועד הפועל בנושא יחסי הגומלין של הקיבוץ והתנועה. פתח את הדיון יוסי אמיר, רכז המחלקה לחברה.

אורי פינקרפלד (רבדים) טען, כי השותפות הרעיונית של הקיבוץ הארצי אינה חייבת להיות בהכרח שותפות מפלגתית. פינקרפלד הציע לוועידה לבחון מחדש את ההגדרה לפיה הקיבוץ הארצי פועל כזיקה למפ"ם.

בתגובה להצעה זו אמר מזכיר הקיבוץ הארצי, חיים אורון (ג'ומס) כי להצעה הגורסת שיש צורך בפלורליזם בקיבוץ הארצי יש כיום משמעות של עקרות פוליטית.

בהצבעה שנערכה בעניין זה תמכו רק 10 חברים בהצעתו של פינקרפלד והיא ירדה מסדר־היום.

כשל סדר היום העמוס של הישיבה לא הובאו לדיון המלצותיה של הוועדה לבדיקת המיבנה המוסדי והאירגוני בקיבוץ הארצי. סוכם כי הנושא יידון בקיבוצים וכי רוב המלצות הוועדה יידונו בוועד הפועל החדש שתבחר הוועידה.

שוויון המינים

מספר חברות הפעילות בתחום שוויון המינים טענו, כי קיימת בעייה של חוסר מעורבות מצד החברות בתנועה והציעו לשריין מקומות לנשים במוסדות ובתפקידים המרכזיים בקיבוץ הארצי. דברי החברות לוו בקריאות ביניים מחברות אחרות שלא הסכימו לשינויים. כתבנו מציין, כי בהצעות לוועידה מוצע לשריין 20 אחוז לחברות בכל המוסדות.

הוועד הפועל קיבל שורת הצעות המתייחסות לתיפקודה של גבעת חביבה. סוכם, כי על גבעת חביבה תהיה מוטלת האחריות לביצוע החלטות שתתקבלנה בוועידה ה־14.

כן נמסר, כי במלאות 60 שנה לקיבוץ הארצי (בעוד שנה) תתכנס

"יש גם סכנה שניפול למלכודת של מלים וסיסמאות מבלי שנוכל ליישם את כל ההחלטות שתתקבלנה. צוות הוועידה מנסה לתת מענה לכל הבעיות ופותח דרכים שונות להגיע למירב החברים באמצעות ועידות אזוריות, פירסומים בעיתונות ומערכת הוויראר", אמר ברון. הוא הוסיף, כי יוקם צוות מתמיד שיעקוב מקרוב אחר יישום ההחלטות.

„להביט קדימה לעתיד"

יעקב חזן בן ה־86, ממייסדי הקיבוץ הארצי אמר: „אני חש שזו תקופה בכל תחומי החיים ומעבר אל עידן חדש. אנו עומדים בפני מה לברר מחדש את כל בעיות החיים. נצטרך לשאול איך ובאיזו צורה נוכל להמשיך את חיינו ומה תפקידים בכלל.

„מה שיהא דרוש לנו זו עוז ומצפן, עמדות יסודיות והדבה נכונות לשינויים בלתי פוסקים בכל תחומי החיים. בכדי שנוכל לעמוד בכל אלה דרושה לנו תנועה מלוכדת וחזקה. עלינו להתעשר ולשכוח משברים של העבר ולהביט קדימה לעתיד", אמר חזן.

מלכתחילה להתמודד עם שלוש בעיות עיקריות: להגיע למירב החברים בתנועה בדיונים לקראת הוועידה. הבעייה שחלק מחברי הקיבוץ ממעט לעסוק בנושאים בהם תדון הוועידה וחוסר היכולת להתמקד בנושאים ספציפיים כאשר הנושא רחב ומקיף.

מועצה של התנועה לדיון בדרך האידאולוגית והתוכנית של הקיבוץ הארצי.

להגיע למירב החברים

בסכמו את ההכנות לוועידה מסר רכז הוועידה, חיים ברון מקיבוץ יחיעם, כי צוות ההיגוי נאלץ

יעקב חזן בן ה־86 ונכדתו נעמיקה ציון בת ה־26 בישיבת הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי. (צילום: ויקי כהן)

ראשי רשויות מהימין מאיימים בפרישה מהשלטון המקומי

אם הישובים ביו"ש וברצועת עזה לא ישולבו בו

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

„להפסיק לרדוף את רוכשי הקרקעות ואת היזמים הפרטיים שעושים ימים כלילות למען הרחבת ההתיישבות ביו"ש וחבל עזה. גאולת הקרקע היא מימדורות קיומו של העם ולא יותכן שמי שעוסק ברכישה תיפך גזלן ורמאי", בקריאה זו יצא אתמול כנס של 30 ראשי רשויות מקומיות חברי הליכוד, התחיה, המפד"ל.

ראש מועצת רמת־ישי, דרור פוגל, שיזם את הכנס שהתקיים בהיכל התרבות ברמת־ישי אמר: „ראיתי שהחברים שלי לא עושים שום דבר אז עשיתי כנס וכולם באו". בנוסף לכל ראשי ערי הפיתוח והמועצות השתתפו גם ראשי גוש אמונים ביו"ש וברצועת עזה.

הכנס דן בשיתופם של הישובים ביו"ש ובחבל עזה במסגרת השלטון המקומי וקיבל החלטה לתבוע את שילובם בהקדם, ואם אחרי תקופת מו"מ לא ישולבו מועצות אלה במסגרת השלטון המקומי יפרשו כל ראשי הישובים מהליכוד, המפד"ל והתחיה ממסגרת זו.

באי הכנס סיכמו, שב־15 לחודש הם ייפגשו במעלה אדומים עם שרי הליכוד, שמיר, דוד לוי, אריאל שרון ומודעי כדי לבדוק דרכים לפרישת האוכלוסיה על כל ארץ־ישראל כולה „ולא לצופף אותה בין גדרה לחדרה", אמר דרור פוגל.

[illegible]

משרד־הבריאות מחדש סיבסוד המזון התרופתי

מאת יוסף שמי כתב „על המשמר"

המזון התרופתי יסובסד שוב על־ידי משרד־הבריאות ויסופק על־ידי קופות־החולים, כך סוכם אתמול בפגישה בין שר־הבריאות מוטה גור ובין נציגי קופות־החולים.

נציג קופת־חולים הכללית אמר, כי תשובה סופית תהיה רק אחרי קבלת אישור של המועצה הארצית, אשר זה לא מכבר דנה בנושא והחליטה שלא לספק ולא לסבסד את המזון התרופתי. בין הנושאים הטעונים ליבון, דרישת שר־הבריאות לכלול את המזון התרופתי ברשימת התרופות.

בעקבות הסיכום בין משרד הבריאות וקופות החולים הודיע ועד ההורים של ילדים הזקוקים למזון תרופתי כי הם מבטלים את ההפגנה שתוכננה להיום.

מזג האוויר

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית עד בהיר.

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 8–16, רמת הגולן 7–16, נהריה 12–22, צפת 7–18, חיפה 13–21, טבריה 12–22, נצרת 9–18, עפולה 8–22, שומרון 8–18, תל־אביב 10–20, [illegible] 10–20, נמל התעופה בן־גוריון 7–22, יריחו 8–23, עזה 10–20, באר־שבע 8–22, אילת 12–25.

(עתים)

מערכת הבטחון תעביר עבודות מהמשק האזרחי לסדנאות צה"ל

צופים נזקים למשרות מפעלים קטנים בעיירות הפיתוח בצפון

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

בשנת העבודה הבאה תהיה ירידה של 30־40 אחוז ברכש מערכת הביטחון מן התעשייה האזרחית, בהשוואה לרכש בשנת העבודה הנוכחית.

לירידה זו בהזמנות מן התעשייה האזרחית, יש להוסיף עד כ־20 אחוז של ירידה בהזמנות. שירותים ותחזוקה — אשר ביצועם יועבר אל מפעלי צה"ל וייעשה במסגרת הסדנאות ומרכזי השיקום.

עשרות מפעלים יושפעו

יצויין, כי המגמה להעביר עבודות תחזוקה אל המסגרת הצבאית — תהליך המשפיע באופן ישיר על עשרות מפעלים קטנים ובינוניים בעיירות פיתוח וכישובי הצפון — עומדת בניגוד להצהרות הפומביות של ראשי מערכת הביטחון, לגבי העדיפות שתינתן לישובים אלה, והרגישות שתילקח בחשבון, למרות הקיצוצים הצפויים בתקציב הביטחון.

בתשובה לשאלת כתבנו אודות התהליך של העברת נתחים נכבדים מעבודות התחזוקה מן המשק האזרחי אל המשק הצבאי, אישר גורם צבאי בכיר, כי אכן צה"ל ירכוש פחות שירותים במשק האזרחי ויבצע חלק מן השירותים הללו במשק הצבאי.

גם בעבר, ציין המקור, ביצע צה"ל באמצעיו חלק מעבודות התחזוקה המקיפות, והשינוי שיווצר יהיה ביחס שבין העבודות שנרכשו עד כה במשק האזרחי, לבין העבודות שהמשק הצבאי לקח על עצמו בעבר.

צה"ל זול יותר

השיקולים לשינויים הללו, ציין, קשורים בשיקולים של פוטנציאל כוח־אדם, סדרי־עדיפויות ושיקולים כספיים. לדברי המקור, שעת עבודה בצה"ל זולה יותר משעת עבודה במשק האזרחי לפחות ב־50 אחוזים.

יתרה מזו, השנה פיטר אגף האפסנאות מאות עובדים והשיקול התעסוקתי גם כן נלקח בחשבון בסוגייה זו. "גם עובדי מערכת הביטחון", אמר המקור. "הם בעלי משפחות ורבים מהם אף מתגוררים בעיירות־פיתוח. יש לנו אחריות גם כלפי אנשים אלה".

מאידך, הדגיש המקור. נותר למערכת הביטחון, למרות הקיצוצים בתקציב. מרחב גמישות במתן תעסוקה למשק האזרחי, על־פי סדרי־העדיפויות הלאומיים.

גם בסוגייה של העברת עבודות תחזוקה לצה"ל, עדיין לא נחתם דבר וייתכנו שינויים במהלך שנת העבודה.

פורום הסתדרותי במפלגת ה"עבודה"

מאת תכבנו לענייני עבודה

פורום הסתדרותי, המורכב ממזכירי מועצות פועלים, ראשי איגודים מקצועיים וועדי עובדים, הוקם אתמול רשמית במפלגת העבודה. היוזמים וראשי הפורום הם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד ויו"ר האגף לאירגון ולמועצות הפועלים גדעון בן־ישראל.

המגעים להקמת הפורום נמשכו תקופת־מה וזאת לקראת ועידת המפלגה הקרובה. חיים הברפלד אמר לפני שבוע כי לאיגוד המקצועי ולמרכיבים אחרים הקשורים להסתדרות, אין מספיק משקל במפלגת העבודה. מטרת הפורום להיות הגורם המוביל של הבטחת יישום המצע של המפלגה בנושאים חברתיים־כלכליים.

באחת אחר חצות

(המשך מעמוד ראשון)

לא תתקבל עמדתו בענין זה — "אין על מה לדבר".

יצויין, כי הצעת ההחלטה שהביא פרס לאישור הקבינט קובעת: "הממשלה מחליטה על פתרון בעיית טאבה ונקודות המחלוקת האחרות בגבול הבינלאומי בין ישראל למצרים באמצעות תהליך בוררות תוך הבנה שבטרם תתחיל עבודת הבוררות יבוצעו הפעולות המפורטות להלן, במסגרת עסקת חבילה". בהמשך הצעת ההחלטה בא פירוט הפעולות שיבוצעו עם קבלת החלטת הממשלה והם — ביצוע הסכמי הנורמליזציה, פגישת פסגה פרס־מובארק. החזרת השגריר המצרי לישראל, הסכמה על הסדרים בטאבה שמהם ייהנה הצד שהפסיד בבוררות, והכנת שטר הבוררות על טאבה. כל אלה — לפני התחלת הבוררות.

פרשו להתייעצות

שרי הליכוד פרשו להתייעצות כאשר פרס הציע לגשת להצבעה והיה נראה כי לא יושג רוב להצעת ההחלטה של ראש־הממשלה, אף על פי שהושגה התקרבות עמדות בסעיפים אחרים שהיו חלוקים בין המערך והליכוד.

מקורות מוסמכים ציינו אמש, כי מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר גילה במהלך הדיון עמדה חיובית מאד, ואילו שר התעשייה והמסחר אריאל שרון הפגין עמדה שלילית. שמיר אף אמר בדיון: "כבר הסכמנו על הכל חוץ מנקודה אחת".

לגבי דרישת הליכוד לקשור ולהתנות את ביצוע הבוררות בביצוע הסכמי הנורמליזציה על־ידי מצרים אמר פרס, כי עצם עיסקת־החבילה קושרת את הדברים, מאחר שכל היסודות המופיעים בה הם מקשה אחת.

על דרישת הליכוד, כי מצרים תודיע שתחדל לסייע לאש"ף ולטרור אמר פרס, כי הדבר מופיע בהסכם השלום, המוכר בעסקת החבילה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

באחת אחר חצות נמסר כי ההחלטה שתאושר תקבע כי שתי המדינות ינסו לפתור בעיית הגבול ע"י בוררות, וישראל תוכל לראות בה גם פישור.

בהחלטה ייאמר שכל סעיפי עיסקת החבילה ייראו כמיקשה אחת. נראה כי רק השרים לוי ושרון יצביעו נגד.

לפני ישיבת הקבינט התכנסו שרי הליכוד על נייר עמדה, שנוסח על־ידי שר־המשפטים משה נסים.

הנייר של הליכוד

נייר זה הוצג בישיבת הקבינט והוא עומד על התביעות הבאות:

● הבאת שטר הבוררות לאישור הקבינט לפני התחלת הבוררות.

● הצהרה ישראלית כי קיום הבוררות יהיה קשור במילוי הסכמי הנורמליזאציה על ידי מצרים.

● דרישה ישראלית כי מצרים תחדל ממתן סיוע לאש"ף ולטרור הפלשתיני.

● קבלת דו"ח ועדת החקירה המצרית על ראס בורקה.

● הודעת מצרים על הסכמתה לשלם פיצויים למשפחות נפגעי הרצח.

ה"סי.אי.איי. וה"אף. בי. איי. מגייסים מורמונים

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — ה"ניו־יורק טיימס" מגלה, כי סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב מגייסת לשורותיה מורמונים צעירים רבים השבים מעבודה מיסיונרית בחו"ל.

לדברי הידיעה, לאנשים אלה הכישורים המתאימים לעבודה בסי.אי.איי. בשל הנסיון שצברו בחו"ל. ידיעת שפות. מוסר עבודה גבוה והשקפה שמרנית.

בסיפור־תשער על המורמונים. כותב העיתון שבני העדה מגלים נוכחות מרשימה בתפקידים באף.בי.אי.

הרשימה מוקדשת בעיקר לגידול המרשים שחל בכנסיה המורמונית בארה"ב בשנים האחרונות.

הצדדים מתבצרים

(המשך מעמוד ראשון)

ישבותו שוב הרדיו?

היום יחליטו הטכנאים אם לשוב ולהשבית את הרדיו. גם הטלוויזיה הלימודית תושבת לזמן קצר לאות הזדהות. בינתיים נטלה פרקליטות המדינה על עצמה את הטיפול בתלונת רשות השידור נגד חזי קוקה בדיון שיתקיים — אם יתקיים — בבית הדין המשמעתי של הרשות.

ההחלטה — בגיבוי שר החינוך

יו"ר רשות השידור מיכה ינון מסר אתמול, כי רשות השידור הזהירה מראש, כי עובד שיגרום להאפלת המסך יועמד לדין משמעתי, גם אם מדובר ביו"ר ועד עובדים. מה גם שקוקה לא נועץ עם ההסתדרות לפני שעשה מה שעשה, ותוקר בית הדין המשמעתי שמינתה רשות השידור קבע, שקוקה הוא שהפסיק את השידור. "ההחלטה התקבלה פה אחד בתאום עם שר החינוך ובידיעת ראש־הממשלה, ולא ייתכן לעבור על כך לסדר היום" — אמר ינון, והוסיף כי אפילו עורך "מבט", מיכאל קרפין יועמד לדין משמעתי על האפלת המסך במשך 40 שניות בגלל אי־שידורה של כתבה על ביקור פרס בחברון כסנקציה נגד הטכנאים.

יבקשו צווי מניעה

בישיבת הוועד המנהל היום יציע ינון לפנות לבית הדין לעבודה בירושלים ולבקש את פתיחת הטלוויזיה באמצעות צו מניעה. "ישנם הסבורים כי אין תקנה ליחסי העבודה בטלוויזיה אלא בסגירתה, כשלנגד עיניהם עומדת דוגמת אל־על. קיימת, כמובן, האפשרות של השבתת "מגן, שפירושה סגירת הטלוויזיה, והעסקת העובדים בתנאים חדשים, שיביאו לתיפעולה התקין. אבל, אינני דוחק את הקץ ואעריך לטפל במצב בלא להגיע לכך" — אמר ינון.

עלו על עץ גבוה

עם זאת, נראה כי הנהלת רשות השידור, שציפתה לתמיכת ההסתדרות, לא צפתה את ההסלמה המהירה בסכסוך עם הטכנאים, ונדמה, כי שני הצדדים מתקשים, כרגע, לרדת מן העץ הגבוה עליו טפסו בסוף השבוע הזה.

הממשלה אישרה אתמול, בישיבתה השבועית, את עמדת סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, בעניין השעיית יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה חזי קוקה מעבודתו.

ההסתדרות: עם הנהלים

הוועדה המרכזת של ההסתדרות קראה אתמול להנהלת רשות־השידור לחזור ולפעול בסכסוך עם טכנאי הטלוויזיה ע"פ הסכם העבודה הקיים בין הצדדים וליישב את חילוקי הדעות במסגרת הסכם זה.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ציין שמזה ארבע שנים מתנהלים בירורים בין הנהלת הרשות לבין ועד־העובדים, בניכוי הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, באשר לשיטות העבודה המוצעות מטעם ההנהלה. "ואשר יש בהם — לדברי ועד העובדים, כדי לפגוע בקבוצות עובדים בטלוויזיה". הברפלד התריע בחומרה על כך שתוך כדי המו"מ עם הסתדרות הטכנאים וההנדסאים, השעתה ההנהלה את יו"ר ועד העובדים וכל מגמה לנטרל את ועד־העובדים במאבק מקצועי תסוכל בתמיכת ההסתדרות.

צלצול מהיר

חזי קוקה, יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה

כל אחד מהטכנאים רואה בזה פגיעה אישית

— בלילה הסבת לאיש עם היד על המתג: רוצה — מדליק, רוצה — מכבה...

אני לא האיש עם היד על המתג. אלא יו"ר ועד שמושעה מהעבודה בגלל שדאג לציבור עובדים. וזה דבר שלא יתכן.

הנהלת רשות־השידור טוענת שפעלת על דעתך ואמרת שאתה עושה זאת על אחריותך.

נכון שאמרתי, שאני נוטל את זה על אחריותי, אבל — כאחריות ועדית לאחר 8 שנים בהן לא מצאה הרשות לנכון להגיע איתנו להסדר על הפעלת האי־אן־ג'י. ומי שגרם להאפלת המסך הוא מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, שעשה זאת כתגובה לאי־שידורה של הכתבה על הר־הבית. למרות שהזהרתי אותו 40 דקות לפני־כן. שלא תשודר.

במחלקת החדשות טוענים, כי נאלצו לקחת את הכתבה על הר־הבית מן ה"וויז ניוז" משום שצוות הטלוויזיה הישראלית לא הספיק להגיע ולצלם בזמן.

אני מודיע לך חד־משמעית: כל עוד אין הסכם איתנו לא יכולה הטלוויזיה הישראלית להשתמש בתחליפים. ולא מעניין אותי אם הצוות לא הגיע בזמן. אם היו חותמים אתנו על ההסכם להפעלת הציוד האלקטרוני החדיש, לא היו בעיות.

ובינתיים שמענו, שאפילו הממשלה נקטה אתמול עמדה נגד פיטוריך.

ומנגד נקטה ההסתדרות עמדה חד־משמעית והודיעה, שלא תתן למשק לעבוד אם העניין לא ייפתר. זו הבעייה היא כבר לא רק של חזי קוקה, אלא של העובדים כולם.

ואם תיסגר רשות־השידור?

אני אראה בזה פרובוקציה לשמה שנעשתה כדי לנגח באמצעותי את כל הבעיות של רשות־השידור. כי בבלגן שיווצר יוכלו לפטר את מי שירצו בלי בעיות.

מהי התחושה לעמוד במרכזו של מאבק כוח בין הרשות להסתדרות?

זוהי תחושה של תסכול, שההנהלה יכולה בהינף יד אחד לזרוק אותך מהעבודה כדי שתשמש כשעיר לעזאזל לפתרון הבעיות ברשות. וכל אחד מ־130 הטכנאים אצלנו רואה בזה פגיעה אישית.

אתי רונאל

התקשורת מידרדרת

(המשך מעמוד ראשון)

התקבלה דרישת ראש־הממשלה, כי ועדת השרים לענייני חקיקה תיפגש עם ועדת העורכים לפני כל החלטה שתקבל.

"דם ניגר" בדברי מודעי

הנאום התקיף ביותר בעד חקיקה המגבילה את העתונות הושמע על־ידי שר האוצר יצחק מודעי, שבשעתו הוחשד בעבירות על־ידי ח"כ חשאי והחשד נמצא חסר בסיס. מודעי הירבה להזכיר בדבריו "דם ניגר" וקרא לחקיקה מחמירה אף מזו שמציע שר המשפטים. "הדיון המלומד הזה מרתיח את דמי", אמר. "צריך לעבור את החוויה הזו (של פרסום שמך כחשוד — ד.ש.) ולהשאר שלם, כדי להעביר את המסר. אין זו מדינה מתוקנת אם היא מרשה לדברים כאלה לקרות בה".

כלי התקשורת מידרדרים

מודעי דיבר בהתרגשות והסביר: "אני נרגש כי אני חווה שוב את מה שעברתי. כלי התקשורת מדרדרים. יש היום עירום בכל העתונים. אם מדובר באזרחים רמי מעלה, הם יותר פגיעים מאנשים אחרים, ולכן צריך להגן עליהם. כל אחד, יבוא תורו, ואז תדברו כמוני. לא בצורה כל־כך מלומדת".

מודעי שב ורמז על הפרשה שבה שורבב שמו: "ארבע שנים זה נמשך, וניגר דם. למה חכיתם? דם מישהו אחר אדום מדם זולתו? הצעת נסים איננה מספיקה. צריך סנקציות יותר חריפות. אסור לפרסם שמות. הצעת ראש־הממשלה היא סימפוזיון", אמר.

"תאוות לינץ'"

שר התחבורה חיים קורפו הביע תמיכה בהצעת החוק של נסים. הוא אמר, כי אנשי הציבור זוכים לכותרות ראשיות כאשר הם חשודים, ואנשים מן השורה — רק לפרסום בעמוד הפנימי. שר־החינוך והתרבות יצחק נבון תמך בהצעת נסים ואמר, כי פרסום שמו של חשוד גורם נזק חמור לבני משפחתו. יגאל הורביץ, שגם הוא תמך בהצעת נסים, אמר. כי "תאוות לינץ' אצלנו מופקרות".

שר־הפנים יצחק פרץ אמר, כי "כולנו נתונים למשיסה ולשיסוי. אמנם כבודו של כל אחד יקר. אך אין דומה עלבונו של אדם במשרה גבוהה לזה של אדם מן השורה. הכל לפי המבוייש והמבייש, אמר. צער הכלימה מר ממוות".

אתנחתא מבדחת

הרב פרץ סיפק אתנחתא מבדחת כאשר אמר, ש"אם אדם אונס אשה הוא חייב 50 שקל (קריאה: "חדשים") ואם הוא מוציא עליה שם־רע הוא חייב 100 שקל".

אריאל שרון: "מה קורה אם הוא עושה לה את שניהם?"

הרב פרץ המשיך, בלי להשיב לשרון: "על פי זה עולה, שחמור האומר מן העושה".

היחיד שהתנגד — צור

יעקב צור אמר, כי הוא לא תומך בחקיקה לאיסור פרסום. שמו של חשוד. יש פרשיות, שרק הפרסום העתונאי גרם לבדיקתן, בכנסת הצעת החוק בין כה לא תעבור. מדוע אם כן יוזמת הממשלה הצעת חוק כזו. צור אמר עוד, כי עולה טעם לפגם מכך שהממשלה מתעוררת לחקיקה כזו כשאיש ציבור נפגע ולא אדם מן השורה. צור סיכם, כי העתונות עצמה צריכה ליטול על עצמה מחוייבות ואין להזדקק בעניין זה להחלטת הממשלה.

יעקבי: הזכות לדעת

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי אמר, כי מדובר בקונפליקט בין חופש הציבור לדעת ובין שמירה על שמו הטוב של האזרח. כל הדמוקרטיות המערביות, המשיך, מתחבטות בכך. יעקבי הביע צער על כי למרות בקשותיו הנשנות, לא הביא שר המשפטים דיווח על הנוהגים בארצות אחרות. יעקבי הקריא חוות דעת של נשיא בית־המשפט העליון מאיר שמגר ממנה עולה, כי בהתנגשות בין שני העקרונות המוכרים, זכות הציבור לדעת עדיפה. "אני מזדהה עם חוות דעת זו", אמר יעקבי.

שר־המשפטים משה נסים אמר, כי מכלל החשודים המובאים לחקירה רק 11.6 אחוז נעצרים ומוגש נגדם כתב אישום. נסים הקריא קטע שכתב העתונאי אמנון דנקנר על הנזק שנגרם למשפחתו ממעצר שווא של חותנו לפני 10 שנים. כתבנו מעירה, כי במאמרו המליץ דנקנר לעתונות "לעשות סדר בבית" ולא תמך בחקיקה. נסים הזכיר בנאומו גם את תמיכת נשיא המדינה בהצעת החוק, עוד בתקופה שהיה חבר כנסת.

ראש־הממשלה שמעון פרס אמר, כי הוא תומך בחקיקה, אך היה מעדיף לחוקק את החוק ולא לכוף אותו, ולאפשר לעתונות לאמץ לעצמה את עקרונותיו.

ביתנו שרוי באבל
במות חברנו היקר
שמואל בליך
תנחומים למשפחה
ההלוויה היום, יום ב', 13.1.86, בשעה 14.30
קיבוץ שער־הגולן

"על המשמר"
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה טער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור, חדרים 102–121, טל' 6־224125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבוכר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מתאם הפעולות בשטחים: ירדן הסכימה לפתוח בנק בשטחים

קבוצת היזמים הראשונה בראשותו של זאפר אל מאסרי לא קיבלה את אישורה של ירדן, ואילו הקבוצה השניה "מועדפת פחות" בעיני המימשל, אף שגם לה מוכנים להתיר פעילות כלכלית בשטחים

מאת פנחס ענברי, כתב "על המשמר"

מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן מסר אתמול במסיבת־עיתונאים. כי ירדן נתנה את הסכמתה לקבוצת אישים בשטחים לפתוח בנק. הוא סירב למסור את שמות האישים האלה אך ציין, כי אין זאת הקבוצה הראשונה שבראשות זאפר אל מסרי שלא זכתה לקבל את אישור ירדן לפתיחת בנק. המתאם אמר, "אנו מעדיפים את הקבוצה הראשונה אבל אנחנו מוכנים להרשות גם לקבוצה השנייה לפעול".

כתבנו מעיר. כי בעצם אין מדובר בבנק ממש כפי שקיוותה לפתוח קבוצתו של זאפר אל מסרי. אלא במוסד להשקעות בתוכניות פיתוח.

המתאם הדגיש את התשובות שהוא רואה בתוכניות הפיתוח לרווחת התושבים וציין, כי ישראל שינתה את מדיניותה בעניין זה.

וחוץ מחברת המלט בחברון שאם תוקם תפגע באינטרסים כלכליים ישראליים. אישר המינהל האזרחי את כל הבקשות לתוכניות פיתוח שהוגשו לו עד היום. הוא אמר, כי כעת מאשרים תוכניות פיתוח על־פי שני קריטריונים בלבד: האחד — שאין פגיעה באינטרסים כלכליים של ישראל והשני — שאין פגיעה בביטחון.

מעצרים בשלבי תיכנון

כאשר למצב הביטחון בשטחים, שיבח גורן את עבודת זרועות הביטחון ומסר. כי לפני כמה חודשים נערכה ריאורגניזציה לאחר העלייה במספר הפיגועים. והדבר הביא לתוצאות מצויינות וגדל מאד מספר המעצרים בשלבי התכנון של פיגועים. הוא אמר כי כעת רואים את פעילות הביטחון במכלול רחב של פעולות מינהל אזרחי לרווחת התושבים. פעולות כמו גירוש ומעצרים אדמינסטרטיביים ותקיפת מטרות נקודה תוך רצון להבדיל בין האוכלוסייה השלווה לבין אלה המבקשים לפגוע בביטחון. הוא הביא לדוגמא את הטיפול המוצלח במחנה הפליטים דהיישה, וציין כי כאשר הרב לוינגר הפגין שם עלתה עקומת הפיגועים, אבל לאחר שהלך וזרועות הביטחון החלו לפעול במחנה על־פי המדיניות החדשה העקומה ירדה.

קולק לא יצטרף לביקור בהר הבית

ראש עיריית ירושלים טדי קולק לא יצטרף לביקור המתוכנן של ועדת הפנים של הכנסת בהר הבית.

במברק ליו"ר הוועדה ח"כ דב שילנסקי אומר קולק, כי הביקור מיותר משום שאין ספק לגבי ריבונותה של מדינת ישראל על ירושלים ובכלל זה על הר הבית, ואין צורך להעמידה במבחנים נוספים. לדברי קולק, פעולות הפגנתיות לא יחזקו את שלטוננו ובלי רגיעה בעיר לא היה אפשר לבנות את ירושלים כפי שנבנתה. לדבריו עלול הביקור לגרום רק נזק לשמה הטוב ולמעמדה הבינלאומי של ירושלים. (עתי"ם)

ח"כים תובעים למנוע ביקורה של "משלחת הרצון הרע" בהר הבית

ח"כ דראווושה בהצעה דחופה: יגרם נזק ליחסי יהודים ערבים ● שריד תובע מפרס למנוע השתתפותם של חברי סיעתו — סולודר ואמיר

מאת מוטי בסוק, דליה שחורי ומירה יערי, כתבי "על המשמר"

יוסי שריד (ר"צ) קרא אתמול לרה"מ שמעון פרס למנוע בעד שני ח"כי סיעתו עדנה סולודר, וזאק אמיר מלהשתתף "במשלחת הרצון הרע", שתעלה מחר להר הבית. שריד גם הביע את פליאתו על שלתק"ם אין מה לומר על שנציגתו "החברה עדנה מצאה לנכון לשתף פעולה עם גאולה כהן, דב שילנסקי וגרשון סולומון.

הצעה דחופה של דראווושה

בהצעה דחופה לסדר היום של הכנסת תובע ח"כ עבד אלוהאב דראווושה לאסור על חברי ועדת הפנים של הכנסת לקיים מחר ביקור חוזר בהר הבית. ח"כ דראווושה יבקש להכיר בדחיפות הצעתו ולקיים עוד היום דיון בנושא.

בנימוקי הצעתו אומר דראווושה שלנסיון הפרובוקטיבי לערוך ביקור חוזר בהר הבית יהיו השלכות שליליות, שיכפישו את שמה של ישראל בעולם ויפגעו קשות במערכת היחסים העדינה בין בני הדתות בירושלים.

לדעת דראווושה הביקור יפגע גם במערכת היחסים היהודית־ערבית בתוך המדינה ויגרום נזק רב לערכי הדמוקרטיה.

כתבנו מציין כי ח"כ דראווושה הודיע בכנס פעילי מפלגת העבודה הערביים שהתקיים בשבת שערביי ישראל יעבדו ליבין המוסלמים בירושלים למנוע כל נסיון לערוך ביקור פרובוקטיבי בהר הבית.

עבודה של שילנסקי

שר המשטרה חיים בר־לב הבהיר אתמול בישיבת הממשלה, בעקבות שאילתה של שר הדתות ד"ר יוסף בורג, כי יו"ר ועדת הפנים של הכנסת דב שילנסקי תיאם מראש את ביקור חברי ועדת הפנים בשבוע שעבר בהר הבית. אך בניגוד למקובל הוא לא פנה אל לשכת שר המשטרה אלא אל סגן מפקד מרחב ירושלים.

המשטרה, המשיך בר־לב, ביקשה, כי בסיור ישתתפו רק חברי־כנסת, אולם שילנסקי הביא עמו פרט לשני ח"כים שאינם חברים בוועדת הפנים וגאולה כהן ויובל נאמן, גם את אבי פרחן וגרשון סלומון. כראשי חוג נאמני הר הבית, וצלמים. שילנסקי הודיע למשטרה: "הבאתי אורחים נוספים".

בר־לב סיפר עוד. כי ליד אורוות שלמה ביקש השומר מטעם הווקף להשאיר את המצלמות בחוץ. אחד המלווים נכנס לאורוות שלמה ואז החלה המהומה. המואזין קרא לציבור הערבי ואז החלו המונים לזרום למקום. מפקד המרחב הזעיק כוחות משטרה ואז חולצה הקבוצה.

המסקנות של הלל

"אנחנו לא חיים בתקופה של יצירת עובדות היסטוריות. ירושלים מאוחדת ואין צורך להוכיח זאת מחדש" אמר אתמול יו"ר הכנסת שלמה הלל שהיה אורח מועצת הפועלים בטבריה. הלל רמז שביום רביעי בעת ביקור ועדת הפנים של הכנסת בהר הבית היתה פרובוקציה והסתה של קבוצה מוסלמית קיצונית והוא אמר שצריכים לאפשר למשטרה לחקור את הארועים של יום רביעי.

ג'וני שב משדה הקרב וזכה ל"טיהור" בצה"ל

מאת אבי בניהו. כתב "על המשמר"

קצין חינוך ראשי בצה"ל תא"ל נחמיה דגן התיר את הצגת המחזה "ג'וני שב משדה הקרב" בפני חיילי צה"ל. כזכור. אסר קצין חינוך ראשי הקודם תת־אלוף יוס אלדד, לקראת סוף מלחמת לבנון, את הצגת המחזה מחשש שירתיע חיילים לצאת לקרב. הצגת היחיד של השחקן איציק ויינגרטן הוצגה אתמול בפני קצינים בכירים של צה"ל בכנס של מפקדת חילות השדה, שנערך באולם "צוותא" בתל־אביב. וזכתה לתשואות רמות.

בכנס שעסק בנושא "תרבות ואמנות בישראל" נטלו חלק ראש המטכ"ש אלוף אמיר דרורי, קצין צנחנים וחו"ר ראשי, קצין שריון ראשי, מפקדי חילות ההנדסה, התותחנים וקצינים נוספים עם רעיותיהם.

קצין חינוך ראשי אמר. כי החליט להתיר את ההצגה בתנאי שמפקד היחידה. קצין מדרגת אלוף משנה ומעלה יצפה בה מראש ורק אחר־כך ישקול ויחליט אם הוא מסוגל להתמודד עם תגובות החיילים ביחידתו לאחר ההצגה. אם יחליט שאכן הוא וחייליו יעמדו בכך. תגיע היחידה לאולם בטרם תארץ ושם תצפה ב"ג'וני שב משדה הקרב".

"ההצגה נהדרת. ראיתי אותה לבדי ואחר־כך הבאתי את ילדי המשרתים בצה"ל. התלבטתי רבות ואני ממשיך לשאול את עצמי האם אנו יכולים לקחת נער בן 18 ולגזול ממנו דברים רבים שיכול היה לראות אם לא היה בשירות. מצד שני יש צבא שצריך להילחם. והשאלה אם חייל שצריך ללחום לא יפגע מההצגה", אמר קצין חינוך ראשי.

בדיון לאחר ההצגה אמר מעוזיה סגל נכה צה"ל. ב־100 אחוז. "הצגה טובה ומביאה לחייל תמונה של משהו שאולי יקרה לו ובצה"ל זה בהחלט קורה. צריך להראות לחייל הלוחם שגם אחר הפציעה. יש חיים. זה יכול לחזק את הלוחם. מי שלא יוכל להתמודד עם ההצגה לא יתמודד בקרב".

מפקדי חטיבות שישבו בקהל חלקו על קצין חינוך ראשי וטענו. כי לא כולם יוכלו לשאת זאת. וכי תהיה פגיעה בחלק מהיחידות. עם זאת. לא שללו את עצם ההצגה ואת הופעתה בפני הצבא. במהלך יום העיון שמעו קציני צה"ל הרצאות גם בנושא המוסיקה והתיאטרון.

בהצגת המחזה "ג'וני שב משדה הקרב": למטה מימין קצין צנחנים וחו"ר ראשי. תא"ל שמואל ערד, במרכז, מנהלו "אמנות לעם". למעלה תא"ל נחמיה דגן, קצין חינוך ראשי

כספי משלם המיסים מוזרמים לאגודה המטיפה להשתמטות משירות בצה"ל

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

משרדי החינוך והדתות מקציבים לאגודת "ערכים" 6 מליון שקלים חדשים כדי שזו תעביר בחורים מן הישיבות התיכוניות הציוניות. לישיבות החרדיות האנטי־ציוניות — בהאשמה חמורה זו יוצא ד"ר יחזקאל כהן יו"ר המזכירות הארצית של "נאמני תורה ועבודה".

כהן פנה בראשית החודש ליו"ר ועדת החינוך והתרבות ח"כ נחמן רז, ותבע ממנו לא להסתפק במאבק נגד הפעילות החרדית בבתי ספר ממלכתיים. אלא לתת דעתו גם לפעילות האנטי־ציונית האינטנסיבית. נגד שירות בצה"ל או בישיבות הסדר, הנעשית בידי גורמים חרדיים בניגוד לרצון הורי הנערים. בחוברת "תורה ועבודה" שמוציאים נאמני תורה ועבודה נתפרסם ראיון המתאר סמינר ל"חוזרים בתשובה" מקרב בחורי הכיפות הסרוגות. אשר נערך בידי חרדים.

הסמינר לחוזרים בתשובה נערך בעיר. ובמרכזו עמדה הטפה נגד גיוס לצה"ל. המרצים הסבירו לבחורים חובשי הכיפות הסרוגות. שמשתמט הוא מי שיכול ללכת לישיבה ובמקום זה הולך לצבא.

בעקבות פרסום זה הורה מנהל רשת בוסרות חינוך דתיים "אמית", ד"ר עלי זאבי. לכל מנהלי בתי הספר הממלכתיים דתיים שבמסגרתו. כי לא יזמינו מרצים החותרים תחת הקו הציוני דתי המהוה.

המתנחלים שוב מאשימים את צה"ל באזלת־יד ומחפשים... "פתרונות"

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

העתון "אלף יוד" הרואה אור ביישובי הגדה שב ותוקף בגליונו האחרון את מערכת הבטחון ואת צה"ל ומאשים אותם כי הם "כפניינים ראש קטן באכבחה השוטפת האמורה להנהגן לישובים בגרה בשעות העורך. היד המקצועית של צה"ל איננה מורגשת. אין פיקוח על העתונות הערבית ולא מוטל פיקוח לוחץ על מוסדות החינוך שמהם צומח טרור חדש" נכתב באותו גליון במאמר לא חתום.

העתון מדווח על פגישת ראשי המתיישבים ורכזי הבטחון בהתנחלויות עם אלוף פיקוד המרכז אמנון שחק וליפקין. "האלוף סבר. כי חייבת להיות "שליטה" על ציבור המתיישבים היהודים דווקא בצד שליחי הציבור וכי זו אינה בעיה של צה"ל. נוצר הרושם כי קיים עיבות בין צה"ל למתיישבים ומתחרת בבטון הביטחונים מבוזים" נאמר ב"אלף יוד".

כתב הרשימה האלמוני טוען, כי הנוכחים יצאו מהישיבה בהרגשה, כי האלוף שחק מוכן לקבל עצות ורעיונות אילם הוא קצר בהבנה והסברה. וכי הדרך המתקבלת על הדעת לשיפור מעולה היתבקש. בשאות עדיין בגדר מקאלה...

הממשלה החליטה להוזיל מחירי המזוט לתעשייה והחשמל

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

רוב שרי הממשלה מצדדים בהפחתת מחירי המזוט לתעשייה והחשמל כבר בימים הקרובים. כך עולה מהדיון, שהתקיים אתמול בממשלה על הפחתה אפשרית במחירי האנרגיה. בתום הדיון הוחלט שוועדה בהשתתפות שר האוצר יצחק מודעי, שר האנרגיה משה שחל, שר התעשיה אריאל שרון ושר הכלכלה גד יעקבי תחליט על מועד ועל השיעור של ההפחתה.

בתום ישיבת הממשלה אמר מזכיר הממשלה יוסי ביילין שקיימת מגמה עקרונית להפחית את מחירי האנרגיה. יצויין שיר האוצר יצחק מודעי הביע בשבועות האחרונים התנגדות לצעד זה. מודעי טוען שבחודש אפריל צפויה עליית מחירים ועל כן עדיף לא להוריד עכשיו את המחיר של המזוט והחשמל כדי להמנע מהעלאה גדולה לאחר מכן.

רמז לפיחות

משקיפים כלכליים ציינו אתמול שהודעה זו של שר האוצר מתפרשת כהודעה על פיחות סביר לחודש אפריל.

מלחמת נפט בין בריטניה לסעודיה — צופים הוזלות

לונדון. — צפויה ירידה נוספת במחירי הנפט בשוק העולמי בגלל מלחמת השווקים החריפה שפרצה בין בריטניה וסעודיה העושות שתיהן מאמצים למכור את עודפי הנפט שלהן בגלל חוסר ביקוש — מסרו מקורות תעשיית הנפט כאן כיום ראשון.

סעודיה החלה באחרונה להעלות באורח הדרגתי את תפוקת הנפט שלה, מאידך ממשיכה גם בריטניה להמשיך בשיא התפוקה משדות הנפט שלה בים הצפוני. מומחים לשוק הנפט אומרים, כי צפויה ירידה חריפה של לפחות 6 דולר לחבית אם תימשך מלחמת השווקים בין שתי המדינות.

הנפט הבריטי מן הים הצפוני נסחר עתה ב־25.50 דולר לחבית.

ההטבות לישובי קו העימות כמו להתנחלויות בשטחים

מאת כתב "על המשמר"

הממשלה החליטה אתמול לאשר את ההחלטות שהתקבלו על ידי ועדת שרים מיוחדת לפני שבוע לפיהן יושוו ההטבות לישובי קו העימות בצפון לאלה של הישובים היהודים ביהודה ושומרון.

הממשלה החליטה להעניק לנהריה מעמד של ישוב פיתוח אלף אלף. במשך הדיון ציין שר הכלכלה יעקבי שיש להביא לסיווג מחדש של ישובי הפיתוח.

● מצריים וספרד מתכננות לייצר במשותף אוניות מלחמה ומשאיות צבאיות. והן שוקלות פיתוח טנק חדש — אמרו אמש מקורות יודעי־דבר בקהיר.

● מורי 3 בתי־ספר בגליל הודיעו למשרד־החינוך והתרבות על החלטתם להאריך את שעות הלימודים בכיתותיהם בשעת הוראה נוספת בשבוע ללא תמורה.

"ויצמן: צריך להיזהר מגוף הממליץ על עצמו..."

"רשות הנמלים הטעתה אותנו — נקים נמל הפחם באשדוד"

מאת הכתבת המדינית של "על המשמר"

הממשלה החליטה אתמול, בעקבות דו"ח ארגון גפני ובניגוד להחלטה קודמת שלה, להתחיל מיד בהקמת נמל לפריקת פחם ברציף 9 בנמל אשדוד, שיוסב לייעודו [illegible]

[illegible]

ולסיכום: התקבלה אתמול החלטה פה אחד, תוך הבעת מורת רוח מצד שרים רבים על כי "אופציית רציף 9" לא הוכרה בפניהם בשעתו.

השר עזר וייצמן אמר, אחרי קבלת ההחלטה, כי מטרידה אותו דרך קבלת החלטות בממשלה. "קיבלנו, אמר, "החלטה מטויסת ברוב גדול. הארכיב עזיר על ההחלטה, נמצא משרד חדש ועכשיו כולנו בעדו. "אני שר שלקח חלק בהחלטה לא נכונה, וזה אומר, שצריך להזהר מגוף הממליץ על עצמו".

שרים פירשו, כי בדבריו רמז וייצמן גם לאופן קבלת ההחלטה על פרוייקט ה"לביא", שהכביד בחשבון את הדיון של הע"ש.

עוד החליטה הממשלה, שנשני יציע תיאום בנושא תשתית כלכלית בישראל כך שמשאבי המשק ינוצלו לחיזוק התשתית הכלכלית.

קיסר: ממשלה שאינה מסוגלת להבטיח תעסוקה מוטב שתתפרק

ההסתדרות תובעת לכנס בדחיפות המועצה הכלכלית חברתית בשל הכוונה לסגור המספנות ● ההסתדרות הסכימה לפיטורי 225 עובדים כדי למנוע סגירת המספנות

מאת כתבנו לענייני עבודה

הוועדה המרכזת של ההסתדרות קיימה אתמול, בישיבתה השבועית, דיון מיוחד וסוער בכוונת הממשלה לחסל את מספנות ישראל. בין החלטות הוועדה תביעה מראש הממשלה שמעון פרס לכנס בדחיפות את המועצה החברתית־כלכלית, שהוא עומד בראשה לדיון בהחרפה במצב התעסוקה.

במהלך הדיון אמר מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר: "ממשלה שאין ביכולתה להבטיח תעסוקה מוטב שתתפרק". "בישיבה השתתפו חברי ועד עובדי המספנות ונציגי מועצת פועלי חיפה בראשות משה ורטמן, מזכיר המועצה. הוחלט לשקול מאבק ארצי אם לא יסתמן פתרון שימנע את סגירת המספנות.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד מסר, כי ההסתדרות והעובדים נאותו לפיטורי 225 עובדים במטרה להבריא את החברה ונקבעו כבר הסדרי פרישה, אך האוצר טירפד את ההסכמה. הברפלד הרגיש שההסתדרות תובעת מהממשלה לעמוד מאחורי ההסכם ולדאוג להזמנות עבור מספנות ישראל.

נורמה חדשה

שלמה אביטן (איגוד הימאים) הזהיר מפני נורמה התופסת שליטה ועל פיה נשללת מהעובדים ומההסתדרות הזכות למאבק מקצועי. גדעון בן ישראל הטעים, כי הממשלה הטעתה את ההסתדרות והעובדים בדבר כוונותיה. נציגי העובדים חיים אמויאל, דוד גולדמן וקורניאל סטולרו תבעו מההסתדרות להפעיל את עוצמתה כדי למנוע הריסת מפעל בעל חשיבות לאומית־בטחונית ממדרגה ראשונה.

כנס חרום

ראשי וחברי ועדי עובדים במשרדי הממשלה יתכנסו הבוקר בבית הוועד הפועל בתל־אביב לכנס חירום נוכח השחיקה העמוקה בשכרם. הכנס יתקיים בהשתתפות המזכירות הארצית של הסתדרות עובדי המדינה ועל סדר היום תביעה לפיצויי שחיקה ואיום בנקיטת צעדים אירגוניים.

כן יעסוק הכנס בפגיעת האוצר בזכויות העובדים בעיקר בפגיעה בקיצבאות הגימלה. היוזמה לכינוס החירום באה בעקבות המימצאים המורים, כי השכר בשירות הציבורי נסוג לרמה של 67' בעוד שכר יתר המגזרים הסתפק בירידה אל שנת 77.

עובדי המשחטות יפגינו מחר, יום ג', ברחבה לפני משרד האוצר בירושלים במחאה על מדיניות המשרד המפלה את העוף הטרי. הסובסידיה הניתנת לעוף הקפוא, גורמת להשבתת חלק מקווי המשחטות, ולסכנת פיטורי אלף עובדים במהלך החודשים הקרובים.

בארץ כ־14 משחטות, מאופקים בדרום ועד קרית־שמונה בצפון, במהלך 85 פוטרו אלף עובדים. כיום מועסקים כארבעה אלפי עובדים אשר חלקם עובד ארבעה ימים בשבוע ואף שלושה. עד לפני שנה נהנה הענף מסובסידייה של 100 אחוזים, עתה הצטמצמה הסובסידיה לעשרה אחוזים, ומדיניות האוצר להעדיף את העוף החי על זה הקפוא.

עובדי בתי הקולנוע מוחים על קיפוח בשכרם

עובדי בתי הקולנוע בתל־אביב־יפו מוחים על השחיקה הגדולה בשכרם ועל קיפוחם בתנאים סוציאליים כמו וותק וקידום בדרגה.

בכנס חירום שקיימו בבית ברנר בתל־אביב, דרשו נציגיהם שינוי הסכם העבודה ושיפור תנאי עבודתם. לדבריהם, למעלה משני שליש מעובדי בתי־הקולנוע בכל הארץ — מועסקים בתחום תל־אביב, ביניהם עובדים המשתכרים מידי חודש רק 300 ש"ח, זאת למרות שעות העבודה המיוחדות — בערבים ובמוצאי־שבתות. (עש"ת)

4 משפחות שראשיהן אינם מתפקדים מסיבות בריאות ייפונו ממושב

הפינוי — בעקבות תביעת האגודה של מושבם

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

לארבעה מ־78 בעלי המשקים במושב יכיני (בין שדרות לנתיבות) מונה כונס נכסים — מפרק מטעם בית־המשפט באשקלון בעקבות תביעת אגודת המושב. ארבעה בעלי המשקים אינם מתפקדים עוד, סרבו לשתף פעולה בתוכנית השיקום, והסדר החובות באמצעות האגודה ומשרד החקלאות.

וזהו ככל הנראה המקרה הראשון שאגודה של מושב תובעת פינוי משפחות. בשל חוכן נחוסר היכולת לתפקד על־מנת להביא במקומן משפחות חדשות. זהו גם פתרון עקרוני התואם החלטות של המוסדות המרכזיים לנסות ולפתור את המשבר העובר על המושבים, בין היתר על־ידי פינוי משפחות שאינן מסוגלות או אינן רוצות עוד לתפקד. להעבירן למגורים בעיר ולהביא במקומן משפחות חדשות.

המפרק שמונה עו"ד אריה חיינמן סיפר לכתבנו אתמול, כי התברר לו אחרי הבדיקה שראשי ארבע המשפחות אינם מסוגלים עוד לתפקד ולנהל משק מסיבות בריאותיות. ואין להם בנים ממשיכים.

הוא הוסיף כי משפחות אלה יזכו בנקודות הזיכוי המירביות של משרד־השיכון. "אך לא יעלה על הדעת להתחיל בפינויין לפני שאמצא עבורן דירות מתאימות בשדרות או נתיבות", אמר. ארבע המשפחות: רצון, רדא, עזוז ושרו מסרבות לפי שעה לעזוב את המושב.

בקיבוץ כפר מנחם ובמוסד החינוכי "צפית" הסמוך, הולכות ונשלמות ההכנות לקליטת מאות הצעירים והאורחים שישתתפו בוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי שתיפתח שם ב־23 בינואר.

הוועידה תעסוק ביחסי הקיבוץ והתנועה ובשותפות הרעיונית והכנות לקראתה מתקיימות כעת בכל 85 קיבוצי השומר־הצעיר. בתמונה: ילדי קיבוץ כפר מנחם בחזרות לקראת מופע התעמלות־חישוקים. (כתב: אבי בניהו) תצלום: ויקי כהן

ארנס לא הביא כסף מארה"ב — לוי "מצא" התקציב לפיתוח בחברון

מאת מירה יערי, כתבת "על המשמר"

טקס חנוכת בית הדסה בחברון יתקיים בזמן הקרוב במעמד חגיגי בו ישתתפו סגן ראש הממשלה ושר השיכון והבינוי דוד לוי, חכי"ם ראשי מועצות וערים. הטקס היה אמור להתקיים מחר אבל נדחה למועד קרוב בגלל בעיות בלוח הזמנים של השר. מסרה דוברת המשרד.

לכתבתנו נודע כי השר לוי ינצל את אירוע חנוכת בית הדסה וכן ביצוע משרד השיכון והבינוי שיפוצים ובניית קומה שניה כדי להכריז על תכנון ופיתוח חצר היהודים בחברון ובמשרדו כבר הוחלט על תקציב מיוחד לצורך זה.

מקורבי השר אמרו אתמול כי "אם הערבים אינם רוצים אותנו בהר הבית ובשכם הם יקבלו אותנו בחברון". המקורבים אמרו, כי השר ארנס לא הצליח לגייס כספים בארה"ב לפיתוח חברון, ולכן החליט השר לוי לקחת את הנושא לידיו, כדבריהם. דוברת משרד השיכון והבינוי, עליזה נורן, אישרה אתמול לכתבתנו את הידיעה אבל לא ידעה לנקוב בסכום שהוקצב במשרד לצורך תכנון ופיתוח חצר היהודים בחברון.

● ד"ר אברהם רוזנקיאר, מזכיר יחסי חוץ של מפ"ם, ימצא בשבוע שעבר לסיור הרצאות ופגישות פוליטיות עם אנשי ממשל, מנהיגים שחורים וראשי איגודים מקצועיים בארה"ב וקנדה. רוזנקיאר גם יביא את דבר מפ"ם לוועידת המפלגה (אמריקנס למען ישראל מתקדמת) בארה"ב אשר תערך בלוס־אנג'לס בין ה־17־20 לחודש זה.

פעמיים ניצל ג'אמיל פארס ממוות בלבנון, ובשלישית השיגו בשכם

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

אלפי דרוזים מכל הכפרים בגליל, בני משפחה, חברי־כנסת, אישי ציבור ושר המשטרה ליוו אתמול את רב־סמל ג'מיל פארס ממשמר הגבול, שנרצח בשכם בדרכו האחרונה, לבית העלמין בכפרו המה.

רב־סמל פארס שירת במשמר הגבול מאז מלחמת ששת הימים וזה 16 שנה כמעט שירת בשכם. שם הכירו, לדברי חבריו לפלוגה, כל בית וכל משפחה בעיר. פעמיים ניצל רב־סמל פארס ממוות בעת ששירת בלבנון, כאשר שני מטעני צד התפוצצו בסיורים שבהם השתתף.

בתפקידו האחרון שירת פארס כסמל תחנה בשכם. בן־דודו של פארס נהרג לפני כמה שנים בתקרית ליד מחסום אבנים שתוכנן ברמאללה.

ג'מיל פארס הותיר אשה וששה ילדים. גם אחיו שירתו ומשרתים בזרועות הביטחון. חבריו ליחידה סיפרו, שביצע תפקידיו בנאמנות וביעילות, ובעת שירותו בשכם כיבדו אותו התושבים בגלל הגינותו.

חקירה נמשכת

שכם. — כוחות הבטחון ממשיכים בחקירותם לאיתור רוצחיו של איש מג"ב ביום שבת בשכם. עשרות בני אדם נעצרו ונחקרו עד כה. אך טרם אותרו מבצעי הרצח.

העוצר במרכז העיר שכם ובקסבה נמשך, גם ביום א', רק למשך שעתיים, בין השעות 2 ו־4 אחר הצהריים. הוסר העוצר כדי לאפשר לתושבי המקום להצטייד במזון. כוחות גדולים של צה"ל ומשמר הגבול ערכו סריקות והפגינו נוכחות בשכם.

לפי הערכת כוחות הבטחון פועלות באיזור השומרון כמה חוליות מחבלים, שבתקופה האחרונה השליכו בקבוקי תבערה ואחרים על אוטובוסים ישראליים ועל סיורי צה"ל באיזור. (עתים)

אנשים ואירועים

וולנברג, אלתרמן ומנדס פראנס — יונצחו בת"א

ועדת השמות וההנצחה של עיריית ת"א החליטה להנציח את שמותיהם של וולנברג, אלתרמן ופראנס וכן אחרים ברחובות ת"א. רחוב מרכזי בעיר ייקרא ע"ש ראול וולנברג מחסידי אומות העולם, ורחוב אחר על שם פייר מנדס פראנס. מי שהיה ראש ממשלת צרפת וידיד־ישראל. רחוב עיר היונה באפקה שנקרא על שם אחד מספריו של נתן אלתרמן, יוחלף וייקרא על שם המשורר. רחוב אחר ייקרא על שמו של הסופר והעיתונאי אייזיק רמבה.

ועדת השמות וההנצחה, שבראשה עומד ח"כ דב בן־מאיר, לא שכחה גם את החלוקה הפוליטית: אלברט סטארה, מי שהיה ידידו של ז'בוטינסקי ו"פעל רבות לשחרור ארץ־ישראל", כמכתוב בהודעת ועדת השמות, יונצח אף הוא ברחוב בעיר. ומן הצד השני של המתרס — רחוב אחד ייקרא "רחוב השלושה" על שם שלושת חברי ההגנה, שורה אושרוביץ, יחזקאל בן־דוד וישראל שחורי, שנספו יחדיו בעלות ג'יפ על מוקש. רחוב נוסף ייקרא על שמו של יעקב אבוטבול, שבנה את הבית הראשון ביפו מחוץ לחומה וחידש את היישוב היהודי ביפו. (שעדה)

המשטרה נערכת ליריד המים הקדושים של הבאבא

משטרת מרחב הנגב נערכת מאז אתמול, לקליטתם של כ־150 אלף איש, שיגיעו היום לנתיבות, להילולה לזכר הבאבא סאלי.

לפני שנה התקיימה הילולה לזכר הרב ישראל אבו חצירה (הבאבא סאלי) בנתיבות. הרב נפטר לפני שנתיים. 200 אלף איש השתתפו בהילולה, והחלט להפכה למסורת שנתית.

המבקרים, שכבר החלו לזרום מכל רחבי הארץ, יערכו סעודות סמוך לשטח בית הקברות, וישתטחו על קברו של הרב. בנו של הבאבא סאלי, ברוך אבו חצירה, יברך את הבאים. צפוי גם מסחר ענף בספרי תפילות, בקבוקי מים "קדושים", וקמיעות למיניהם.

שלי יחימוביץ

התעמלות מונעת סרטן

בוסטון. — שכיחות המקרים של סרטן השד אצל נשים המתעמלות באורח קבוע כל ימי חייהן, נמוכה בהרבה. לעומת שיעור המקרים של מחלה זו בקרב נשים אחרות – אלה תוצאות מחקר רפואי שהתפרסם בבוסטון.

"השפעת פעולה אתלטית, אפילו מתונה ביותר על בריאות האשה בשנים המאוחרות שלה. היא כה מרחיקת־לכת שהופתענו מזה לחלוטין. לא ציפינו לממצא כזה", אומרת ד"ר רוז פריש, מנהלת המחקר.

"זהו המחקר הראשון המגלה יחס בין פעולות פיזית לבין הקטנת שיעור שכיחות הסרטן ברחם ובשד. סרטנים מסוגים אלה מהווים 40 אחוז מכל מקרי הסרטן אצל הנשים.

ד"ר פריש ניהלה את המחקר מטעם בית הספר לבריאות הציבור של אוניברסיטת הארוורד בגילים 21 עד 60. (ע"ר)

350 שנות מאסר לחברי "כנופיית־סבתא־הרואין"

פאלרמו. — בימ"ש לערעורים בפאלרמו שבסיציליה, גזר עונשי־מאסר בסך כולל של 350 שנה ל־47 חברי רשת סוחרי סמים, שכונתה לכינוי "כנופיית־סבתא־הירואין".

"סבתא־הירואין" עצמה, אנג'לה רוסו, בת 73, נידונה לחמש שנות מאסר, לאחר שבימ"ש לערעורים אישר את העונש שנגזר לה בערכאה הראשונה. בנה, סלווטורה קונילייה, שהביע חרטה, נידון לשש שנות מאסר, לעומת 13 שנים בערכאה הקודמת.

2 חיילים יפאניים ממלחה"ע ה־2 עדיין נמצאים בג'ונגל

קואלה־לומפור. — 2 חיילים יפאניים שאבדו בג'ונגל של מאלזיה במלחמת העולם השניה, עדיין נמצאים שם, ומסייעים ללוחמי גרילה קומוניסטיים לתחזק את נישקם — מוסרת סוכנות הידיעות של מאלזיה.

שרותי הבטחון מסרו, כי המפלגה הקומוניסטית של מאלזיה שהוצאה אל מחוץ לחוק מצאה את החיילים בקירבת גבול תאילנד לפני שנתיים הטילה עליהם לתקן כלי נשק ישנים ממלחמת העולם השנייה והכנת פצצות ומלכודות.

2 חיילים אלה הוחזקו על כורחם בדרום־תאילנד ולאחר מכן במאלזיה, סיפרו להם, כי המלחמה עדיין נמשכת וכי המפלגה הקומוניסטית עוזרת ליפן.

שרותי הבטחון משערים, שחיילים אלה הם שרידים של כיתה שאבדה בג'ונגל כאשר כוחות הפלישה היפאניים נסוגו בתום המלחמה.

אנשי גרילה קומוניסטיים שהסגירו את עצמם או נלכדו, אמרו, כי שני החיילים הם באמצע שנות ה־60 לחייהם, ומצב בריאותם טוב.

מאלזיה מעריכה כי כ־2400 אנשי גרילה קומוניסטיים פועלים במאלזיה מתוך בסיסים בדרום־תאילנד. (רויטר־עתים)

הקונסול המצרי "שובר הלבבות" – מתחתן

קונסול מצרים באילת חאסן עיסא נשא בשבוע שעבר בשעה טובה אשה. השבוע — אשתו הטריה ששמה הודה ילידת קהיר עומדת להגיע לאילת והיא תתגורר עימו בקונסוליה המצרית. מקורבי הקונסול מבין תושבי אילת סיפרו אתמול ספק בצחוק ספק ברצינות שליבותיהם של לפחות כמה מנשות אילת "יישברו" כאשר ישמעו שהקונסול "השובב" נשא אשה. הקונסול חסאן עיסא הוא גרוש ולו שני ילדים גדולים מאשתו הראשונה.

בצלאל רוביו

היום: ויני מאנדלה, מנהיגה נרדפת

"יורשת העצר" מסווטו

המאבק לשחרור הוא תהליך ממושך. דרום־אפריקה הלבנה לא הבינה זאת מעודה והיא מתעקשת לראות בכל ביטוי של זעם מקרה בודד, מרד שהוצת על ידי הקומוניסטים. לאמיתו של דבר מביע העם את זעמו נגד האפרטהייד ■ הממשלה הדרום־אפריקנית הרסה את חיי המשפחה שלנו ואת חיי משפחות השחורים האחרות ■ ויני מנדלה בראיון ל"שפיגל"

ויני מנדלה

כוחות השחרור יפתחו את תאו של נלסון מנדלה

ויני מנדלה, מנהיגת השחורים בדרום־אפריקה ואשתו של המנהיג הכלוא נלסון מנדלה, נעצרה אין־ספור פעמים מאז נכלא בעלה לפני 25 שנה. בראיון ל"שפיגל" היא מספרת על מאבק השחורים באפרטהייד, על אמונותיה ועל חייה הטראגיים.

שפיגל: ויני מאנדלה, כמה פעמים בחייך כבר נעצרת?

ויני מאנדלה: כבר הפסקתי לספור. מאז נישאתי לנלסון מאנדלה, ב־14 ביוני 1958, לא הפסיקו לכלוא אותי.

– האמנם אינך יכולה לומר כמה פעמים?

– שלושה חודשים אחר חתונתי עצרו אותי. מאז לא חלפה שנה בלי שאשב בכלא. אך את המספר המדוייק אינני יודעת.

– מדוע הניחו לך, בסופו של דבר, לצאת ממקום גלותך?

– לא הניחו לי לצאת. יצאתי כי הפציצו את ביתי הכפוי והרסו מרפאה ליד ביתי, שנבנתה למען תושבי המקום.

– מכל מקום את רשאית להבא לנוע בכל דרום־אפריקה, פרט לשני מחוזות. אך האיסור, שהוטל עליך, לפעול כמחנכת ובקרב הציבור, עודנו בתוקפו.

– אין לך מעשה נבזי יותר מאשר להפריד הורים מילדיהם, למנוע מבני־אדם לשבת בביתם – כל זאת, בשם החוק. ביתי ובית משפחתי נמצא בסווטו, רק שם אני בבית. משם גירשו אותי בשנת 1977 והעבירו אותי לברנדפורט. אחר כך שינו כנראה את דעתם, הפציצו את ביתי הכפוי והפכוני לחסרת בית.

– אף־על־פי־כן אינך מצייתת לחרם. עתה עומדים נגדך עוד הליכים משפטיים נוספים.

– אני עומדת על כך שירשו לי להתגורר שוב בביתי.

– יעצרו אותך שוב ושוב, אם תנסי זאת.

– איני מצפה לתמורה בליבם של אותם אנשים שרדפו אותנו כל ימי חיינו. אני מצפה שיעצרוני גם להבא. לא אהיה מופתעת אם יצפו לי כבר בנמל התעופה של יוהאנסבורג.

– המשטרה והצבא מנהלים מדי יום ביומו במקום כלשהו בארצך קרבות דמים נגד מתבגרים צעירים, שסיסמתם היא: חירות היום, חינוך מחר. האמנם יקימו הלהבות בקרוב את הארץ כולה?

– המצב הוא מדאיג ביותר ואנו כואבים בעומק ליבנו את התנאים השוררים בארצנו. המשטר אינו עושה כל נסיון ללכת לקראת דרישותיו של העם הנדוכא.

– מה, לדעתך, היה על הממשלה לעשות?

– המשבר. גם במערכת החינוך. הוא תוצאה ישירה מן החוקים הגזעניים. הצעירים מתנערים מן העבדות, שנמשכת מאות שנים בארץ הזאת, והחליטו לאלץ את הממשלה לשנות את מדיניותה. בתנאים אלה לשון הצעירים היא, לדעתי, עדיין מתונה ביאור.

– אך הצעירים משלמים מחיר גבוה ומסכנים את עתידם ואת חייהם.

– אני מדגישה: למרבה הצער עולה ארצנו בלהבות. אנחנו, כהורים, היינו רואים ברצון את ילדינו שוב בבתי הספר. אנו יודעים כי השכלה פירושה עוצמה. אותה עוצמה הדרושה לנו במלחמה נגד כת ה"בורים" השלטת. הממשלה הפכה את בתי הספר שלנו למיתקנים צבאיים. מן הדין היה שבתי־ספר בכל חברה נוצרית, בכל חברה תרבותית, יהיו קיימים למען הילדים. אך בדרום־אפריקה יש לממשלה שליטה מוחלטת על בתי־הספר. משום כך היא נותנת לנו חינוך פחות־ערך, שנגדו נלחם הנוער שלנו.

– כמה זמן, לדעתך, זה עוד יימשך?

– כל עוד תהיה לחיילים, עם נשקם בידיהם, שאחראים למותם של מאות ילדים, החוצפה לדרוש מן הילדים ללמוד בבתי־ספר אלה.

– השלב הנוכחי של המהומות החל לפני 16 חודשים, כאשר התושבים השחורים של מה שנקרא "משולש ואל", מדרומה של יוהאנסבורג, התקוממו נגד העלאה של שכר הדירה. האמנם אין פתרון לסיכסוך?

– אפשר להעלות על הדעת שלום רק כאשר תיפסק מדיניות האפארטהייד המתועבת. המלחמה תימשך כל עוד תמשול המפלגה הלאומית ומשטר בותה לא יענה לתביעות הלגיטימיות של העם.

– אם־כן, האם החל כבר הקרב הסופי על השיחרור?

– מאבק לשיחרור הוא תהליך ממושך. אין כן נקודת התחלה. דרום־אפריקה הלבנה לא הבינה זאת מעודה. הלבנים מבקשים לראות בכל ביטוי של זעם העם מקרה בודד, מרד שהוצת על־ידי הקומוניסטים. בעוד שלאמיתו של דבר מביע העם את התרעומת שלו נגד האפארטהייד.

– בזמן האחרון תקפו לוחמי המחתרת של תנועת השיחרור השחורה, "הקונגרס האפריקני הלאומי", מטרות אזרחיות. בנסון

(המשך בעמוד 6)

מחנות לבני־אדם...

עכשיו יש להם מתנות לילדים, שחורים, בורחים, מתנות לבני־אדם שמגעטים בדגלוהם ותהיים קצף מפיהם, מתנות לבני־אדם בעלי ראשים גדולים, לבני־אדם בעלי ראשים קטנים, מתנות לבני־אדם שאין להם אמצעי־מחיה נראים לעין, מתנות לבני־אדם שגורשו מעל הקרקע, מתנות לבני־אדם שמחאים אותם, גרים בתעלות הניקוז, למי... [illegible] מתנות לבני־אדם שאינם יודעים לחבר שתיים ועוד שתיים, מתנות לבני־אדם שעוזבים את תעודותיהם בבית, מתנות לבני־אדם [illegible] אולי האמת היא שאין לו לאדם שהוא, שרי מחוץ למחנות.

מתוך [illegible] של [illegible] המשורר הדרום־אפריקני, שיצא לאור בימים אלה בהוצאת עם עובד.

הביאה לדפוס: [illegible] לוטן

דיכוי מאושש

האהדה ל"קונגרס האפריקני הלאומי" גוברת בכל שמנסה המשטר להקשיח את עמדותיו ■ ב־1986 יתחילו הלבנים בדרום־אפריקה לחוש על בשרם את מחיר האפרטהייד

מאת אדריאן קרופט, יוהנסבורג

הקונגרס האפריקני הלאומי (ה.אי.אן.סי.) נכנס לשנת ה־75 לקיומו כשהוא חזק מאי־פעם והוא ממשיך במאבקו להפלת שלטון המיעוט הלבן בדרום־אפריקה, אומרים מומחים.

לדבריהם, תנועת הגרילה התארגנה מאז נחתם חוזה אי־התקפה בין דרום־אפריקה למוזמביק, חוזה ששלל מן ה.אי.אן.סי. אחדים מבסיסיה החשובים ואיים להחלישו. החוזה נחתם ב־1984, אולם מאז עברו כמעט שנתיים תמימות של אלימות גוברת והממשלה סירבה לוותר על כוחה הפוליטי לטובת הרוב השחור. דברים אלה העלו את פופולריותו של ה.אי.אן.סי., שהשחורים רואים בו את תנועתם הלאומית האמינה ביותר.

"האהדה לא.אי.אן.סי.' גדלה מיום ליום.

חסידי התנועה נעשים מאורגנים יותר והם לומדים לשלוט על אנשים באמצעות אירגונים אחרים," אמר טום לוג', מרצה במדעי המדינה באוניברסיטת ויטווטרסרנד בעיר יוהנסברג.

רוברט שרייר, מרצה במדעי המדינה באוניברסיטת קייפטאון, אמר שככל שתוחזה הממשלה את הטיפול בבעיית הזכויות של השחורים, כן יתחזק ה.אי.אן.סי.". לדברי שרייר, "התנועה התחזקה והוזת לפנעי הגורל." הוא גם אמר, שאחרי חתימת הסכם נקומטי במארס 1984, שלפיו הסכימו דרום־אפריקה ומוזמביק לא לסייע לקבוצות גרילה הפועלות נגד אחת מהן, נעשה ה.אי.אן.סי. קשוח יותר ומתוחכם יותר מבחינה דיפלומטית.

מספר התקפות הגרילה, חומרתן ומספר הנפגעים הלבנים עלו באותו זמן לקראת סוף השנה, שחלפה, על רקע תסיסה גזענית בעיירות שחורות, שגרמה למותם של יותר מ־1,000 [illegible] מאז פברואר 1984. [illegible] דרום־אפריקניים, [illegible] משלוש התקפות שהביאו למותם של 13 לבנים בחודש שעבר. שישה מהם נהרגו בהתפוצצות מוקש לא הרחק מגבול דרום־אפריקה־זימבבואה ב־15 בדצמבר. שניים נהרגו ב־4 בינואר ליד גבול בוטסוואנה, וחמישה נהרגו בפיצוץ במקום קיט בקרבת דרבן ב־23 בדצמבר.

כל המטרות כשרות

ה.אי.אן.סי. קיבל על עצמו אחריות להתקפה הראשונה, אולם טען שאין לו שום ידיעות על התקרית בעיר הנופש אמנזימטוטי. האירגון עדיין הגיב על התקרית האחרונה. משקיפים רואים בהתפתחויות סימן, כי התנועה עוברת מאסטרטגיה של התקפות על מטרות צבאיות, כגון מאגרי דלק, להרג ללא אבחנה. בוועידה שהתכנסה בזמביה ביוני שעבר, החליט ה.אי.אן.סי." שלא יוסיף להבחין בין מטרות "קשות" ל"רכות". ושלהבא ייתכן שאזרחים ייתקפו באש הצולבת. לדברי לוג', העלתה הוועידה צעירים לדרגים הגבוהים של התנועה, שעד כה שלטו בה אנשים מדורו של אוליבר טמבו (68) נשיא ה.אי.אן.סי." לצעירים אלה יש גישה "קשוחה" בהרבה מזו של קודמיהם. בנוגע לאופן שיש לנהל בו את המאבק," הוא אמר. מומחים אומרים שמנהיגי התנועה שגורשו

(המשך בעמוד 6)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אוטר

מכתבים לידיד

אני שחור

נפתלי היקר,

האופנות משתנות אצלנו ואם פעם "הטובים" הלכו להתיישבות ואחר כך לטיס, ובתקופת איירוד לבורסה. הרי כעת הם הולכים למלונאות. כך למדתי, מכל מקום, משידור "מבט שני" בטלוויזיה, שהוקדש לנושא זה. אך לא על כך רציתי לכתוב, אלא על דרום־אפריקה. על השחורים ועל מאבק הגבורה של הזוג מנדלה. ובמיוחד של ויני, רעייתו של נלסון מנדלה הכלוא בבית סוהר למעלה מ־20 שנה.

תשאל מה הקשר? בתוכנית "מבט שני" קלטתי תמונה קצרה, שצולמה באחד מבתי המלון, של שני אורחים מכובדים שהמתיקו סוד ליד שולחן. השניים היו ח"כ מאיר שיטרית ושגריר דרום־אפריקה בישראל. המראיין שמע מפיו של שיטרית רק הערה אחת – הוא חזר לא מזמן מביקור בדרום־אפריקה עם "התרשמות מעניינת".

ישראלים מכובדים רבים, ביניהם פוליטיקאים ועיתונאים, נוסעים לדרום־אפריקה כאורחי ממשלת יוהנסבורג ועל חשבונה, ולרוב חוזרים עם "רשמים מעניינים" נוסח "המציאות אינה כולה שחורה" והרי כאן זו הגדרה כמעט קולעת, מצבם של השחורים אינו כה גרוע, צריך להבין את הלבנים על קיומם וכו'.

הצדקנות והצביעות האלה מוציאות אותי מגדרי. אנו מרבים להתלונן על הגויים, שהתייחסו בשוויון־נפש לגורלם של היהודים. אך אנו עצמנו עוצמים עין מן הדיכוי המשפיל של השחורים בדרום־אפריקה. הגישה הפרגמאטית הוגנת לא רק במישור הפוליטי, אך גם בקרב הציבור הרחב. "אנחנו חייבים לדאוג לאינטרסים שלנו", ולכן אנו מקיימים יחסים תקינים עם המשטר הגזעני בדרום־אפריקה. "לנו יש יהודים שם ואנו עלולים להזיק להם אם נתייצב לצידם של השחורים". האומרים זאת אינם מבינים, כי היהודים בדרום־אפריקה מוסיפים לשבת על הר הגעש הזה רק משום שהרווחה הכלכלית מסנוורת את עיניהם מלראות את הצפוי להם, כאשר יגיע העימות הכיפי והבלתי נמנע בין הרוב השחור הגדול לבין המיעוט הלבן הקטן, המנסה לקיים את משטר האפרטהייד.

דמות אחת מיתרת אותי לאחרונה בהופיעה על גבי הטלוויזיה בין התמונות הקצרות המתארות את המתרחש בדרום־אפריקה. דמותה של ויני מנדלה, רעייתו של נלסון מנדלה, שאינו מוכן להיכנע לפיתויי להשתחרר תמורת הוויתור על המאבק למען עמו. מישהו העיר לי: "הרי היא כתם טרוריסטית, מה יש להתלהב ממנה?"

ויני, שחורה ונאה, מתייצבת כיום במקום בעלה בראש תנועת "הקונגרס הלאומי האפריקני", המנהל מאבק אלים נגד המשטר. היא אינה יודעת כמה פעמים נעצרה מאז החליטה להחליף את בעלה במאבק המופגני של השחורים. אולי עשרים פעם. אולי שלושים. היא נכנסת ויוצאת לבתי הכלא. אך גם בהיותה "חופשית" היא נתונה להגבלות תנועה חמורות, ועד היום לא מתירים לה לחזור לביתה בסווטו. "החיים עם נלסון – מספרת ויני – היו החיים בלעדיו".

שלושה חודשים לאחר נישואיה נעצרה בפעם הראשונה, ובימים ההם "הקונגרס האפריקני השחור" ניהל עדיין מאבק בדרכי שלום. עדיין לא הכריז על המעבר למאבק אלים נגד המשטר הגזעני. כאשר שאלה את מפקד המשטרה החשאית על סיבת מעצרה – לאחר שהשתתפה נאם פושר למרי בפני ועידת הנוער, שמעה ממנו הסבר, כי אצל הבורים (שהלק גדול של הלבנים בדרום־אפריקה הם צאצאיהם) ישנה מימרה: "אם תאפשר לחזיר להתקרב לערוגת הדלעת, תהיה בטוח ובטוח שבאחד הימים הוא יאכל גם את הדלעת". "החזירים" הם כמובן השחורים, ו"הדלעת" היא שוויון־זכויות בלא.

הגזענים הלבנים בדרום־אפריקה מודעים לסכנה, כי הנישה מיליון לבנים לא יוכלו לעצור בעד 21 מיליון השחורים. ואם יעניקו להם שוויון זכויות, יבוא הקץ על השלטון הלבני וגם על הזוהר הרב שלהם. עיקר זה מקורו בניצול מתמיד של "תת־בני־אדם". אותם "החזירים", שצריך להרחיקם מן הדלעת. מי שבאים היום את הלבנים בבירור כיצד כי השחורים ניסו לנהל מאבק פוליטי ללא שימוש באלימות, אך נתקלו בתגובה אלימה של המשטר הלבני. למעשה ניסה לגדלה בשחים נאסר. לכוון את המאבק של הקונגרס האפריקני השחור על־ידי העקרונות של מהטמה גאנדי. בדרך של התנגדות סבילה, אך היה זה המשטר הלבן אשר הביא להסלמת המאבק.

איבת המשטר

הפאראדוקס הגדול בהתנהגותה של ממשלת דרום־אפריקה הוא קלף דני מנדלה נאסר להמצא בבית השחור שנזקקו בעקבות חוקי האפרטהייד. הם הגלו אותה לבקעה נידחת. שבו בתנאים קשים בסכסוכות עלובות, השכל אינו קיים, ועל אבזורים אחרים של הציביליזציה אין בה לדבר. האשה הזאת, שלא נשברה על־ידי התנכלויות אלה, מצטיירת כעת באיש כסמל אחד של המשטר. הלבנים אינם מעזים לכלוא אותה למאסר ממושך. כמו את בעלה. שכן היא הפכה כבר להיות אגדית בעיני מיליוני השחורים.

נסיונו של ראש ממשלת דרום־אפריקה בותה, להביא לכניעה על־ידי כל מיני תחבולות ומזימות את המשטר הגזעני, העלו חרס. עתה יכולים כבר הנאבקים בעלי המצפון השונים לתנות אהבים בלי להענש על כך. אך האמנם "זכות" הזאת כל כך חשובה לשחורים? נלסון מנדלה הגיב מכלאו על "הזכות" הזאת של בותה: "אני רוצה כלל להתחתן עם אשה לבנה".

גם נלסון מנדלה זכה להקלות בעקבות אותה "מדיניות ליבראלית" של בותה. מעתה, כאשר ביקרוהו משפחתו אצלו אין הוא מדבר אליהם דרך אינטרקום המופעל על־ידי הסוהר, כבר, אלא מותר לו לנגוע בנכדתו שנולדה כאשר היתה בת 18 חודשים. והיום היא אשה נשואה ואם לילדים. ממשלת הלבנים משתעשעת באשליות. שוויתורים קוסמטיים כאלה יש בכוחם לעצור את הזעם המצטבר בקרב השחורים, ועם שבאחד הימים, ולא בעתיד הרחוק, יביא להתקוממות כללית.

"הליבראלים" לא שומרים טינה...

הלבנים בדרום־אפריקה אינם תופסים עדיין, שהשחורים המתקוממים נגד העוני והניצול המחתרת, בימים האחרונים, כחודשת העזית הגזענית שנכפתה עליהם במשך דורות. הם אינם סובלים יותר מתלונות השחורים מצדדי הלבנים או בתחתיות בגלל צבע עורם. לא כל הלבנים נוהרים על פי אותו דגם. חלקם אף לוקחים חלק במאבק משותף עם השחורים. אך הרצון הקיפה בנסה לעצור את גלגל ההיסטוריה, ואף להכביד יותר על השחורים, תוך כדי כך אל "הרפורמות" של בותה. אך יש גם חוגי ניצול, המנסים לגלות מעין גישה "ליבראלית". אחד מהם אמר לוויני: "גברת מנדלה, את יכולה להיות בטוחה שאין אנו שומרים לך טינה..." כוונתו היתה כנראה, שהוא אינו מוקיע אותה על עצם היותה שחורה.

ויני מנדלה הגיבה על התבטאות זו בבוז רב: "הכובש הזה הציג את הבעיה המהותית של האפריקנרס הלבנים: והוא בריחה הבעיה של הלבנים בארץ זו. הם מניחים מראש, כי עלי להקדיש את עצמי אשמה. אני פוגעת בהם בעצם היותי שחורה, ולא בגלל דעותי הפוליטיות".

השחורים בדרום־אפריקה ראויים להערכות לא רק בגלל המאבק העיקר לכבוד עצמם. במאבקם נגד הגזענות וערכי למצוא אוהדים ותומכים אצל כל הבוחלים בגזענות הזאת. אשר הגיעה לשיאה בימי השואה הנאצית ולא נעקרה, למרבה הבושה, גם בימינו. כי כנראה, ההורים, חייבים להבין את המאבק הזה. ולא להתעסק בצפייה אדישה בברוטאליות הבוזית השחורים. הבוגלים כמעט מדי יום ביומו לקבורה לאחר שנרצחו בידי המשטר הלבן. עם הערצנו את מעשה הגבורה של הגיסים המורדים, אשר לא בא בצירת הגוים, אשר להבין את הזוחה עם ההורים והנרצחים עוד את הסימן "יחדיו" ויהודיו, היום היהודי ואמר "אני שחור". כתוך הזדהות עם הזוג מנדלה וכל השחורים הנאבקים על כבודם האנושי, אך גם על כבודה של האנושות.

שלך בידידות,

מארק גפן

לקראת הוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי

הבידוד והמסר הכפול

מאת מנחם רוזנר

בעוד כשלושה שבועות עומדת להתכנס הוועידה הי"14 של הקיבוץ הארצי. בקיבוצים רבים כבר החלו בהכנות. כבר כונסו שלוש ועידות־זוטא אזוריות, חידוש מרענן כשלעצמו. אולם דומה, שאצל רבים עדיין קיימת תהייה מה המכנה המשותף לנושאים הרבים העומדים על סדר היום. ומהן השאלות אשר סביבן קיימים, כנראה, חילוקי דעות שמן הראוי שישמשו מוקד, הן בדיונים בקיבוצים והן בדיוני הוועידה עצמה.

לנושא המקורי של הוועידה – יחסי הגומלין בין הקיבוץ והתנועה, התוסף לפני חודשים־מספר נושא חדש: "המאבק על ישראל דמוקרטית". הצורך לדון בנושא זה לא התעורר עקב חילוקי־דעות רעיוניים לגבי מהותה של הדמוקרטיה בישראל, ואף לא עקב חילוקי דעות לגבי האמצעים שיש לנקוט אותם במאבק על הדמוקרטיה או באופן ספציפי יותר נגד סכנות הגזענות. העילה הבלתי־אמצעית להחלטה על הוספת סעיף זה לסדר היום, היו אירועי עפולה והעובדה ש"בבירת העמק" המוקפת קיבוצים התגלו פניה המכוערים של ישראל '85, והתגלה קוצר היד של התנועה הקיבוצית בפרט ושל תנועת העבודה בכלל.

היה בכך גם כדי להאיר באור בלהות את תופעות הניכור והפער במערכת היחסים בין הקיבוץ וחלקים של החברה הישראלית, ודווקא החלקים הקרובים ביותר מבחינה גיאוגרפית. לא היה בכך משום חידוש, אולם היה בכך כדי להצביע על שתי בעיות־יסוד ביחסי הגומלין שבין הקיבוץ וסביבתו: הבידוד והמסר הכפול. ה"בידוד יחסי" – לניתוק וניכור במשך 75 שנות התפתחותה של התנועה הקיבוצית, ובייחוד במשך שנות קיומה של מדינת ישראל. התברר, שכחברה שיתופית וסוציאליסטית הקיבוץ יכול, אמנם, להתקיים ולהתפתח בתוך חברה רכושנית, בניגוד לכישלונות במקומות אחרים. אולם עליו להתקיים במשך תקופה ארוכה כצורת חיים של מיעוט, המבוססת על ערכים המנוגדים לערכים השליטים בחברה וכצורת משק, אשר חוקי המשק הרכושניים עומדים בניגוד למהותו.

הדרך שנבחרה כדי להתגבר על סכנות ההתבוללות והניוון, העשויות לנבוע ממצב זה, היתה של בידוד יחסי. על־ידי פיתוח מערכות אוטונומיות ככל האפשר של חינוך, תרבות ומשק. וזאת, כדי ליצור מערכות "בלימה" להשפעות העשויות לבוא מן החוץ ולגבש עוצמה משותפת, כדי לעמוד בהצלחה בתחרות עם מגזרים משקיים אחרים. לכך התוסף הבידוד היחסי הגיאוגרפי ממרכזי הערים הגדולות. בכוח הבידוד היחסי הצליחה התנועה הקיבוצית לפתח מערכות עצמיות ולהגיע להישגים כלכליים וחברתיים, אשר הפכו אותה מניסיון שלא נכשל למערכת חיים רבדורית של קבע, אשר גם משברים חמורים לא יוכלו לסכן אותה. במאמר מוסגר: במחקר על הכפר הישראלי בשנת 2000, שנערך על־ידי המרכז לחקר ההתיישבות, נקבע כי גם ב־15 השנים הבאות יימשך קצב הגידול של התנועה הקיבוצית, העולה בהרבה על זה של מגזרים אחרים בכפר הישראלי, ובעשור האחרון – אף על זה של האוכלוסיה היהודית בישראל.

אולם בצד ההישגים הללו, אין להתעלם מכך שהבידוד היחסי ההכרחי לשמירה על הערכים הפנימיים תרם גם לניתוק ואף לניכור, דווקא מהסביבה הקרובה ביותר לקיבוצים, כמו עיירות הפיתוח והחלקים המקופחים ביותר של ישראל השנייה.

כדי להתגבר על סכנה זו, פותחה על־ידי התנועה הקיבוצית מערכת מקיפה של פעולה בעיירות הפיתוח, החל בפעולות סיוע בתחומים שונים וכלה בניסיונות לפתח דפוסים קהילתיים וקואופרטיביים. על אף הכוונות הטובות והמאמצים הרבים שהושקעו, זכו פעולות אלה רק להצלחות זמניות וטרם נוצרו דפוסים של קבע, אשר יהוו ביטוי לאינטרס משותף אמיתי.

מאידך, גרם הבידוד – במיוחד הבידוד החינוכי – זרות בין בני הקיבוץ המתחנכים לרוב בינם לבין עצמם, לבין המציאות השונה מאוד, שמעבר לגדר הקיבוץ. הערכים האוניברסליים, השיוויוניים והשיתופיים, שבית־הספר הקיבוצי ניסה להקנותם, הובנו לעתים כערכים אשר תוקפם נכון רק בתוך הגדר הקיבוצית, והסוציאליזם הקיבוצי הפך – באופן מסולף – ל"קיבוציזם" צר.

חוסר ההתנסות הבלתי־אמצעית בניגודים והקונפליקטים המשסעים כיום את החברה הישראלית, הפכו את הפעילות הפוליטית המתעוררת לעתים בדור הצעיר, לכעין "מצוות אנשים מלומדה", ללא מוטיבציה פנימית מספקת. היוצא מן הכלל של פעולות המחאה נגד מלחמת לבנון רק מאשר את הכלל, שללא התנסות אין מוטיבציה, ללא הוויה – קשה להקנות תודעה. המסקנה הנובעת מניתוח זה, אינה ויתור על הבידוד היחסי ההכרחי, על־ידי פירוק המוסר החינוכי ואינטגרציה אזורית מתוך שיקולי יעילות וחיסכון. נהפוך הוא, המסקנה היא הגברת החינוך הערכי על־ידי פתיחות כלפי הסביבה ושילוב תקופות של התנסות בחיים שמחוץ לקיבוץ בתוך התהליך החינוכי.

הצעות קונקרטיות לגבי צורות הפתיחות וההתנסות רבות, ובחלקן אף נוסו, כגון קומונות של חניכי י"ב, יציאת חניכי י"א למספר חודשים לחיים בעיר במסגרת של קומונות, שיתוף פעולה ממוסד עם בתי־ספר בסביבה כזו. לצערי, נדחו חלק מן ההצעות בכוון זה על־ידי המועצה לחינוך בגיל הנעורים, שהתקיימה לפני שנים אחדות.

ההתפתחויות החמורות שחלו מאז, מצדיקות דיון מחודש, כשעל הוועידה להצביע על הכיוון ולהטיל על הוועד־הפועל לעבד את ההצעות הקונקרטיות. התפתחויות שחלו בתקופה האחרונה על־ידי הקמת בתי־ספר ברוח תנועת העבודה, מצביעות על האפשרות של פתיחות שלא תגרום להפחתת ערכים דווקא, כי אם ליצירת שותפות ערכית בתחום החינוכי, בין מערכות קיבוציות וקבוצות הורים ומורים הדוגלים בערכים שיוויוניים ושיתופיים.

"מסר כפול" אמיתי ומדומה

פיתוח העוצמה הכלכלית ההכרחית לשמירה על המערכות הקיבוציות בכלכלה הישראלית המשתוללת של השנים האחרונות, גרם שורה של תופעות, אשר איפשרו לאמצעי התקשורת למקד את תשומת הלב סביב "המסר הכפול" של התנועה הקיבוצית, חברה עובדת, העוסקת בספקולציות פיננסיות... חברה שיוויונית, אשר בתוכה מתהוות שכבות של מנהלים ואף מעמדות... חברה שיתופית המנצלת במפעלים אזוריים אלפי פועלים ואינה מאפשרת את קידומם. אלה רק מקצת מן הנושאים הקיבוציים שאמצעי התקשורת עוסקים בהם, תוך הקדשת מקום בעמודים יוקרתיים וכותרות רעשניות, אשר לעתים אין להם שום פרופורציה לתופעה עצמה, וכמובן לא למשקל היחסי של הקיבוץ בחברה הישראלית.

על־פי מיטב הבנתי, תופעה זו אינה נובעת לרוב מעוינות אישית לקיבוץ, ורק לעתים רחוקות ממניעים פוליטיים. לדעתי, ההסבר לתופעה מצטברת זאת הוא ערעור על היומרה של התנועה הקיבוצית להציג על־ידי עצם קיומה "אלטרנטיבה ערכית לחברה הישראלית". לנוכח כישלונותיו של שלטון הליכוד, אשר הפך את "הבורסה" למוקד הפעילות הכלכלית, לנוכח הפערים הכלכליים והחברתיים המעמיקים, לנוכח כישלונות היוזמה הפרטית – מתבקשת כאילו מאליה האלטרנטיבה הייצרנית, השיוויונית והשיתופית.

הבלטת הפגמים האמיתיים והמדומים של התנועה הקיבוצית נועדה להצביע על כך שהמלך עירום, שההישגים הכלכליים והחברתיים הושגו לא בניגוד לכללי המשחק הרכושני, כי אם מתוך השתלבות בתוכו. ואין זה משנה, שתוך עשר השנים האחרונות ירד באופן מתמיד אחוז השכירים העסוקים בתעשייה הקיבוצית. שבצד הבעיה החדשה של הפיכת הניהול הכלכלי למקצוע, נשמרת בקפדנות הרוטציה ברוב התפקידים הקיבוציים ואף התנועתיים... אולם דווקא לאור ההנחה, שטענת "המסר הכפול" אינה נובעת מעוינות אישית לקיבוץ, אלא מבטאת תופעה סוציולוגית יסודית יותר – אנו חייבים להגביר את הטיפול בתופעות השליליות ביחסי הגומלין בין הקיבוץ והחברה הישראלית, שהמפעלים האזוריים לא במקרה הפכו לסמל שלהם. בימים אלה אמנם בולטת תרומתם החשובה של מפעלים אלה להכנסת תעסוקה באזורי הפיתוח וודאי גם תרומתם למשק הקיבוצי. אולם נראה לי, שמתחילה להבשיל גם ההכרה בצורך בשינוי יסודי במבנה המפעלים האזוריים. ועדה של ברית התנועה הקיבוצית הגיעה למסקנה – שיש לברך עליה – כי יש לצמצם את היקף המפעלים על־ידי מסירת חלקים עתירי עבודה שכירה, כגון המשחטות, לגורמים ציבוריים אחרים. הוועדה אינה יכולה להיכנס לדיון על פרטי ההסדרים הדרושים, אולם היא יכולה – וחייבת – להצביע על השינוי הדרוש בכיוון ובאופי המפגש בין חברי קיבוצים ואלפי שכירים מאזורי הפיתוח – ממפגש בין בעלים ושכירים, בין מנהלים וכפופים להם, למפגשים של שותפות, אשר צורותיה הקונקרטיות עשויות להיות שונות: מהרחבת השיתוף בהחלטות ובזכויות־הבעלות, על־ידי דגמים המוצעים למשק של חברת־העובדים ועד צורות של שותפות קואופרטיבית.

(מאמר ראשון מתוך שניים)

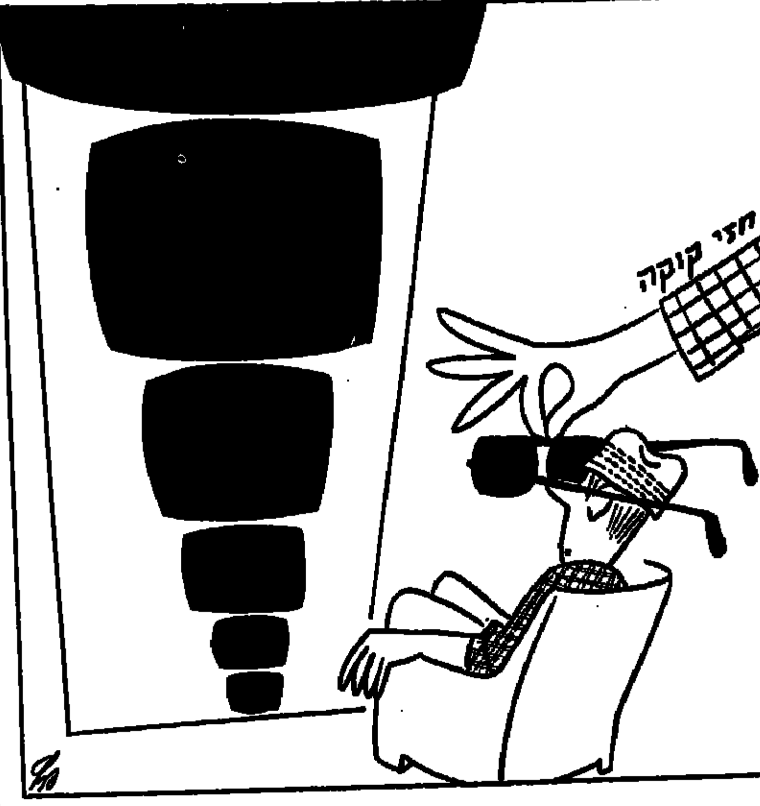

"יורשת העצר" מסווטו

(סוף מעמוד 5)

קיפחו לראשונה אזרחים את חייהם על־ידי מוקשים. בהתנקשות במרכז קניות מלא וגדוש באמאנזימטוטי היו רוב הקורבנות ילדים. האמנם זו אסטרטגיה חדשה של "הקונגרס"?

– לא. לגבי "הקונגרס" זה מכאיב במיוחד שהמשך המאבק מסכן בני־אדם חפים־מפשע. וזהו מצב טראגי, ששום תנועת שיחרור אינה מסוגלת למונעו.

– האם התנקשויות אלו נועדו לעורר מאניקה בדרום־אפריקה?

– אנו מכבדים חיי־אדם. אנו מרגישים ככל יצור־אנוש אחרים ומצטערים שבני־אדם חפים־מפשע מקפחים את חייהם באש צולבת. אך זה קורה ברוב הקרבות. וזה, כאמור, מצב טראגי הגורם לנו צער רב. הייתי רוצה להביע את צערי בפני כל האנשים שנפגעו.

– אומרים כי התנקשויות הקונגרס האפריקני הלאומי הן חלק ממאבק השלטון בתוך התנועה. אומרים כי חברים צעירים נזעמים ונחושי־החלטה אינם מרוצים מאנשי הקונגרס הקשישים יותר, הפחות לוחמניים, כגון אליוור טאבו ובעלך נלסון מאנדלה. מה דעתך?

– איני יודעת דבר על ניגוד כזה. לאסטרטגיה הננקטת אחראי "הקונגרס" כולו.

– בעלך נלסון מאנדלה שרוי במאסר יותר מ־20 שנה, ובכל זאת הוא ראש הקונגרס האפריקני הלאומי. כיצד יכול אדם, הנמצא זמן כה רב בכלא ולפחות רשמית נמנע ממנו כל מידע פוליטי, לדעת את המצב לאשורו?

– עלינו להמתין לשיחרורו, ואז יוכל למסור לנו על־כך. בעת ביקורים אסור לנו לדבר על המצב הפוליטי אלא רק על ענייני משפחה.

– האם רואה את סימנים כי בחוגי ממשלה מוכנים לשיחות?

– אפילו במיקרוסקופ קשה לגלות סימנים כאלה, למרות כל מה שאני קוראת על־כך. להיפך: אנו עומדים מול התנגדות גוברת לתביעות העם. הממשלה אימצה לעצמה מגמה, שהיא הרבה יותר גרועה מבשנים קודמות. כיום אנו עדים להרבה יותר אלימות. הצבא הדרום־אפריקני כבש את הנטאות שלנו ומפחיד את ילדינו יום־יום. לא רק ברחובות אלא גם בבתי הספר.

– האם הגישה לך הממשלה באחרונה הצעות בדבר שיחרור בעלך?

– יש להניח שהייתי הראשונה שתדע על הצעה כזו. אינני יודעת על כך מאומה. השמועות, המופיעות שוב ושוב, בדבר שיחרור קרוב, כביכול, של בעלי הן חלק מן המלחמה הפסיכולוגית של הממשלה נגדי, נגד משפחתי ונגד ענייננו בכלל. הם רוצים לשחוק את עצבינו.

– מתי, לפי חשבונך, ישוחרר בעלך?

– כוחות השיחרור יפתחו את תאו.

– מתי?

– אפילו היסטוריון – אם הוא שפוי בדעתו – לא היה מנסה לחזות את המועד המדוייק של מאורע היסטורי.

– כמה פעמים מותר לך לבקר אצל בעלך?

– אני רשאית לראותו פעם אחת בחודש, זה 25 שנים. לפעמים מתירים לי ביקורים מיוחדים, כמו עכשיו, לפני חג המולד. זכות הביקור שלי פגה כאשר אני עצמי שרויה בכלא.

– האם נכון שמאז שהותו בבית־חולים בחודש נובמבר, הוא מוחזק במאסר יחיד?

– לא ממש. לא החזירו אותו אל התא, שחילק קודם־לכן עם חבריו.

– כיצד עומדת משפחתך בסיכסוך המתמיד הזה עם המדינה? איך, למשל, יכולת לחנך את בנותיך?

– אחת העובדות הכאובות ביותר של חיי היא, שלא יכולתי להיות אם לילדיי. זהו פשעה של הממשלה הדרום־אפריקנית, שהרסה לחלוטין את חיי המשפחה שלנו. אך מצבן של רוב המשפחות בארץ הזאת אינו טוב מזה בהרבה. האפארטהייד מפריד גברים מנשותיהם כבר מאז עלייתם לשלטון של הבורים ב־1948. אלה אינם רואים בנו בני־אדם, אלא פועלים עלינו לעבור מחלק אחר של ארץ למישנהו. קריעת ארצנו לאיזורים־איזורים נפרדים וחלוקת בני־האדם בין איזורים אלה גורמות לנו כאב, שלעולם לא נוכל לשכוח.

– האמנם את רואה עצמך רק כ"יורשת העצר" הממשיכה במלאכתו של בעלה כל עוד הוא יושב בכלא, או שמא תהיי גם אחר כך גיבורת החופש, כמי שאת ביום.

– על השאלה הזאת יענה, בבוא השעה, עמי. לא אני בחרתי במעמדי הנוכחי. אוכלוסיית הארץ הזאת העניקה לי את הכבוד להוליכה אל החופש. לא יכולתי להיות העתק של בעלי כי מעולם לא חייתי יחד איתו.

– אך בכל זאת הוא נתן לך השראה?

– אפילו מבחינה פוליטית התפתחתי בלעדיו. לא זו בלבד שמעודי לא חייתי איתו כבעל – הוא מעולם לא עמד לצדי כדמות פוליטית.

– את רואה לעצמך תפקיד פוליטי בדרום־אפריקה משוחררת? כעובדת סוציאלית מבכרת היית יכולה להיות שרה אידיאלית לענייני בריאות או עניינים סוציאליים.

ויני מנדלה (צוחקת): לא עלה בדעתי מעולם להיאבק על עמדה מסוימת. אני רק אחת מכיון לוחמי שיחרור רבים. אנו נלחמים למען דרום־אפריקה דמוקרטית ואף נשיג מטרה זו. אנשים כמוני מקווים להצדיק את הכבוד שהעניק לנו עמנו. רק אם יסתיים תפקידי ביום השיחרור, אקבל זאת.

דיכוי מאושש

(סוף מעמוד 5)

ללוסקה, אינם משפיעים קרוב לוודאי על חבריהם התוקפנים בתוך דרום־אפריקה, ואין להניח שהגולים אישרו את ההתקפה באמנזימטוטי.

"הקונגרס הלאומי של ילידי דרום־אפריקה," שלימים שינה את שמו ל־"אי.אן.סי.", נוסד בבלומפונטן ב־1912. בראשונה שאפה התנועה להביא לידי שינוי באמצעות פעולות מתוך המערכת השלטונית. בשנת 1960 נעשתה מחתרת לאחר שהוציאה אותה הממשלה אל מחוץ לחוק. היא אירגנה קבוצת חבלה והתקרבה למפלגה הקומוניסטית של דרום־אפריקה.

בשנת 1964 נשפטו מנהיגי התנועה, נלסון מאנדלה וולטר סיסולו, למאסר עולם בעוון חבלה. ומנהיגים אחרים הוגלו. מדרום־אפריקה, אף כי הרשת המאורגנת של התנועה מוגבלת למדי, אומרים מומחים שיש לה אוהדים לא־רשמיים רבים מאוד. נוכחותה הורגשה היטב בשנה שעברה וחלה עלייה ביוקרתה לאחר שזרם קבוע של פוליטיקאים, אנשי עסקים וכמרים לבנים חצו את הגבול הדרום־אפריקני, כדי לנהל שיחות עם מנהיגיה בזמביה ובזימבבואה.

לוג' אינו חוזה שינויים קיצוניים בטקטיקה של התנועה ב־1986. לדעתו, היא תוסיף לבנות את המערכת המחתרתית שלה, תעשה מאמצים להסתנן לתנועת העבודה ולהגדיל את מספר מגעיה עם מדינות במערב.

שרייר סבור שהתנועה תפעל כדי "לייקר" את מחיר השמירה על האפרטהייד. לדבריו, הלבנים כבר מתחילים לחוש במחיר האפרטהייד, אך הוא עדיין לא־יקר עד כדי כך שיכריח אותם לנהל משא ומתן.

פרובוקציה במסווה של ביקור

מאת קאסם זייד

קביעתו של ח"כ מוחמד ואתד כי ביקורים של חברי ועדת הכנסת בהר הבית נתפס בעיני המוסלמים כפרובוקציה, יש לה על מה לסמוך. התנהגותם של חברי הוועדה, לרבות יו"ר הוועדה דב שילנסקי וח"כ גאולה כהן, בעת הביקור מעידה שהיתה לביקור משמעות פוליטית וכי הוא נועד להתגרות ברגשות המוסלמים.

אלמלא התעקשותם של חברי הוועדה לבקר באורוות שלמה היתה, כנראה, התקרית נמנעת. אנשי הוואקף לא התנגדו מלכתחילה לביקור חברי הכנסת בהר הבית וכל מה שדרשו היה להמנע מצילומים באורוות שלמה. אי־אפשר כיום להאשים את אנשי הוואקף בהתנגדות לקיום הביקור עצמו, לוא היה מתקיים על פי הנורמות המקובלות.

השתתפותם של שני חברי הכנסת מהתחיה יובל נאמן וגאולה כהן, שאינם חברים בוועדת הפנים של הכנסת, וכן השתתפותם של חברים מקבוצת "נאמני הר הבית" בביקור, מעידה שהביקור היה מעין הפגנת גוש־אמונים, תחת מסווה של ביקור ועדת הפנים.

מי שהאזין לדברי יו"ר ועדת הפנים, דב שילנסקי, ב"ערב חדש", יכול היה להבחין בנימה הבלתי אחראית והמסיתה, שאינה הולמת כלל וכלל את מעמדו של שילנסקי כיו"ר ועדה בבית המחוקקים הישראלי. התבטאותו שלוחת־הרסן של שילנסקי, שהר הבית הוא לא בידינו ושדגל ישראל צריך להתנופף מעל להר הבית, היא פרובוקציה חסרת תקדים. התבטאות אומללה זו באה לעורר קנאות מיותרת מן העולם המוסלמי, שאינה משרתת את האינטרס הישראלי שדורש ומחייב רגיעה בהר הבית.

חיסול חשבונות

הנסיון להאשים את המשטרה באוזלת יד ובאי התערבות בזמן לחילוץ חברי ועדת הפנים מוכיחה, שחברי הוועדה שמו את המשטרה בכפיפה אחת עם הקהל הנזעם ושחברי הוועדה באים לחסל חשבונות עם המשטרה, כאילו היא נמנית עם המחנה האחר.

קיצפם של יו"ר הוועדה וחלק מחבריה יצא כנראה על המשטרה בגלל עדותו של מפקד משטרת ירושלים, חיים אלבלדס, שאמר כי התקרית אירעה בשל הדרישה של אנשי הוואקף מחברי הכנסת להמנע מלצלם באורוות שלמה. יש יסוד סביר להאמין, שאנשי הוואקף לא סיבכו דרישה זו ולא התכוונו למנוע את הביקור בהר הבית.

מעדותו של ח"כ יובל נאמן ניתן להבין, שחברי הוועדה היו אורחים של משטרת ישראל ואנשי הוואקף המוסלמי. יתרה מזו הביקור של חברי ועדת הפנים בכנסת העשרים, בראשותה של ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בהר הבית עבר בשקט וללא התנגדות של אנשי הוואקף המוסלמי. טענתו של ח"כ יובל נאמן, שאנשי הוואקף התנגדו לכניסתם של חברי הוועדה לאורוות שלמה כי יש שם אולי נשק, אינה משכנעת וגובלת בהסתה זדונית. אמירה כזו באה ללבות יצרים ולהגשים חזון תעתועים של קומץ קנאים לאומנים.

דומה שחברי הכנסת השיגו את מבוקשם, הם הצליחו, לשלהב את היצרים של קבוצת "נאמני הר הבית", כאשר שלושה מחברי הקבוצה נכנסו ביום ה' להר הבית, ניסו להניף דגל ישראל וטענו שמטרת ביקורים הייתה להרים את כבוד ישראל המושפל.

הלל גילה מנהיגות

התעקשותם של יו"ר הוועדה וחבריה לערוך באותו יום גם אחרי התקרית ביקור חוזר בהר הבית מוכיחה מעל לכל ספק שהם התכוונו להמשיך במעשה הפרובוקטיבי שלהם, בלי להתחשב בתפקידם הבסיסי להרגיע את הרוחות.

יו"ר הכנסת שלמה הלל התערב במהלך ישיבת הכנסת, כדי להודיע חד־משמעית כי אינו מאשר את הסיור השני שמתכנן יו"ר ועדת הפנים דב שילנסקי. בכך גילה מנהיגות ולא שיחק לידיהם של חברי הוועדה. הוא אף הודיע, שהסיור נעשה שלא בידיעתו, בכך אולי שמט את הקלפים מידי חברי הכנסת שהתכוונו להביא להתנגשות רבתי בין ישראל לעולם הערבי.

התנהגותו המופתית של יו"ר הכנסת הרגיעה רבים מאיתנו יהודים ומוסלמים. הרגיעה שחזרה להר הבית מיד אחרי התקרית והביקורים של עשרות תיירים ישראלים בהר הבית למחרת התקרית, מחזקת את ההשערה שאלמי המוסלמים התרצו ונרגעו לשמע הדברים השקולים שהשמיע יו"ר הכנסת.

קרובים־רחוקים

מאת עוזי מחניימי

פח המידע המוטעה

לפני חודשים אחדים התפרסמה כותרת ראשית באחד מעיתונינו הגדולים, המבשרת על "תפישת רשת ריגול ישראלית בקהיר". היתה זו אחת הדוגמאות הבולטות כיצד נופל עיתון בפח הדיסאינפורמציה שטמן לו גוף אינטרסנטי כלשהו. שבמקרה דנן ניצל את אחד מעיתוני מצרים כדי להעכיר את האווירה בין ישראל למצרים.

לפני כשנה התפרסמה בכלי־התקשורת העולמיים וגם בארץ ידיעה, המספרת על מותו של המחבל, אבו־נידאל. מישהו היה מעוניין "להרוג" את אבו־נידאל, בין אם זה אבו־נידאל עצמו או שירותי המודיעין הירדניים, כפי שטוען אבו־נידאל. כך או כך, התקשורת נפלה בפח. והתעוררה רק לפני חצי שנה, כשאבו־נידאל "קם לתחיה" והעניק לעיתון הגרמני, "דר שפיגל", ראיון ממקום מושבו, בלוב.

כל שירות מודיעין המכבד את עצמו, עוסק בדיסאינפורמציה. התקשורת – מטבע הדברים – הפכה לאמצעי, דרכו מטפטפת האינפורמציה המוטעית, בין אם בחוכמה – ואז כמעט אינה מתגלית – ובין אם בגסות, ואז ניתן, בדרך־כלל, לזהות את המידע המסולף.

בכלי התקשורת הערביים, מתנהלת "חגיגה" אמיתית של השתלת מידע מוטעה, ולמרבה התמיהה, מיטב עיתונינו מתגלים כבולעי צפרדעים. לדוגמה: לפני ימים־מספר פתח הרדיו מספר מהדורות חדשות בציטוט ידיעה שהופיעה באחד מעיתוני המפרץ הפרסי, על־פיה בימים האחרונים הגיעו לסוריה 250 טנקים חדישים מדגם טי־80, אשר "כבר נשלחו לחזית רמת־הגולן". ידיעה זו לא היתה נכונה. טנקים כאלה לא הגיעו לסוריה. וודאי שלא נשלחו מייד עם הגיעם לחזית הגולן. אם העורך באותה משמרת היה בודק ידיעה זו, אפשר שלא היה מצליח לברר כי הידיעה אינה נכונה, אך בוודאי היה מי שיכול להסב את תשומת ליבו לכך, שטנקים חדישים "שאך זה נרכשו", אינם יכולים להישלח מייד לרמת הגולן.

אין ספק, למישהו היה עניין בהדלפת ידיעה לא נכונה זו לעיתון הערבי. כדי לשרת את אינטרסיו. מה האינטרס במקרה כזה? למשל, להגביר את המתח בגולן בין ישראל לסוריה. מי מעוניין בכך? התשובה יכולה להיות מתאימה לכל שירות מודיעין הפועל במזרח התיכון.

אחת הדרכים הטובות ביותר להשחלת דיסאינפורמציה היא על־ידי מסיבות עיתונאים לחברי "תאים" עיתונאיים. לפורומים כאלה יכולים לבוא מומחים, אנשי צבא או אחרים, ובתוך ים האינפורמציה האמיתית שהם מוסרים, לשבץ מידע מוטעה או דיסאינפורמטיבי, כדי לשרת מטרה "לאומית" זו או אחרת. עיון בכל עיתוני המזרח־התיכון מעורר לא אחת חיוך כאשר רואים כיצד נופלים כתבים בפח המידע המוטעה.

אבל, כאמור, דיסאינפורמציה היא, למרות הכל, ה"ספציאליטה" של העיתונות הערבית, על הפלטפורמה הזו תופסים מקום מיטב שירותי המודיעין בעולם, שרוצים לבלבל זה את זה, ובדרך־כלל, מפילים בפח... את עצמם. מאחר שחלק גדול מסיקור הנעשה בעולם הערבי נשאב מהתקשורת הערבית, צריך לדעת לברור היטב את המידע הנכון, וגם כזה נמצא בשפע, כדי לא ליפול במכמורת של גופים אינטרסנטיים שונים. הפועלים במרץ, לא פחות מהעיתונאים עצמם.

• "הלכה" הבכורה

יוקרתה של סוריה עומדת בימים אלה באחד המבחנים הקשים ביותר. אם לא הקשה מכולם, מאז ראשית מעורבותה בלבנון ב־1976.

ההסכם המשולש שנחתם באחרונה בדמשק עדיין אינו מתבצע, וככל שחולפים הימים וההסכם אינו מבוצע, כן גוברים החששות שהסורים ייאלצו, בסופו של דבר — למרות הסתייגויותיהם — לכפות את ההסכם בכוח הזרוע על הצדדים היריבים בלבנון. הביטאון הסורי הממשלתי, אל־תורה, ידע למסור אתמול, למשל, כי בעיני הסורים לא קיימות עוד עדות בלבנון, אלא קיימים רק שני מחנות: התומכים בהסכם המשולש שנחתם בדמשק והמתנגדים לו. הנשיא הלבנוני, אמין ג'מייל, דוחה זה מספר ימים את יציאתו לדמשק. ג'מייל יודע, כי בדמשק יתבקש להבהיר באופן חד־משמעי את עמדתו לגבי ההסכם המשולש. אמין, שעד לאחרונה היה חביבם של הסורים, יודע כי הסכמתו להסכם בדמשק משמעותה ויתור על מעמדו כנשיא לבנון. מאחר שחותמי ההסכם הסכימו ביניהם כי כהונת נשיא לבנון לא תשוב להיות בלעדית לנוצרים המארונים. בעבור הנשיא ג'מייל פירוש הדבר סיום למעשה של כהונתו כנשיא.

כך או כך, לנשיא לבנון אין הרבה אפשרויות. בסופו של דבר, ייאלץ להגיע לדמשק ולהודות קבל־עם כי העדה המארונית הפסידה את בכורתה בלבנון.

הביטויים המצלצלים של מובארק

העיתונות המצרית חופשית במידה מפתיעה בהשוואה לעיתונות במדינות ערב. בעוד שהעיתונות הירדנית, למשל, נשלטת לחלוטין על־ידי הממשלה וכך גם בסוריה ויתר המדינות הערביות, הרי שבמצרים מתקיים בינתיים בנשיא מובארק בפתיחות כלפי עיתונות האופוזיציה.

כך מצא עצמו הנשיא מותקף באחרונה על־ידי עיתון האופוזיציה "אל־אהלי", אשר התייחס לנאום הפתיחה שלו בפני מועצת העם, וכך מתאר הד"ר סעיד אסמעיל את נאומו של הנשיא: "הנאום היה רטורי וכלל הרבה ביטויים מצלצלים. שיטה זו מתאימה לפנייה אל ההמונים, כדי לעורר את רגשותיהם ואת התרגשותם לקראת חג לאומי או דתי או לנוכח סכנה גדולה, אך בנאום המציג תוכנית פעולה בפני רשות מחוקקת, יש בכך סכנה, כיוון שהביטויים המפוצצים פונים אל המצפון יותר מאשר אל השכל ומטשטשים את הראייה השכלית הנכונה. בנאום שולטות ה"תקוות" והמשאלות בעוד שהציבור זקוק יותר להסברים על מאורעות שקרו, על עמדות מעורפלות, על ביקורים ופגישות שעליהם דלפו רק שברי ידיעות".

חתולים שמנים בנילוס

"ברצוני להציג את קהיר בפני מי שמעולם לא ביקר בה" — פותח כתב העיתון הסובייטי "טרוד", המספר לקוראיו על חוויותיו מביקור בקהיר. על־פי הסטטיסטיקה הרשמית, אומר הכתב הסובייטי, "אוכלוסיית קהיר מונה יותר מעשרה מיליון תושבים. למספר זה יש להוסיף כשלושה מיליון מהגרים, הנמצאים בקהיר דרך קבע, כך שבמציאות מתגוררים בעיר כ־14 מיליון איש. העלייה המשמעותית במספר התושבים הביאה לצפיפות אוכלוסין. כיום, על כל קמ"ר מתגוררים 28,500 תושבים".

העיתונאי מוסיף ומספר, כי החליט לבדוק את מחירי הדירות בבירה המצרית. "התעניינתי במחירים. נציגת המינהלה סיפרה באריכות על התנאים יוצאי הדופן, אשר יוצעו לתושבי הקבע במקום". עד מהרה התברר לכתב הסובייטי, כי במקום הולך ונבנה, למעשה, בית־מלון אשר ישכיר דירות לתושבים. כאשר שאל מה המחיר שישלם אותו מצרי מאושר שיתגורר שם, התברר לו כי המחירים מרקיעי־שחקים, ובעבור דירה בת שלושה חדרים. ישלם המצרי, שהכנסתו [illegible] 109 לירות [illegible] יכול להרשות לעצמו להתגורר בדירות כאלה", שואל הכתב הסובייטי, ועונה: "אולי רק המיליונרים, המתעשרים החדשים, אלו שעשו את הונם בתקופת שלטונו של הנשיא סאדאת, "החתולים השמנים"", כותב הכתב, "כפי שקוראים להם תושבי קהיר, מתחרים זה בזה ברכישת דירות פאר, בעוד שבאותו זמן, חיים המוני המצרים בקהיר בתנאים בלתי־אנושיים".

צלילי "הגל החדש"

העיתון הכווייתי "אל־קבס" יודע לספר לקוראיו על מאבק חברתי חריף באיראן. הקבוצות, הנאבקות בתוך איראן, מנצלות — לדברי הכתב הכווייתי — את המלחמה האינסופית במפרץ הפרסי. ואת העובדה שחומייני וצדאם חוסיין העיראקי לופתים זה את זה כזוג חתולים נצים.

הקבוצות האיראניות נערכות לסיבוב חדש במאבק ביניהן, העלול להביא את המדינה למשבר [illegible]

לדברי אנשים איראניים, החל הגל השלישי בתחילת אוקטובר שעבר, כאשר כמה מאות אוטובוסים ובהם איראנים עניים מטהראן, הגיעו לשכונות האמידות בצפון־העיר והשתלטו על אלף דירות ריקות, שבעליהן שהו באותה עת בחו"ל. היו שתפסו ארמונות כמיקום דירות, ועתה כבר מתכננים להקים עליהן בתים לעניי טהראן.

תומכי "הגל השלישי" סבורים, כי יש לאפשר למיליוני העניים להשתלט על רכושם של כמה אלפי איראנים עשירים, המתנגדים לשלטון ונמצאים בגלות. רק התערבותו האישית של חומייני הפסיקה את תפישת האדמות, למרות ההפסקה הזמנית, אולי, של החרמות הרכוש, הביאה השמועה על החרמה להפסקת שובם של אנשי עסקים. שהמיקטר היה מעוניין להחזיר לאיראן.

• על כידוני המודיעין

העיתון הסעודי "אל מדינה" מתאר בצבעים ברורים למדי את השלטון הקומוניסטי בברית־המועצות, וכך כותב אחמד כמאל: "אין זה אינטרס של שליטי מוסקווה להופיע כעשוקים וכמשעבדים, לחשוף את שורשיהם המושתתים על שיעבוד, שאותו הפכו למין משטר ושלטון שאחר־כך פעלו כדי ליישמו אצל עמים הכורעים תחת נטל שלטונם באסיה ובמזרח־אירופה. הדבר בלט בפלישתם לאפגניסטאן, המדינה האסלאמית, באסיה.

השיטה, שאותה כפתה הפלישה המונגולית לרוסיה, השתקפה במדיניותה העוינת של ברית"מ כלפי העמים שבשליטתה, וכן במעשי הטבח שביצעו לנין, וסטאלין, ואחר־כך שליטי מוסקווה לאחר מלחמת העולם השנייה, בעוד שבימי סטאלין ובולגנין, שלט ראש מנגנון הביטחון בריה, וזרי שב־'82, הגיע ראש המודיעין הרוסי, אנדרופוב, לשלטון. בכך החלה תקופה חדשה, שבעקבותיה הגיע לשלטון במוסקווה האיש השני במנגנון המודיעין הסובייטי — גורבצ'וב, את כוחו הוא שואב מהפוליטביורו, שלרוב אנשיו תפקידי־מפתח במודיעין הסובייטי, שהסתננו לשלטון בשקט ובביטחה.

גורבצ'וב נוהג עתה באותה שיטה ומרחיק את מתנגדיו מעמדות הכוח, כך מינה במקום שר החוץ, אנדריי גרומיקו, קצין לשעבר במנגנון המודיעין הסובייטי.

"התקופה הבאה תהיה עדה להתפשטות של השפעת המודיעין הסובייטי בתוך ברית־המועצות, ומחוצה לה. השליט החדש של ברית־המועצות מתבסס בשלטונו על כידוני המודיעין. אך נשאלת השאלה, עד מתי?"

העיתונים הסעודיים מרבים לפרסם קריקטורות זוועה על אודות ישראל, הנה אחת מהן, ולאו־דווקא האכזרית ביותר, להזכיר למי ששכח, כי באיזה מזרח תיכון אנו נמצאים.

רשות הקורא

רגישויות שעבר זמנן

מפ"ם גמרה, בשעה טובה, להרכיב את מוסדותיה. סוף־סוף המפלגה יכולה להתפנות למלאכת חידוש פניה וקביעת דרכה. האומנם?

רוב מוחלט של חברי המפלגה קיבלו החלטה נועזת בבואם לפרק את השותפות עם מפלגת העבודה. ואת היתה שעת־אמת נדירה בחיי מפלגה. עדיין מוקדם לשפוט אם צדקנו ברמה הפוליטית־היסטורית, או שהמעשה יישאר לדוגמה בתחום המוסר הפוליטי. ועכשיו אנו עומדים לפני אתגר קשה: להגדיר את דרכה של מפלגה ציונית־סוציאליסטית קטנה, בעלת ייחוד חברתי מיוחד. בחינה של המצע הפוליטי, חיפוש ציבורי יער, הגדרת ועיצוב שותפויות. הם צו השעה. האם אנו מוכנים לצאת לדרך הקשה, שהיא מנת חלקה של כל מפלגה קטנה, האם נדע להתגבר על תיסכולים של סקרי דעת הקהל?

למפ"ם רכוש שמפלגות אחרות יכולות לקנא בו: ציבור חברים שהוא גם חברות חברים, ועורף כלכלי שאין להפחית מערכו. הפעלה נכונה של ציבור חברי המפלגה הוא תנאי ראשוני ליציאה למרחב. אולם גיוס חברי המפלגה איננו אפשרי כל עוד אנו כבולים בידי תפישת המחנות, קבוצות, זרמים, רגישויות שמקורם בעבר שעבר זמנו. החלוקה בין מחייבים ושוללים אינה עונה עוד לשום מציאות. היא רק מקלה על חלוקת מוקדי כוח במנגנון ובמוסדות המפלגה, ובפועל משתקת אותה.

הייתי בין מתנגדי המערך, אבל איני מוכן עוד שמישהו יוציא או ישייך אותי למחנה זה או אחר. איני חבר בשום מחנה. אני מבקש את הזכות להתייחס ולקבוע את עמדותיי בבעיות השעה, לאור המציאות העכשיווית והעתידית.

אני פונה לכל מי שגורלה של מפ"ם יקר לו, לפנות למנהיגות המפלגה בקריאה לוותר לאלתר ממלאכת השמירה על איזונים כיתתיים מדומים, לליכוד השורות על יסוד ויכוח בבעיות אמיתיות, שבסופו קבלת החלטות. ברוב ומיעוט שאינם חופפים בהכרח מחנות קבועים. הוא צו השעה האמיתי.

עתידה הארגוני־מסגרתי של מפ"ם ייקבע על־ידי דיון רחב ומוטב לשתף בו את החברים. כל עוד הם מגלים עניין.

עתידה הארגוני־מסגרתי של מפ"ם ייקבע על־ידי דיון רחב ומוטב לשתף בו את החברים, כל עוד הם מגלים עניין, סכנה אורבת למי שחי באשליה שאפשר לתמרן חברים ללא שיתופם: אם אתם מסתדרים כל־כך טוב בלעדינו. הישארו בבדידותכם המזהירה. ועדיין אשיר אחרת.

דב סורר

אל תתנו להם רובים

עם כל הסלידה מיחסם הציני והמעוות של בני העדה החרדית לאחיהם בני־ישראל בארץ, הרי יהיה זה טיפשי וחסר אחריות לגייס אותם לצה"ל, כיהם עלולים להשחית את המידות של חיילינו ולפגוע ברוח ההתנדבות. מההיסטוריה הקצרה של התנועות הדתיות "החלוציות" התברר, שהאימונים והנשק שהופקדו בידיהם שימשו להם עילה לפירוק עול תורה ולצאת מדעתם וראה "גוש אמונים" ושות' וראה המחתרת היהודית.

הייתי אומר — אל תתנו להם רובים.

ינון שמש, נתניה

מיסוי על ההון

[illegible] קורא לממשלה ולכנסת ישראל לחוקק חוק המשווה את המיסוי על ההכנסות מעבודה למיסוי על ההון — כצעד משלים למדיניות הכלכלית. העיוות המסוכן שנוצר, כתוצאה מאי השוויון הקיצוני בחלוקת העושר הלאומי, מטיל צל כבד על כל הריקמה החברתית במדינה.

לדעתנו הכנה, שהשוואת המיסוי על ההון והשכר תביא לקיצוץ התקציב המתוכנן של הממשלה, וכבר היום אנו עדים לסימנים שרמת הצריכה הפרטית במשק עלולה לא לרדת, למרות השחיקה המאסיבית בשכר.

חלוקת ההכנסות החדשה במשק, כתוצאה מצעד זה, עשויה לבדה להביא לעלייה בתוצר, ללא נקיטת צעדים חמורים בתזונה.

תנו "יער" מציין, שהעיקרון הבסיסי החייב להנחות את קובעי המדיניות בבואם להטיל מיסוי על הציבור הוא גביית המס ממקסימום מקורות אפשריים.

שמחה אורן, דכו ועג "יער", ת"א

רפול לא למד לקח

הרמטכ"ל לשעבר רפאל איתן התבטא באחרונה פעמים רבות, כי יש להרחיב את "רצועת הביטחון", והיינו לשלוט בכוח על עוד אלפי לבנוניים, בעיקר שיעיים ודרוזים תושבי הדרום, שאינם חפצים ביקרנו.

רפול בא לשרת את מגמות השלטון הנוצרי בארמון בבעבדה. אמין ג'מאייל, שמעמדו בלבנון מתערער, מקבל ידיו מול הצעותיו של רפול, נראה, הרמטכ"ל לשעבר לא למד מאומה מלקחי העבר ושואף לחזור עליו.

דן, יהב, תל־אביב

חיפה, חיפה!

מאת יואב אביב

לא להאמין
ל„צים" יש רווחים

עובדי חברת „צים" לא צהלו השבוע, כשנודע להם כי החברה סיימה את שנת 1985 ברווח ממשי של כ־8 מיליון דולר, לאחר שפרעה כ־40 מיליון דולר מחובותיה ושילמה את הריביות לבנקים. לעובדי החברה היתה סיבה טובה שלא לצאת בצהלות שמחה, שכן גם אם תמשיך החברה להרוויח כסכומים דומים בשנים הבאות יהיו דרושות לה שנים לעבוד כדי להחזיר את החובות שצברה בשנים שעברו.

לחברת „צים", השייכת לחברה לישראל (50 אחוז) לממשלת ישראל (40 אחוז) ולבנקים (10 אחוז), יש כיום חובות בסך 460 מיליון דולר. החובות, שתופחים מדי שנה עקב הריבית הגבוהה שנאלצת החברה לשלם לבנקים, הם מעין פוליסת ביטוח לצים. כיוון שהבנקים לא יבקשו את פרעונם, בידיעה שזה יגרום לפירוק החברה. הבעיה היא, שמחזיק המניות העיקרי של „צים", שאול אייזנברג, גם הוא יודע זאת ולכן אינו ממהר לעשות דבר.

חברת „צים" מעסיקה כ־3000 עובדים, כחלקם הגדול תושבי חיפה. קשה לומר שבהסתדרות מודאגים בינתיים ממצבה הכלכלי של „צים". גם שם יודעים מה שיודע אייזנברג. סביר להניח, שבעשרת החודשים הראשונים של 1986, „צים" לא תגיע לכותרות. הבעיה עלולה להתעורר לקראת סוף השנה. אבל אולי כדאי להתעורר לפני שיהיה מאוחר מדי. או שמא שעת האפס כבר עברה.

ההיסטוריה חוזרת בתפאורה אחרת

הכל כבר נאמר ונכתב. ממשלת ישראל עשתה היסטוריה עם סגירתו של מפעל „אתא" ועם מינוי כונס הנכסים למפעל היה ברור שהסוף הגיע. האוטומטים חיכו לפיצוין המשאיזמתן בין האוצר לזאק נאסר ורק אחר־כך הורידו את המסך.

הקולות המגנים את סגירת המפעל וגם קולות המצדדים טרם נדמו, ובמרחק קילומטרים אחדים עומדת ההיסטוריה לחזור על עצמה. מספנות ישראל עומדות על סף סגירה. הפעם יושג תקדים נוסף: למפעל בטחוני המצוי בשלבי בנייה של ספינות למערכת הבטחון הישראלית ימונה כונס נכסים. ביום חמישי בשבוע שעבר התכנסו עובדי המפעל לאסיפת מחאה. במקום פיני גרוב עמד על הבמה יו"ר ועד עובדים חרש. שעדיין אינו מוכר לציבור אך בקרוב יהיה בוודאי נושא לכתבות צבע לכלי התקשורת. השאלה הגדולה שעמדה היא מה סיגנונו של האלמוני. על פי מהלך הפתיחה נראה לי כי הוא אינו שונה מזה של גרוב הוותיק. אסיפת מחאה, קריאה לממשלה, אירוח יו"ר מועצת פועלי חיפה וקריאות להצלה מעומק הלב של פועל. ברקע התנגנו קולותיהם של פועלי מספנה קשוחים: אנחנו לא רוצים דיבורים. הם הפועלים לא נתנו לוורטמן לדבר. הם דרשו מעשים. כשלונות נוסח „אתא" אינם רוצים במספנה. היו כמה שחיכנו לגרור לכביש הראשי אוניות הנמצאות בשיפוץ. המשטרה אינה מעניינת אותם. היא יכולה לפנות צמיגים בוערים, אבל אוניה רק אנחנו יודעים להזיז – אמרו.

בחיפה יש כאלה האומרים, שבמספנות אין פראיירים כמו ב„אתא". מהצד נראה לי, רבותי, שההיסטוריה שוב חוזרת.

הסתה נוסח כהנא

בעוד כותרות העיתונים היומיים עוסקות בבעיית טאבה ומינוי כונס נכסים למספנות ישראל, מתרחש בחיפה תהליך מדאיג: הסתה נגד ערביי העיר. תהליך דומה לזה שהתרחש בנצרת לפני מספר שנים, עם הקמתה של אגודת מ.נ.ע.

יריית הפתיחה נורתה לפני כשבועיים, כשאלמונים פרצו לבית־הכנסת בשכונת חליסה וגנבו מתוכו ספרי תורה. הספרים נמצאו מאוחר יותר שרופים וקרועים באשפתות. הציבור הדתי בעיר, בראשותו של חבר מועצת־העיר משה בלינגטל ושל יו"ר המועצה הדתית ישראל לכנון, יצאו בקריאות שוכו לציטוט חם בעיתונות המקומית. המקומון „קול חיפה" הודיע: „בחליסה, יהודים עוד יזרקו למשוריינים". והשבוע: „גם בחליסה יש קאטיושות". כותרתו הראשית של העיתון סיפרה במקרה על החלטה סורית שנתקבלה בישיבה השנתית של דירקטוריון חב' שיקמונה. „להקים לערבים שיכונים נפרדים", וכותרת משנה בה נאמר: „הרבנים הראשיים: שהיהודים לא ימכרו את דירותיהם לערבים". התבטאויות אלה, שנאמרו על־ידי אישים שונים בעיר, אינן פחות חריפות מהתבטאויותיו של ח"כ מאיר כהנא, אף כי איש מהמצוטטים אינו נמנה על סיעתו.

משך שנים רבות נעשה מאמץ לקרב בדרכים שונות את הנוער משני המגזרים. בחיפה פועל כבר שנים רבות בית־הגפן, ורחוב עבאס הוא רק דוגמה אחת ליכולת המשותפת של היהודים והערבים לחיות יחדיו בקירבה בשלום.

לאחרונה החלו ערבים רוכשים דירות. ככל הנראה באורח אקראי ועל פי יכולתם הכלכלית, בשכונת חליסה, שכונה שבהיס־טוריה של מלחמת השחרור בחיפה שמור לה מקום של כבוד. משיחות עם מספר תושבים יהודים התרשמתי, כי אין בשכונה בעיות של ממש והתושבים, הן היהודים והן הערבים, מעוניינים להמשיך לחיות במקום בשקט. „יש לכך מספר סיבות. ראשית, אין ביכולתנו בשלב זה לרכוש דירה במקום טוב יותר בחיפה. שנית, אם לשכונה ייצא שם של שכונת מריבה, מחירי הדירות שלנו יירדו עוד יותר. והאמת היא, שמלבד סכסוכי שכנים טבעיים אין בשכונה שנאה על רקע דתי או אחר". אמר השבוע תושב השכונה.

גם ממבט מדוקדק בין השורות הכתובות בעיתונים עולה, כי לא תושבי השכונה הם בעלי הטענות, אלא ציבור קיצוני משני הצדדים הוא שמעורר את המחלוקת שאינה קיימת. השבוע פירסם צוות ההיגוי של השכונה גילוי־דעת, בו סיפר כי לפני מספר שבועות אירעה בשכונה תיגרה בין מורה וארבעה תלמידים יהודים מבית־הספר „בנה" לבין תלמיד ערבי. בכפופה הוזעקה המשטרה

ילדים בחליסה – עוד מוקד מתיחות

והתלמיד הערבי נזקק לטיפול רפואי. המקרה הנוסף היה שריפת ספרי הקודש היהודיים בבית־הכנסת. בגילוי־הדעת מגנים תושבי השכונה את שני המקרים וקוראים לחבר מועצת־העיר משה בלינגטל לחדול ממסע ההסתה נגד תושביה הערביים של השכונה ושל חיפה בכלל. בהודעה לעיתונות מטעם המועצה הדתית בחיפה כונו מבצעי המעשה בני עוולה. ובנוסף ניתן למעשה מימד פוליטי דתי. „כל זאת בעיר הנתונה תחת שלטון יהודי במדינת ישראל".

הרבנים של חיפה קראו השבוע ליהודים שלא למכור דירותיהם לערבים. לעומת זאת פרסם „קול חיפה" ידיעה, לפיה הוחלט לרכז את כל ערביי ואדי סאלים ב„גיטו" ערבי בתוך חיפה — וזאת בנסיון לשפר את תנאי מחייתם.

כל האירועים שנזכרו והכותרות שליוו אותם דומים עד מאוד לסגנונו של מאיר כהנא, אלא שהפעם באו מפי אנשים המתיימרים להיות מתונים יחסית, וללא כל תגובה נאותה של כלי התקשורת, של אישי ציבור ואפילו לא של האגודה להגנת זכויות האזרח בישראל.

האם ייתכן שאנו מתרגלים לסגנון ונשארים אדישים?!

בשוק ההון האמריקני
המיפנה העסקי הגדול של שנות ה־80
בפקולטה למינהל עסקים עדיין מלמדים כי לשם שליטה די ב־20% מההון, אך במציאות משקיעות חברות מיליארדי דולרים ברכישת המניות של עצמן

התופעה המאפיינת את עולם העסקים האמריקני בשנת 1985 היא השתלטותן של חברות־ענק על חברות־ענק אחרות. מאז 1969 נערכו בארה"ב רק 12 עסקות רכישה בסכומים שמעל למיליארד דולר. לעומת זאת, בשנת 1985 בלבד נחתמו יותר מ־34 עסקות ששווין מעל למיליארד דולר כל אחת. גם אופיין של עסקות־ענק אלו השתנה. בעוד שבעבר אפיינו עסקות־הענק בעיקר את תחום הנפט, עתה הן מקיפות את תחומי התחבורה, התקשורת, הבידור, האלקטרוניקה והמזון.

מאת אוריאל בן־חנן

בתחילת חודש דצמבר האחרון, למשל, רכשה ג'נרל אלקטריק את חב' אר.סי.איי. בסכום־עתק של 6 מיליארד דולר, וזהי רכישה בהיקף חסר תקדים מחוץ לשוקי הנפט. עיסקת־ענק נוספת, בעלת השפעה כבירה על תחום התחבורה והתובלה בארה"ב, בוצעה בחודש יוני, כאשר „ג'נרל מוטורס" רכשה את חברת „יו אייירקראפט" בסכום של 5.2 מיליארד דולר. בתחום המזון רכשה „פיליפ מוריס", השולטת בין היתר על „מרלבורו", את חברת הענק „ג'נרל פודס" בסכום של 5.7 מיליארד דולר.

ניתן להמשיך ולמנות עוד רשימה ארוכה של רכישות־ענק בתחומי המסחר השונים, אך דווקא תוצאתן הסופית והכוללת היא המעניינת יותר. רכישות הענק הופכות היום חלק גדל והולך מהשוק האמריקני לשוק הנשלט בידי מספר קטן והולך של חברות. גם הסכום הכולל שהושקע ברכישת חברות על־ידי חברות אחרות בשנת 1985 (כ־3000 רכישות בהיקף של מיליון דולר ואילך), חסר תקדים ונאמד ב־140 מיליארד דולר.

אילו השלכות נודעות איפוא למיזוגי־ענק אלה על מבנה המשק האמריקני, על שוקי הכספים ועל שוקי העבודה בארה"ב, ומהי הסיבה להשתלטויות הרבות; האם זוהי תופעה חולפת, או מגמה מדינית חדשה – העוכרת על מדינות תעשייתיות מפותחות ברבע האחרון של המאה?

המניעים לחשתלטויות הענק

המניע העיקרי להשתלטויות־ענק הוא כמובן עשיית רווחים קלים שמנים, ובזמן הקצר. דוגמה קונקרטית, אותה הביא השבועון „טיים", תמחיש את השיטה. בוני פקינס היה מנהלה של חברת אנרגיה קטנה בשם „מסה פטרוליום". בתחילת שנות ה־80' הבחין פקינס כי מחירי המניות של חברות נפט רבות נמוכים משווי נכסיהן הריאלי, כך שאם פורקו החברות ונכסיהן נמכרו בנפרד, היה הדבר מביא לרווחים ניכרים. בשורת רכישות בבורסה רכש פיקנס חבילות מניות של מספר חברות נפט, אשר היקנו לו אופציה לאיים עליהן בפירוק. לבעלי החברות, אשר לא רצו בפירוקן או באיבוד השליטה עליהן, נותרה איפוא הברירה לקנות בחזרה את מניותיו של פקינס, במחיר גבוה מזה שקנה אותן. כך הרוויחה „מסה פטרוליום" כמיליארד דולר.

התרגיל המפורסם ביותר שעשה פיקנס היה מכירתה של „גולף" ל„שברון". פקינס וקבוצתו החלו בקניית מניות חברת „גולף" במחיר של 41 דולר המניה. בתוך זמן קצר היתה בידיו חבילת מניות שהקנתה לו אופציה לשליטה בחברה. כאשר חברת „שברון" קנתה את „גולף" היא נאלצה לשלם מחיר של 80 דולר למניה, או 13.3 מיליארד דולר בסה"כ על קניית החברה. רווחיו של פקינס בעיסקה היו 760 מיליון דולר. פרשת „גולף" הבהירה לעולם העסקים כי חברה, ותהא גדולה ככל שתהא, איננה חסינה מפני השתלטות.

ההשתלטות על חברות־ענק דוגמת „גולף" מדירה שינה מעיניהם של מנהלי חברות בקהיליית העסקים בארה"ב. חברות־ענק רבות אינן רוצות למצוא עצמן מופתעות, והן רוכשות עתה בחזרה חלק ניכר ממניותיהן. סי.בי.אס. לדוגמה, רכשה בשנה האחרונה 20 אחוז ממניותיה, במחיר העולה על מיליארד דולר, על מנת למנוע את השתלטותו של טד טורנר עליה (כזכור, השתלטה חברת השידור של טד טורנר על חברת הסרטים אם.ג'י.אם. באוגוסט השנה). אפילו „אקסון", החברה התעשייתית הגדולה בעולם, קנתה משנת 1983 בחזרה חלק ממניותיה בסכום כולל של 4 מיליארד דולר, מחשש להשתלטות.

השינוי בכללי המשחק העסקיים עדיין לא חדר לעולם האקדמי. ספרי הלימוד בכלכלה ובמינהל עסקים עדיין מלמדים את הכלכלן ואת מנהל העסקים בשנות ה־80', כי על מנת להבטיח המשך שליטה בחברה אין צורך בהחזקת 51 אחוז ממניותיה. ההנחה היא, כי די להחזיק בחלק קטן יחסית ממניות החברה (כרבע עד שליש), כדי להבטיח שליטה יציבה בחברה, מאחר שגודלה של החברה מרחיב בסופו של דבר את השליטה בה. השתלטות על חברת־ענק מצריכה הוצאה כספית כה ניכרת, עד כי היא הופכת לבלתי אפשרית גם בשל חוסר כדאיותה. לכן המליצו ספרי הלימוד למנהלי העסקים להשתמש במניות החברה כמכשיר גמיש לגיוס הון, שכן אין כל תועלת בקניית מניותיך־שלך כאשר אתה כבר שולט בחברה ממילא – „תן לאחרים לקנות את מניותיך והשקע את הכסף בנכסים נותני רווח, לא בניירות־ערך־שלך". התמונה מחוץ לכיתות הלימוד היא, כאמור, שונה לגמרי.

חובות החברות – 1.4 טריליון דולר

מעבר לשינוי בכללי המשחק העסקיים שפורטו לעיל לתופעת הרכישות הגדולות השפעה ניכרת על שוקי הכספים בארה"ב. ראשית, על מנת לבצע רכישות בקנה־מידה כה גדול, נאלצו החברות הרוכשות ללוות כספים מהמערכת הבנקאית. בסוף הרביע השלישי של שנת 1985 עמד חובן המצטבר של החברות האמריקניות על 1.4 טריליון דולר. מגמת גידול החוב מאפיינת את כל הסקטורים בארה"ב מתחילת שנות ה־80'. „אמריקה", כותב „טיים", „הפכה להיות לחברה של קנה עכשיו ושלם אחר־כך".

גידול החוב של הסקטור הפרטי בקצב של 10 אחוזים לשנה, כפי שקורה בשנתיים האחרונות, מסכן במידה ניכרת את יציבותו של השוק האמריקני. לרכישות הגדולות, ולפחד מפניהן, יש כמובן השפעה רבה על ניפוח ממדי שוק המניות האמריקני, ובבורסת ניו־יורק עבר כבר ה„דאו ג'ונס" את 1535 הנקודות. ממחקר שערכה חברת „סלומון ברדרס", מהגדולות בשוק ההשקעות והכספים בארה"ב, עולה כי שלושה רבעים מהעלייה בערך המניות בשוק האמריקני בשנת 1985 נתרמה על־ידי ההשתלטויות. לדוגמה, מניותיה של חברת „יוסטון נאצ'רל גאס" קפצו, תוך יומיים בלבד, מ־46 ל־57 דולר, לאחר שהחברה „אינטרנורת'" הודיעה על הכוונה להרכשה.

כלומר, השינויים החריפים במחירי המניות בארה"ב אינם נובעים בהכרח מהתאוששות מאסיבית בכלכלת ארה"ב, או מגידול חד ברווחי החברות. ובמידה מסויימת, יש הרואים סטריט העליזים של שנת 1885 מזכירים את ימי בורסת תל־אביב העליזים. הציבור והמהירים בשוקי הכספים מביאים להגברת המגמה של חיפושים אחר רווחים קלים, עוד השוק גואה. העסקים כרגיל. אולם אם לעלייה הנוכחית בשוק המניות הניו־יורקי לא יהיה גיבוי ריאלי, קיימת סכנה שהבועה תתפוצץ.

מחיר ההשתלטות – הקטנת מערך הייצור

כאשר „סי.בי.אס." נאפוה לקנות 20 אחוז ממניותיה במחיר של מיליארד דולר, כדי למנוע את השתלטות טד טורנר עליה, היא עשתה זאת במחיר פנים־חברתי עצום – כדי לממש את הרכישה ולהחזיר את חובותיה לבנקים היא נאלצה לקצץ קיצוץ חד בהוצאותיה, לפטר ולהוציא לפנסיה מוקדמת אלפיים מעובדיה ולמכור חברות־בת רבות שברשותה.

מחיר השמירה על העצמאות מתבטא בסופו של דבר, בצורך לפטר עובדים ולהקטין את מערך הייצור. אולם גם מחירה של ההשתלטות הוא על־פי רוב זהה, וזאת מכמה סיבות: ראשית, על מנת לממן השתלטות על חברה על רעותה, יש צורך להשקיע סכום עתק. הבאים בדרך כלל על חשבון חוזי ההשקעה והייצור בחברה־האם המשתלטת. שנית, המיזוג בין החברות מביא לעתים קרובות לשינוי במדיניות החברה שנבלעה, המנהלים מתחלפים, ועימם המדיניות. ומשמעות המדיניות פירושו שינוי בייצור, וגם העובדים וכיו"ב. שלישית, מירב הזמן המשתלטות אינן רואות בהשתלטות קו עסקי ארוך־טווח, אלא פתח לעשיית רווחים קלים. על כן הן משנות את שיקולי המנהל מניהול כלכלי ארוך־טווח, המסתמך גם על יעילות תחרותית בייצור, לשיקולי הרווח התועלתי בטווח הזמן הקצר בשוקי הכספים, ברומה למעבר סקטוריאלי מתחום הייצור לתחום הפיננסים.

כבר עתה, נוכח הסכנות הללו, נשקלים כמה צעדים בתחום החקיקה, במטרה להגביל ולצמצם את תופעת ההשתלטות על חברות. בין הצעת הצעה להגביל את מספר ההשתלטויות שיכולה חברה אחת לבצע במהלך חמש שנים, לקבוע את הכמות הנדרשת של מניות לצורך בקשה לפירוק חברה, ועוד, עד כה נתקלה חקיקה מהסוג הזה בקשיים רבים, בין היתר, ערב הפגיעה בעמוד תווך מרכזי מהאתוס האידיאולוגי האמריקני – חופש הפרט, חופש גם שוק חופשי. אולם נראה שאם לא יותר המשק האמריקני להתמודד עם הנזקים המיוחדים תוך שינוי מחשבתי־כלכלי עמוק, הוא צפוי לחוסר יציבות ניכר בשוקי העבודה, הייצור והכספים בטווח הזמן הארוך.

גלגלי הבורסה
מיפנה במניות

אתמול חל מיפנה בשוק המניות – לאחר מגמת הירידה בימי המסחר הקודמים באה מגמת עלייה. למניות ההסדר היה עודף ביקוש של 800 מיליון ש"ח. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש לצמודות למדד במיליון ש"ח, ועודפי ההיצע בצמודות לדולר במיליון ש"ח.

בקרנות הנאמנות היתה אתמול פעילות בשני הכיוונים, אך ההשקעות עלו על הפדיונות ב־0.6 מיליון ש"ח במניות וב־1.7 ב„סולידיות".

במלוות קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.02% ל־2.31%, תוך מחזור של 2 מיליוני ש"ח.

ביום ג' יציע בנק ישראל לציבור שתי סדרות חדשות של אג"ח מק"מ, אחת בערך נקוב של 100 מיליון ש"ח ל־56 ימים והשנייה בערך נקוב של 50 מיליון ש"ח ל־84 ימים. בשוק ההון מתעניינים בתשואות החודשיות בהן ימכור בנק ישראל משתי הסדרות החדשות.

בשוק השחור היתה יציבות ומחיר הדולר נע בין 1.59 ל־1.61 ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 204 שערים, לעומת 83 שירדו ו־105 שנשארו בלי שינוי. מהם 70 עלו ב־5% ויותר ו־19 ירדו ב־5% ויותר. היו 10 „קונים בלבד" ו־3 „יורדים בלבד". המחזור הגיע ל־3 מיליוני ש"ח, מזה 1.2 מיליון ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה אתמול של דיסקונט א', שהמחזור בה הסתכם ב־510 אלפי ש"ח.

במניות הבנקים המסחריים שבהסדר היו היצעים מעטים, שנקלטו ללא שינוי בשער. הביקושים הביאו לעליות (ב־%): פועלים מב' – 10.0; פועלים ש' – 0.2; פועלים מ' – 0.1; כללי מ"ר – 0.4; כליל – 1.1; דיסקונט ב' – 1.0; מזרחי מ' – 0.2. הביקוש ההתחלתי להן הסתכם ב־1.044 מיליון ש"ח וההיצע ההתחלתי בהן ב־0.246 מיליון ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו בין 13.21% (אי די כי רג') ל־13.62% (הפועלים מ') הפועלים ש' – 13.54%.

במניות הבנקים המסחריים שאינם בהסדר נרשמו רק עליות (ב־%): אוה"ה – 4.6; ספנות 0.1 – 4.4; טפנות 0.5 – 3.1; כללי מ"ר 1 – 0.6; בינלאומי – 2.8; פי בי – 1.6.

במניות החופשיות בלטו העליות (ב־%): ביטוח משנה 1 – 10.1; אלקטרה 1 – 14.2; דלק נפט 1 ו־5 – 10.0; אינקובה 5 – 10.0 (אחרי שלאינקובה 1 היה היצע שנקלט ללא שינוי בשערה). לעומתן בלטו הירידות: גלי זוהר – 10.0 (אחרי שגלי זוהר 1 עלתה ב־7.2%); דרעד 0.1 – 10.0 (בעוד שדרעד 0.5 עלתה ב־10.1%); מורגן – 10.0; מודול־בטון – 10.0.

בשוק איגרות החוב היתה מגמת ירידה רק בסוג „80% הצמודה". בכל הסוגים האחרים נרשמו עליות קלות יחסית. ערך השוק של כל האג"ח עלה ב־0.03%. המחזור הסתכם ב־3 מיליוני ש"ח.

* הבורסה פרסמה בקובץ הנוסף האחרון שלה רשימה של 61 חברות המפגרות בפרסום הדו"חות החצי־שנתיים לתקופה שהסתיימה ב־30.9.85. את הדו"חות השנתיים לתקופה שהסתיימה ב־30.6.85 לא פרסמו 3 חברות: „בנק צפון אמריקה", „רותם" ו„חוף אלמוג".

* ד"ר מאיר חת הודיע כי יעזוב את תפקידו כיו"ר דירקטוריון הבורסה בינואר 1986. במקומו יכנס לתפקידו, החל ב־1.2.86, חיים שטסל. שגם הודיע כי התפטר מחברותו בדירקטוריון „הסנה" וכי ימנע מלקחת חלק בכל טיפול או דיון הקשור בענייני „החברה לישראל" או בחברות־בנות שלה.

* „הסנה" חברה ישראלית לביטוח: מועצת המנהלים של החברה המליצה לחלק מניות הטבה בשיעור של 500% כתוספת דיווידנד ביניים לשנת 1985.

* „זיקה" מפעלי אלקטרוניקה: ועדת מיזוג אישרה אישור מוקדם את הסכם המיזוג בין „זיקה" ל„אוניברסל מפעלי אלקטרוניקה לריתוך (1953)".

* „מקסימה" הודיעה על רווח מתואם של כ־193 אלף ש"ח לתקופה אפריל־ספטמבר 1985, לעומת כ־169 אלף ש"ח בתקופה המקבילה ב־1984.

אלחנן הורוביץ

מה שנכשל הוא המודל

ה„הצלחה" המאקרו־כלכלית עשויה לרדת לטמיון בגלל פרשיות לא פתורות השייכות למיקרו, אם כי הנתונים האחרונים מעידים שגם במאקרו לא כל־כך הולך בסדר. הכוונה היא, לירידת היצוא התעשייתי בנובמבר־דצמבר ב־16% והחקלאי ב־20%, גידול ביבוא ב־16% בחודשים אלה, שגרם לגידול של 152% בגרעון במאזן המסחרי לעומת החודשיים הקודמים.

אם לנסות ולסכם את המחצית הראשונה של שנת 1985, היא היתה בסדר מבחינת שיפור הגרעון במאזן התשלומים. ביולי הוכרז על התוכנית הכלכלית החדשה, שבפיגור של שלושה חודשים גרמה לשינוי המגמה, ולהרעה משמעותית של המאזן המסחרי על שני צדדיו, גם ביבוא וגם ביצוא.

בנק ישראל הזרים והמשק שילם את יתרת המחיר

הכל פעל על־פי המודל. הממשלה הורידה את ביקושיה ולא הזרימה עודפי ביקוש למשק. שכר העבודה קוצץ בכ־30 אחוזים, לכאורה הצריכה הכלכלית היתה צריכה לרדת ולאפשר ליצא את עודפי התוצר ולהקטין את הביקוש ליבוא מוצרים ובעיקר מוצרים בני־קיימא. אולם התוצאות לא הושגו. לפיכך, מאחר שהכל בוצע על־פי המודל, אף אחד לא יכול כיום לטעון שהכשלון היה בביצוע. מה שנכשל הוא המודל הכלכלי על־פיו בוצעה תוכנית ההבראה.

הביקושים לא התהוו כתוצאה מהשכר. שמזמן חדל לשמש בעיה כלכלית. כמיליון עובדים שכירים במשק מקבלים כ־400 מיליון דולר נטו לחודש. באותו זמן משלמת הממשלה כ־400 מיליון דולר ריבית פטורה ממס לשכבה צרה ביותר. במשך מחצית השנה של התוכנית, כתוצאה מהריבית הגבוהה על פקדונות נזילים לגמרי, הרוויחו בעלי פקדונות אלה כ־80% רווח ריאלי במונחים דולריים. מאחר שמדובר בסכום שהתחיל ב־1.5 מיליארד דולר ועומד כיום על 2.5 מיליארד דולר, מדובר ברווח הון חד־פעמי של כ־1 מיליארד דולר, רק כ־400־300 מיליון דולר, שבחודשים אוקטובר־דצמבר הופנו ליבוא מוגבר, שינו את התמונה במאזן התשלומים בצד היבוא.

בנק ישראל לבדו הזרים, בחודש ספטמבר בלבד, הזרמה מוניטארית של 310 מיליון דולר עבור הכספים שנספגו על־ידו באמצעות תפ"סים. ככל הנראה, בנק ישראל משלם שוב שכר־לימוד גבוה עבור לימוד הצורך בסינכרוניזציה של כל המשתנים העיקריים במשק. נחזור כאן שוב לעיסקת החבילה הראשונה, בה הקפיאו את כל המרכיבים (שכר מחירים ומסים). אך המשיכו להריץ את הפיחות, והעיסקה התפוצצה. במדיניות הכלכלית השאירו מחוץ לעיסקה את הריבית. אמנם כתוצאה מעצירת השער נעצרה האינפלציה, אך המשתנים האחרים, כגון יבוא, יצוא והסקטורים המשקיים, נפגעו.

וכאן מגיעים למיקרו. לשם ספיגת הכספים, על מנת למחזר את החוב ולמנוע הזרמה ממשלתית, שילם בנק ישראל את מחצית המחיר. את המחצית השנייה שילם המשק. המשק שילם בהתמוטטות מפעלים בתעשייה, קבלנים בבנייה, מושבים וקיבוצים בחקלאות, בענפים כגון כותנה וחיטה. הריבית לא הוותה הסיבה הראשונית להתמוטטות, אלא המיתון. אך הריבית החמירה את כל התופעות. התופעות החמרו עד כדי התמוטטות מגזרי משק שלמים, עד כדי כך שאפילו ד"ר מנדלבאום הגיע למסקנה שיש להציל את ענפי המשק וממליץ להזרים באופן דחוף כ־350 מיליון דולר להצלת המשק, למסקנה שאין למוטט את הנייה, על מנת שלא יהיה צורך להצילו, מנדלבאום ושות' טרם הגיעו.

לגבות מהמסעליט רבית שלילית

מנדלבאום הגיע למסקנה לא מלכתחילה, אלא בדיעבד: מורעי אף לזה לא הגיע, מאחר שהסבירו לו כי אלסינט, סיאטקס, הכותנה, המושבים, מספנות ישראל, סולתם, סוליליבונה, קלרין, צים, תדיראן עפולה, אתא, ספקו ואחרים, הגיעו לאן שהגיעו לא באשמתו. סכור מודעי שאין זה מתפקידו לבוא ולהציל אותם. אולם מודעי אחראי לא רק על מעשיו: על מודעי מוטלת אחריות כוללת על המשק, כולל העיוותים שעשו קודמיו, אך כולל גם את העיוותים שגרם הוא, בסיועו הנדיב של נגיד בנק ישראל, בתחום הריבית. לצערו של מודעי, אין שני שרי אוצר, אחד שיהיה אחראי רק להצלחה המאקרו־כלכלית של עצירת האינפלציה, ושני, שאחראי על כשלון המיקרו הכלכלי של התמוטטות מאות מפעלים. מודעי צריך לדעת, שעבור התמוטטות המפעלים, בסופו של חשבון, הממשלה תצטרך לשלם. חובות המפעלים הבעייתיים עולים על ההון העצמי של הבנקים. הממשלה אחראית ממילא על הפקדונות. הממשלה היא, למעשה, גם בעלת הבנקים וגם הפסד ההון הוא הפסד שלה. המפעלים שיתמוטטו יגרפו את המערכת הבנקאית, שתגרוף את הממשלה. לכן עדיף לפעול לפני ההתמוטטות.

אין זה אומר שעל הממשלה להזרים כספים ללא כל ביקורת. הממשלה צריכה לברוק, עם כל מפעל ומפעל. תוכנית הבראה שתוכיח כי חברות אלו לא ימשיכו להפסיד כספים. אלא יהיו מאוזנות. במקרה זה, יש למתוח קו על העבר. אם בצורת קונסולידציה של החובות או בצורת מחיקת החובות. הממשלה אישית בחלק מההוצאות, כאשר כפתה על המפעלים וענפי משק ריבית ריאלית של כ־100 אחוז בשנה שעברה. סכום זה יש להחזיר למפעלים ששילמו ואת. למעשה, היה צריך להחזיר את הסכום לענפי משק באמצעות ריבית שלילית. כי מדובר בטעות קולוסאלית של מתכנני המדיניות בשוק הכספים ובשוק ההון. אולם אי־אפשר לגבות ריבית שלילית אלא בתקופה של אינפלציה. כאחר שאין שום סיבה להריץ את האינפלציה יש צורך להחזיר סכומים אלה, שנגבו ללא כל הצדקה כלכלית, אך ורק בגלל טעות ויקטוריאנית של הממשלה ובנק ישראל. יש להחזיר את הסכום לנפגעים באופן ישיר, באמצעות מענקים וקונסולידציה של החוב הישן. אם יתמוטטו ענפים כמו הכותנה, החיטה, האלקטרוניקה, הטקסטיל, התחבורה הציבית, מפעלים להרכבת אוטובוסים ומפעלים נוספים, ישאר מעט מאוד.

מודעי משותק במיקרו

שר האוצר אינו מסוגל ככל הנראה לקבל החלטות בתחום המיקרו. חלק מאי־יכולת זו נובע מהשקפה פוליטית כי המפעלים הבעייתיים, כגון מושבים, סולליבונה, או צים, אינם שייכים לתחום המגזר הפוליטי שהוא מייצג. מפעלים השייכים למגזר הפרטי הוא כנראה אינו מסוגל להציל, כי צריך לגזור גזירה שווה. לא יתנו לו לסייע למגזר הפרטי. כל עוד לא יסייעו גם למגזר הציבורי. אולם חומרת המצב לא חדרה עדיין, ככל הנראה, לתודעתו של שר האוצר.

צבי טימור

תוכנית התעשיינים
לתת תמריץ מיוחד להגדלת היצוא

התאחדות התעשיינים הבינה תוכנית להגדלת היצוא התעשייתי. עיקריה של תוכנית זו הם, שניתן יהיה להגיע לגידול מצטבר ביצוא התעשייתי ב־2.6 מיליארד דולר בשלוש השנים הקרובות על בסיס שנת 1985, בעלות מצטברת של 130 מיליון דולר בלבד.

תמריץ מיוחד להגדלת היצוא מנסה לתת דחיפה ליצוא התעשייתי, הגדל בקצב איטי מאוד בשנת 1985 ואינו צפוי לגדול בקצב משביע רצון גם בשנה הקרובה. על־פי ההערכות הקיימות עתה במפעלים לקראת תחילתה של שנת 1986, התחושה בקרב מפעלי היצוא היא, שללא פעולה בלתי שגרתית לעידוד היצוא אין לצפות לגידול של ממש ביצוא התעשייתי, וכי המדיניות הנוכחית היא בהחלט בלתי מספקת; לכל היותר יש בכוחה לשמר את הקיים ביצוא.

על מנת לבנות תוכנית יעילה, שתשפיע לחיוב על היצוא, חייבת להיקבע תוכנית לתקופת זמן סבירה, כ־3 שנים, ושתתפרסם מראש. התמריץ ינתן על בסיס ערך מוסף של תוספת היצוא במקרים בהם יגדל היצוא בהתאם לתנאים שהתוכנית תקבע. מבחינה זו, התמריץ המוצע לא יינתן בדיעבד, שלא כמו „הפיצוי המיוחד" שהיה נהוג עד לתחילת התוכנית הכלכלית, והמפעל ידע מראש מה תהיינה תוצאות המאמץ שיעשה בכיוון היצוא.

למרות שהתמריץ המוצע להגדלת היצוא יוצר מצב של מחירים שונים לדולר ערך מוסף לתקופת זמן מוגבלת, לא נראה שמחירים שונים אלה יביאו לעיוות בהקצאת המקורות במשק, לא יווצר מצב שבו יועברו גורמי ייצור ממפעלים המייצרים דולר ערך מוסף במחיר נמוך למפעלים שייצרו דולר ערך מוסף במחיר הגבוה יותר, כיוון שהאפשרות להגדלת היצוא עומדת לפני כל המפעלים, ואם תהיה הסטה כזאת, הרי הדבר ינבע מכך שמפעלים מסויימים לא יהיו מוכנים להשקיע את המאמץ לצמות על בסיס יצוא.

התוכנית המוצעת, ככל תוכנית אחרת הבאה להגדיל את התמורות ליצוא, כמו למשל פיחות ריאלי, תיתן תמורה מוגדלת למפעלים שממילא תכננו את הגדלת היצוא ללא קשר עם התוכנית, ומבחינה זו אין היא יוצרת עיוות מיוחד. גם אם לחילופין היה מתבצע פיחות ריאלי, הרי אותם מפעלים שממילא תכננו את הגדלת היצוא היו מקבלים תוספת תמורה בלתי מתוכננת על אותה תוספת יצוא.

יש להניח, שבתום תקופת התמריץ המיוחד להגדלת היצוא לא תהיה ירידה ביצוא כיוון שמפעלים יצליחו להתבסס בשוקי היצוא ולהפוך את תוספת היצוא שהתקבלה בתקופת התוכנית לתוספת קבועה.

אפשר לתאר בקווים כלליים את עקרו נותיה של התוכנית המוצעת, גם אם במשתנים מסויימים ניתן לדבר על נוסחאות אחרות:

א. תיקבע רמה בסיסית של יצוא לכל מפעל ומפעל, אך תתבסס על היצוא בשנת 1985, ובתוספת של כ־5%.

ב. כל תוספת ליצוא מעל לרמה הבסיסית שנקבעה תקבל תמריץ מיוחד לדולר ערך מוסף בכל אחת משלוש שנות התוכנית. גודלו של התמריץ יהיה בהתאם לשיעור הגידול של היצוא מעל לרמה הבסיסית כדלקמן:

	שיעור התמריץ לדולר ערך מוסף
תוספת יצוא עד 20%	7%
תוספת היצוא שמעל תוספת ה־20% ועד תוספת 50%	10%
תוספת היצוא שמעל תוספת ה־50%	15%

ג. עקרונית, עיתוי מתן התמריץ יהיה עם הגעת התמורות שיוכיחו את הגידול ביצוא. אולם בגלל צרכי מימון העלולים להתעורר, והנובעים מבניית התשתית להגדלת היצוא, יש לשקול את מתן התמריץ על־ידי שילוב של מתן אשראי בתקופת תהליך הגידול ביצוא ותמורה ישירה ליצואן עם הגעת תמורות היצוא.

בהנחה שתוכנית זו תביא לכך שבתום שלוש שנות התוכנית היצוא התעשייתי יהיה גבוה ב־1,500 מיליון דולר, בהשוואה לרמה של היצוא התעשייתי ערב התוכנית המוצעת (גידול מצטבר של 2,600 מיליון דולר בשלוש שנים) — העלות של התוכנית במתכונת דלעיל היא כ־130 מיליון דולר. כאשר ההתפלגות על פני השנים היא כדלקמן:

שנה ראשונה קרוב ל־15 מיליון דולר.

שנה שנייה קרוב ל־40 מיליון דולר.

שנה שלישית כ־75 מיליון דולר.

מסלול אלטרנטיבי לתוכנית המוצעת הינו דרך הקלות מס הכנסה בין אם בשיעור המס או לחילופין. ביטול הגררת הציוד המושקע לצורך התוכנית כנכס קבוע.

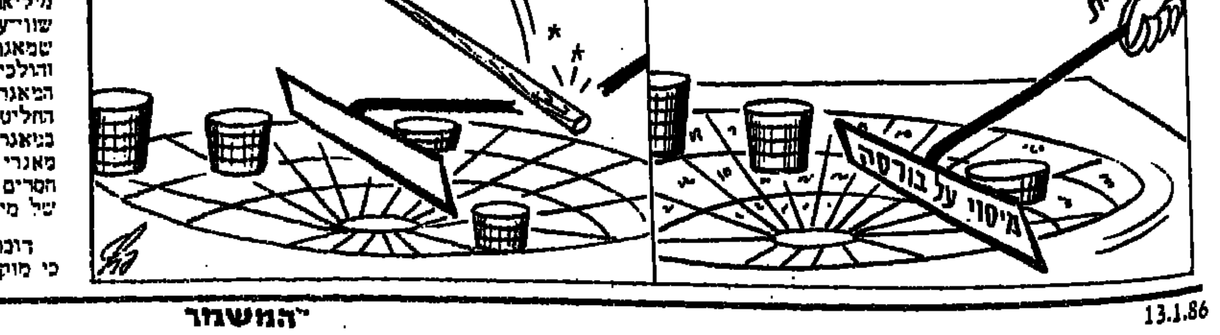

טור החדשות

השתלטויות — גם בישראל

איש הביטוח שלמה אליהו רכש אתמול את חלקה של קבוצת בנק דיסקונט בחברת הביטוח „הפניקס". בעקבות עיסקה זו, שהיקפה 5 מיליון דולר, הגדיל שלמה אליהו את שליטתו בחברת „הפניקס" לכדי 86 אחוז. לעומת 11 אחוז שהיו לו בה עד כה.

קבוצת דיסקונט, שהחזיקה במשך שנים רבות ב־25 אחוז מהשליטה בחברת „הפניקס", אינה מחזיקה עוד מניות בחברה זו.

העיסקה נעשתה לפי הערכה כי שווי חברת „הפניקס" הוא 20 מיליון דולר. על־פי מחירי הבורסה של סוף השבוע שעבר. היה ערכה של החברה 22 מיליון דולר. במסגרת עיסקה זו ניצלה חברת הביטוח אליהו את מצב הנזילות החיובי שלה כדי להשקיע בנכס שיש בו כדי לתרום לשיפור מיקומה בשוק הביטוח. לדברי שלמה אליהו. זהו המשך מגמת הריכוזיות, הגוברת והולכת בשוק הביטוח הישראלי.

בעקבות העיסקה החדשה מחזיקה עתה משפחת חכמי בכ־60 אחוז מהשליטה בחברת „הפניקס". שלמה אליהו מחזיק ב־36 אחוז מהשליטה והציבור הרחב ב־4 אחוזים.

אייל שגב

מע"מ: הצ'קים חוזרים

זה מספר שבועות חלה עלייה ניכרת במספר הצ'קים החוזרים המוגשים לשלטונות מס ערך מוסף, מהנהלת המכס ומס ערך מוסף אישרו. שאכן תופעה זו גבוהה בשיעור מדהים בשבועות האחרונים, בגלל קשיי החברות במשק.

במקביל חלה ירידה בהיקף החובות של חברות למע"מ, אשר הגיעו בעבר ל־3 מיליארד שקל חדש. ירידה זו באה בעקבות נקיטת מדיניות גבייה אגרסיבית נוצר שלטונות מס ערך מוסף.

יצוין, כי חובות חברת קלרין בלבד לשלטונות מע"מ מגיעים ל־10 מיליון ש"ח, וחובות הקבלן הירושלמי ארתורו רוזנן בירושלים מגיעים לעשרות מיליון ש"ח. הקבלן רוזנן, שיצא כתופסה לשוויץ, הערים על שלטונות מע"מ. הם תבעו בינהו תשלום מיידי של החוב והפקידת דרכונו. הוא הבטיח להם כי לכשחזור יפקיד את הדרכון בתנאי להחזר החוב. אולם בשוב בבוקר עלה על מטוס ויצא לשוויץ.

א.ש.

עומדים בתור לפירוק

בתי המשפט „מתומים" בעשרות רבות של בקשות לכינוס נכסים. בשל הלחץ הרב טרם הספיקו בתי המשפט להתפנות לדיון בבקשות למינוי כונס נכסים לחברות ולעצמאים.

לדברי מקורות בכירים, אצל כונס הנכסים הרשמי קיים לחץ רב ואי־אפשר לטפל בכל הבקשות ובכל החקירות. על רקע זה הם נאלצים להוציא עבודות של כינוס נכסים ופירוק חברות לעורכי־דין ולרואי חשבון חיצוניים.

במשרד הכונס בתל־אביב יש לחץ מצד הבנקים ובעלי חוב אחרים, אולם אין באפשרותם לטפל בגידול העצום הזה, עקב מחסור בכוח אדם.

א.ש.

תנודות חריפות בשוק הריבית

ריבית הגלובו שמשלמים הבנקים ירדה בסוף השבוע שעבר. לאחר שבתחילת השבוע היא עלתה עד כדי 17 אחוז לשנה. עלייה זו היתה בניגוד לציפיות שהיו בבנקים. בדבר הירידה משמעותית גדולה הצפויה בראשית השנה והיתה. כאשר התברר שהתחזית לא באה. החלו הבנקים לחזור אחר מפקידים גדולים, והריבית האמירה לכדי 17 אחוז לשנה.

אולם בסוף השבוע שעבר שוב ירדה הריבית והגיעה ל־11 אחוז. בעקבות ההתייצבות במצב הנזילות בבערכת. בבנקים מצפים, כי לקראת סוף שבוע זה שוב תחול הרעה במצב הנזילות בבערכת. שכן היום בדו"ש הוא מועד תשלום מקדמות מע"מ וכס הכנסה. אך „לפורים" של הבנקים חל היום בדו"ש ביום רביעי ושבוע זיכות הדו"ש ביום ד' ליום ד'. ולפיכך לא תהיה לכך עדיין השפעה על מצב נזילות המערכת בשבוע זה. אולם לקראת השבוע הבא יתכן שהבנקים יתהיו שוב לחזור אחר כספי פקידות, ופירוש הדבר — עלייה מחודשת בריבית.

א.ש.

הארגונים הכלכליים מתנגדים למיסוי ההון

ראשי הארגונים הכלכליים עומדים לצאת למאבק חסר תקדים בחריפותו נגד כוונת האוצר להטיל מס הון נטו על בעלי רכוש במדינה.

לטענת התיאום של הארגונים הכלכליים כוונת, כי אין מיסוי למס כזה. שהיא למעשה רק מס־עשתיים מעמדי, שנועד להשקיט את ההסתדרות.

דן גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר, המשמש גם כיו"ר ועדת המיסים של הארגונים הכלכליים. אמר כי לא יתכן לטלב במדינה מס שאין לו בסיס של הכנסה. לדבריו, מדובר ברכוש שבעבר שולם עליו מס ולא יתכן שייטל עליו מס נוסף.

בכוונת האוצר להטיל מס הון נטו על בעלי רכוש מעל 250 אלף דולר.

אייל שגב

דיון חירום במצב משק המים

בימים הקרובים תתקיים במשרד החקלאות ישיבת חירום מיוחדת לדיון בעתידו של משק המים. לא מן הנמנע כי בישיבה מיוחדת זו תתקבלנה החלטות להפעיל מדיניות ריסון קיצונית של שימוש במים.

בשל עצירת הגשמים הולך ומחריף מצב משק המים במדינה. הגרעון המצטבר של משק המים עולה כבר על יותר מ־1.5 מיליארד מטרים מעוקבים של מים, שהם שווי־ערך לצריכה של שנה שלמה. נוצר מצב, שמאגרי המים התת־קרקעיים מתרוקנים והולכים במידה מסוכנת וחלק ניכר מכי המאגרים כבר מלוחים. חברת מקורות החליטה לכן להפסיק את שאיבת המים במאגרים בשפלת החוף ובבקעת הירדן. מאגרי המים העיליים כבר ריקים. בכנרת חסרים כיום כ־500 מיליון מטרים מעוקבים של מים.

דובר „מקורות", מרדכי יעקובוביץ, אמר כי מוקדם עדיין לקבוע אם גם השנה תהיה שנת בצורת. אולם כל יום שחולף ללא ירידת גשמים מחריף את מצב משק המים במדינה.

א.ש.

● פרופ' יאיר אהרוני מאוניברסיטת תל־אביב התפטר מחברותו במועצת המנהלים של בנק לפיתוח ומשכנתאות, השייך לקבוצת דיסקונט. לדירקטוריון צורף פרופ' זאב נוימן, דיקן הפקולטה לניהול בבית־הספר למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב. הוא צורף כ„דירקטור נוסף", עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה. פרופ' נוימן מונה גם כחבר ויו"ר ועדת הביקורת של הבנק.

● יצוא מפעלי „ויטה" גדל ב־1985 בכמיליון דולר והסתכם ב־6 מיליון דולר. גידול של 20% לעומת 1984. ב־1986 צופה הנהלת החברה גידול נוסף, בשיעור 25%, שיעלה את היצוא להיקף של כ־7.5 מיליון דולר. עד לסוף 1988 מקווה „ויטה" להגיע ליצוא של כ־12 מיליון דולר בשנה.

שיחות על עברית

מאת יעקב רבי (438)

הצעות למיניהן

תחילה תמהתי על כך שידידי, עִבְרִי מובהק הגם שהוא יושב שנים רבות במדינת־הים, שאלני לשווי־ערך עבריים של המלה האנגלית offer (פועל ושם). נעניתי ואמרתי:

— כמובן, להציע, הצעה.

— ואיך תאמר בעברית proposal, propose?

אין בעיה: להציע, הצעה.

ומה דינם של suggestion, suggest? האם תאמר שעדיין אין בעיה, ושגם הללו יתורגמו לעברית, להציע, הצעה.

— אולי לא בהכרח. אם הכוונה לסוגסטיה, להשראת מצב נפשי על־ידי היפנוזה, למשל, כי אז מוטב להשתמש במלה הלועזית. ובכלל, הפועל to suggest עניינו לרמוז, לרַמֵּז, להעלות על הדעת רעיון מסוים. כך, למשל, במשפט This fact suggests he is not sure of himself; עובדה זו מרמזת (מלמדת) שאינו בטוח בעצמו. אולם בכל שאר המקרים „סוּגֶ׳סְט", „סַגְ׳שֶׁן" אכן משמעם להציע, הצעה.

מקשה חברי: — האין זה מעיד על הדלות הלקסיקאלית של העברית המודרנית, שלעִתִּים היא גורעת בהכרח מכושרה הסמאנטי אם מלה אחת או צמד־מלים (פועל ושם) משמשים בהוראות כה נבדלות, הלוא היכן שהוא תִּקְצַר יד הלשון להביע בדייקנות, במלוא ההבחנה הסמאנטית, את מבוקשם של דובריה. ערך מילוני אחד ישתמע לכמה וכמה פנים ויש שהשומעים יתקשו לדעת כוונת „תַמְרָא" מהו — בהמה (חמור) או משקה (יין), משל קלאסי זה על תקלתם של ההומונימים ארמיים מלמד גם על חולשתה של העברית (הומונים = מלים שוות בכתיבתן או בהגייתן ושונות בהוראותיהן). ואַל תאמר לי שלעומת זאת עשירה העברית בסינונימים (מלים נרדפות, שונות בגזרונן ושוות במשמעיהן), מקרן־השפע של לשון מִקְרָא ולשון חכמים ולשון השירה וההגות של ימי־הביניים. לעִתִּים, זו מעמסה יתירה, ויש מלים נרדפות היוצאות מכלל שימוש, אף־כי יודע אני שהעברית החדשה גאלה ועודנה גואלת את מקצתן, מוציאה אותן מחזקת סינונימיות ומעניקה להן משמעויות ייחודיות. כובע ומגבעת כבר אינם היינו הך, וכוודאי לא בית, משכן ומעון. אבל נדמה לי שדווקא מרשנים, עניינים מופשטים, שחשוב להבחין ביניהן, גם כשההבדל ביניהם דק כחוט השערה — סובלים ממה שאני קורא דלות לקסיקאלית, מן הכורח להזדקק להומונימים.

— ואתה מביא לדוגמה את להציע, הצעה. צמד־מלים שבאנגלית (וגם בצרפתית) יש כנגדם שלוש צורות־הבעה, ונכון שההבחנה הסמאנטית ביניהן נחרצת, אולי חיונית. אם הכוונה להצעת־נישואים, יפה להשתמש ב־propose, אם מדובר בהצעה מתחום הממון והסחר — offer היא המלה הנאותה, ואילו אם זו סתם הצעה לעשות או להרהר מעשות משהו — לקום, ללכת, לטייל, לדבר, לשתוק... [illegible] I suggest you propose to her = אני מציע שתציע לה נישואים... אפשר שאינך מודע לכך עד כמה לא מיצית את ההוראות השונות של ההומונימים להציע, הצעה. ההוראה הראשונה היא מוחשית מאוד: לשטוח, לפרוש, לשים דבר מתחת לדבר אחר, כמו „שק ואפר יציע" (ישעיה נ"ח, 5). „מצעת לו המיטה" (כתובות ה, משנה ה), ואף אנו אומרים „הצעתי לי את המיטה". רק מאוחר מאוד, בלשון ימי הביניים, קיבל הפועל הציע את המובן המושאל של „ערך או הרצה דבר־מה כעצה לאחרים שיקבלוהו" (הגדרת מילון אבן־שושן), כגון לשון הכוזרי (ה, ג), „ואנחנו מציעים בתשובה זו השאלה". בעברית של הדורות האחרונים נשתלשל מזה השימוש בלהציע במובן להמליץ על סחורה לפני לקוח. יצוין שבין המשמעות הקדומה, המוחשית, להציע = לשטוח, ובין השימוש המאוחר, להציע חוק או להציע סחורה — משתרע פרק ארוך בתולדות הסמאנטיקה העברית, מן הקונקרטי אל האבסטראקטי. מהצעת מיטה או יצוע במצעים (שים לב לשורש יצ"ע) להצעת דברי תורה או סחורה ולרבות הצעת מצע וראשי פרקים או תכניות של מפלגה.

אכן, אין בעברית מגוון הערכים הלקסיקאליים של offer, propose, suggest המצוי באנגלית (וכיו"ב בצרפתית) והמאפשר הבחנה סמאנטית דקה. כאן יתרונה של לשון אירופית מודרנית, עתירת־מלים. אך מובטחני שמספר ומתרגם מיטיב־טעם אשר יתבקש להציע (!) קטע שיח או פרוזה עברי המקביל לקטע שיח או פרוזה אנגלי שמצוי בו משולש־הערכים „אופר", „פרופוז", „סאגסט" יוציא מתחת ידו מלאכה נאה ללא זרגונית, כלומר בלי שייאלץ לחזור ולהציב את המלה האחת והיחידה הציע כנגד כל אחד משלושת הנתונים האנגליים, אפילו אם במילון לא תהיה ברירה אלא, בכל מעט את המלה הזאת.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

נופים עירוניים בוערים

רות שלייפר – ציור אישי, אינטימי, יצרי ומרגש

מאת דורית קדר

רות שלייפר מציגה בגאלריה תירוש (עד ה־28.1). ציורים גדולים על נייר בעיפרון, גירים, פנדה ואקריליק. המשיכה הוא כר לזרימה ושרבוט מחירים, לכתמיות שלעולם אינה רועשת ודואגת לעבור בקלילות ממקום אחר למשנהו. אין בעבודות הצבעה על מעלה או מטה והכל נתון במעין אנדרלמוסיה שלטת.

זוהי אנדרלמוסיה המעצבת מתנבה בעלי־חיים ולאו דווקא חיות בית מאונשות: הגמל, הסוס הפראי, הנחש, חיות מיתולוגיות, אולי פרהיסטוריות — כל אלו רוחשים בין השרבוטים והם עצמם מעוצבים על ידיהם. הצבעים בכתומים, צבעי אדמה קרובים זה לזה על־מנת לא ליצור שבירה יתרה. ציור אישי, אינטימי, יצרי ומרגש.

בגאלריה מבט מציג עד ה־23 בחודש גד וינשטיין, צייר שלא הוזכר במדורנו בתערוכת הדמויות שלו, בגלל סממן של מלאכותיות מאולצת מדי. הפעם הוא מציג נופי פאסטל ונראה שכאן הוא במדיום המתאים לו. הוא סופג את אווירת הנופים אל תוכו: את הכחול האפוף של הים והרקיע, את גבהי הדגלים הירוקים שפסיפס של ורוד בוהק מכתימם בבוהק של יסוד לא ריאלי. נופים עירוניים בוערים באדמומיות והבניינים פורצים את להט הצבע כוויטראז'ים של כנסיות. מדי פעם המראות ניזונות ברגישות מעורפלת וצהבהבה, בסכימטיות מהערפלת את הפרטים. ציור פיוטי ויפה מאוד.

בגאלריה דביר מציגה עד ה־10 בחודש בתיה גרוסברד. צבעים כתומים וצהובים, מבנה קומפוזיציה בהיר כמו משטחי החומר עצמו. מדי פעם בגבשושית יוצרת פסק זמן או קו רוטט. אסתטי מאוד. על אף שצורת העשייה מזכירה מאוד את האמוציונליות של אודי ריומן מצד אחד, ומצד שני מבניות מינימליסטית של גרוס.

אורה אברהמי הציגה בובות מגיר בתיאטרון הנגלה והנסתר שלה באגודת הציירים והפסלים, תל־אביב. עולם של בובות, לכאורה משחקים תמימים וילדות רכה, אבל לבובות עיניים מכחילות ופקוחות מדי, הן מחביאות איזו אימה נוראה, המתממשת בצבעוניות החזקה התוקפת את המצע ופורעת את מחיר קיומה. הרקע רועש ולא מניח לרגע של התרגעות. יש בתיאטרון זה מן המשחק שבאימה.

מיכה בר עם מציג (עד ה־19 בחודש) במימר קטן אשר בחנות הספרים מרווה. „מיתולוגיה אישית" — נופי מסע הנתפסים דווקא מחדר המיטות. המיטה של בית המלון, מיטת דירת חברים הופכת להיות עדה לחוויית החדש. מיטה זרה, רוממת, עוברת מגוף לגוף, לפעמים היא פשוטה מאוד אך פרוש עליה אקרח המספר את סכנת השהיה בבירות... לפעמים מתגנדרת בעבודת עץ דקוראטיבית, שמיכה ומנורה מעוטרות בקפידה ומעצבות מוטיבים אינדיאניים מגולפים בנירמקסיקו: סגנון אמריקני רוקוקואי. האוהד את נפתולי ה־Art Nouveau שבקאליפורניה או מן הסתם Madona Irn מיטה ארעית שמוקמה בסטודיו של חבר בשדרה החמישית בניו־יורק, בין ערמות של ספרים, מערכת סטריאו מפותחת ושולחן ארוך ורחב ידיים. תפיסה אישית הממומשת בציורי שחור־לבן, המבליטים את יסוד התאורה על חפץ שהאמן חפץ להדגיש. מקורי ובעל מעוף.

בגאלריית הקיבוץ מציג אלמנטים ראשוניים (עד ה־28.1) אהרן שלמה. עבודה סביבתית הכוללת פיסול וציור, המתפרשים על הרצפות והקירות. אלמנטים ראשוניים אשר לא הגיעו עדיין לבשלותם. השאלות ברורות מתפיסה פיסולית וצבעונית של מיכה אולמן, מינימליזם של גיטלין ומבניות של יחיאל שמי עם דמויות של כהן גן ועריכה של חיים מאור. התוצאות שטחיות וללא יכולת של העברת המסר.

נעמי מורג הציגה בגאלריה כריסטי אומנות בת זמננו בע"מ. תלמידה מובהקת של הירש בדמויות בשחור־לבן ומיומנות של אקוורל בצבעים, אבל חסרה את הדראמה והגרוטסקה של המורה בגלל הליכה אחריו, הבאה להדגיש את הצד הטכני. כך גם עבודות הצבע, הטובות מהיבט העשייה, חסרות את אשר חסר עדיין אהרן שלמה: מציאת דרך אישית, המשילה מעליה השפעות זרות ברורות מדי ולכן גם מזיקות.

בגאלריה ספראי עדיין מוצגות עבודותיו של משה בגן. אקווארליסט קפדן מדי, שלא התודע דיו לאוורירות ונקבוביות צבעי המים. הרקע אטום ויציב מדי. הנופים נראים כאילו עוצבו אחר תפיסה א־פריוריסטית. בגן חייב לשחרר את המכחול ולהשיג כמו עבודה אחת משמאל לכניסה את הזרימה ובאמצעותה הקידוד של הצופה למראות.

מוסיקה

לה־בוהם בפילהרמונית

מאת דוד אור

רוברט בנטלי – ההפקה המקורית של ניו־יורק

הפילהארמונית משתדלת להעניק לנו כל עונה אופרה אמיתית בגודל, השקעה טכנית וכספית גדולה ומסובכת. בתחילת החודש הגיעה קבוצת אמנים וטכנאי במה מניו־יורק, עם תפאורות ענק ותלבושות. זוהי התשתית לאופרה „לה־בוהם" של פוצ'יני, שתוצג לראשונה ב־18 בינואר במסגרת קונצרט למנויים מס. 6.

זוהי הפקה מקורית של האופרה העירונית של ניו־יורק, בניצוחו של סקוט ברגסון, הבמאי רוברט בנטלי, והתפאורן לויד אוונס. זוהי הפקה שזכתה לשבחים רבים בעיתונות האמריקנית. אצלנו היא תוצג בהפקה כמעט מקורית, עם תגבור של המקהלה הפילהארמונית ומקהלת „פעמונים" וכמה סולנים ישראליים. המנצח סקוט ברגסון הוא מנצח מבוקש בבתי האופרה הידועים, שעורר את תשומת־ליבו של עולם האופרה עם ניצוחו על „הנשים העליזות של וינדזור". אשתקד ניצח בבכורה עולמית על „שובו של קאזאנובה" מאת דומיניק ארג'נטו, שזכתה לביקורות מצוינות. את התפקידים המרכזיים ימלאו זמרים מן השורה הראשונה בארה"ב ובאירופה. את תפקיד „מימי" תמלא הסופראנו הידועה מארינה כריסטוס. רוברט גרייסון ישיר את תפקיד המשורר. זמר הבאס הארי דוורצ'ק בתפקיד הפילוסוף, הוא זמר שמרבה להופיע על במות אירופה וארה"ב.

„לה־בוהם" היא מן המוקדמות והידועות באופרות של ג'קומו פוצ'יני. יצירה זו הועלתה לראשונה על הבמה ב־1896.

פוצ'יני הוא מלחין של שלהי הרומאנטיקה, הוא מסמל את סופה של מסורת איטלקית רבת שנים. שלט היטב בחיבור לקול וביטוי רגשי עז, שגולש לעיתים לסנטימנטליות. פוצ'יני הוא נציגה החשוב של האופרה האיטלקית עם המעבר הסגנוני של תחילת המאה שלנו — זוהי הזדמנות מצוינת לשמוע אופרה עסיסית, מלודית, בביצוע מלא, רחב יריעה וגדול.

האופרה תוצג בביצוע מלא רק בהיכל התרבות. בירושלים ובחיפה תוצג בביצוע קונצרטנטי.

מחול ראשון

משהו הודי תוצרת הארץ

מאת גיורא מנור

הודו, תת־יבשת, הדמוקראטיה הגדולה ביותר (מבחינת מספר תושביה) בעולם, צופנת מסתורין ומעוררת עניין במיוחד שבה. איני יודע, אם שם אפשר לגלות את צפונות היקום ולרכוש משהו ממשמעות החיים — כמי שמנסים באחרונה לחפש שם צעירים רבים, מישראל וארצות מערביות אחרות. אבל אין עוררים על כך שההיכרות עם תרבותה של הודו, או נכון יותר תרבויותיה השונות, חשובה ומועילה. אבל לעיתים קרובות מוצגת אמנות הודו במשהו אקזוטי, רחוק ותמוה, המוגש במעטה של פילוסופיה סבוכה, או בצורה דידאקטית עד כדי מניעת תענוג אמנותי ישיר מהצופה.

שלושה ישראלים, סוזאן הול, רן שנער וחזי בליק, מופיעים בתוכניתם הקרויה „נאטרא מאלא", שכולה מחול הודי, ושני הרקדנים והמנחה חזי מצליחים לשלב הסבר פשוט, ענייני, במופע מרשים לכשעצמו.

רן שנער מוכר מהופעותיו משנים קודמות, הוא איבד את הכרס שגידל ונמצא בכושר טוב, ועימו כל החן הבימתי שהיה תמיד מרכיב חשוב במופעיו. לצידו עולה הרקדנית סוזאן, שלמדה בהודו במשך שבע שנים.

בחלקו הראשון של הערב, המוקדש לסגנון הדרום־הודי באהאראט נטייאם, המבוסס על „מילים בתנועה", המודרות, יש בתנועה של סוזאן כובד מיותר, לעומת הברק של התנועה והמימיקה של רן. ההסברים שמשמיע המנחה קולעים ומוסיפים הרבה להנאתו של הצופה. בחלק השני המוקדש לסגנון הקאטאק הצפון־הודי, ניכרת בו השפעה של חצרות המוגולים שליטיה המוסלמיים של מה שהוא כיום פאקיסטאן, הוא סגנון תנועתי חופשי יותר, סיפורי פחות. סוזאן מצליחה להגיע בסגנון זה לידי ביטוי ביתר שאת את יכולת התנועה שלה.

דברי־ההסבר, שהשמיע חזי בליק בטון נעים, מובן ומלבב, היו בהירים, ענייניים וסיפקו את האינפורמציה הנחוצה לצופה שאינו אמון על עקרונות המחול ההודי הקלאסי.

זהו ערב המשלב בצורה מוצלחת ביותר תענוג שבצפיה עם השכלה והרחבת הדעת.

סרט תעודי

מי הוא לוחם?

„פני המרד" – פארטיזנים בקרב רחוב

מאת נתן גרוס

סרטם של חיים גורי וז'קו ארליך, השלישי בסדרה אחרי „המכה ה־81" ו„היום האחרון". יועצים: פרופ' יהודה באואר, מולקה ברנצ'וק; מוסיקה: יוסי מר־חיים; מפיק: מוניה אברהמי.

קודם כל — עלינו לשבח. אם נאמר שהסרט הופק במשך שש שנים, הרי מורגש הדבר היטב בתוצאה: עבודה עצומה נעשתה כאן באיסוף החומר מכל העולם, [illegible] מאות עדים ולוקטו קטעים מתאימים, והרכבת פס־קול שילוה את התמונה באמנות — חושבני שהתוצאה מעמידה את הסרט — ואת כל הטרילוגיה — בשורה אחת עם הסרטים הדוקומנטריים המשובחים שהופקו במתכונת דומה בעולם.

„פני המרד" הוא סרט על גבורתו של העם היהודי בעת השואה, במלחמת העולם השנייה, על תנועות המרי בגיטאות ובמחנות הריכוז, אצל הפארטיזנים, בצבאות הברית, על הגבורה הקיבוצית והאינדיבידואלית והמסקנה הכוללת היא שכולם, כל אלה שעמדו על חייהם מול האכזריות המפלצתית של הגרמנים ועוזריהם — גיבורים הם. הקושי הגדול והעיקרי בהפקת סרט על נושא המרד, בהיעדר מוחלט של חומר קולנועי: את הלוחמה היהודית בגיטו וארשה, לא כל שכן בגיטאות אחרים, איש לא צילם. מה עושים במקרה כזה? אפשר לראיין מול המצלמה את שרידי הלוחמים, את העדים שהיו שם ודאי. מפיקי הסרט לא הלכו בדרך זו, המקובלת בסרטי התעודה הטלוויזיוניים — והבל, כי לו היו מצלמים את „אנטק" ואת צביה מספרים על מרד גיטו וארשה, היו משאירים להיסטוריה דוקומנט מצולם בעל חשיבות עליונה! אבל הם פעלו לפי שיטה שקבעו לעצמם כבר בסרטים הקודמים (ולמעשה ב„היום האחרון"): הקליטו את העדים, אך לא הראו אותם, גם לא קראו בשמם (את הרשימה של 120 שמות נתנו בסוף הסרט) — מכל עדות לקחו פסוק או שניים וצירפו אותם בשרשרת המהווה את קריינות הסרט. אין פסול בקונצפציה הזאת, אבל יש בה מגבלות. קשה (או בלתי־אפשרי במעט) לספר בדרך זו סיפור־מעשה, סיפור עם עלילה ורגשות המכוונים לסיטואציה קונקרטית. הכל כאן שטחי וכללי — אנונימי. ומה התחולל שבשיטה? נמנעים מפולחן האישיות. נמנעים מהאשמה „את פלוני ציינת ועל אלמוני פסחת? העדפת מפלגה זו על אחרת..." ואם הקונצפציה היא שכולם היו גיבורים, אוי אין להבליט גיבורים יחידים. זוהי איפוא השיטה שבחרו יוצרי הסרט, ובגדר השיטה הזאת יש עבודה נהדרת. עם זאת, לא אהיה שלם עם עצמי אם אומר שזו השיטה שאני הייתי בוחר. הצופה יוצא מן הסרט תחת רושם רב — אבל האם הוא למד משהו קונקרטי על, נניח, המרד בגיטו וארשה, המהווה את שיאו של הסרט [illegible] על־ידי צופים שיש להם [illegible] כלשהי, שמתעניינים בתולדות השואה במיוחד.

מה ילמד איפוא הצופה המצוי, שאינו מצוי בענייני השואה והמרד? חושבני שהתמונה החזקה ביותר, בעלת החשיבות המכרעת לגבי המסר של הסרט, הוצגה בתחילתו. זוהי תמונה של עשרות ואולי מאות אלפים של שבויים חיילים סובייטיים, בחורים צעירים, חזקים, עם (יש להניח) מטען אידיאולוגי מתאים, כששומר עליהם רק חייל גרמני אחד ויחיד עם רובה ביד. איך הם לא מתנפלים עליו, איך לא מתמרדים, איך סובלים את ההשפלה — והיא תלך ותגבר, אנו יודעים זאת, בפס־קול מסביר אחד מן העדים, שאדם רעב רק על לחם חושב ואינו מסוגל לחשוב על פעולות של התנגדות. לא ההסבר הזה, אבל התמונה עצמה צריכה לתת תשובה לאלה שעדיין מדברים על „הליכה כמו צאן לטבח". איפה ההמונים היהודים המורעבים, המיוסרים במשך כמה שנים, ואיפה החיילים האלה, שבסוף רובם הלכו גם הם „לתנור"?

„פני המרד" איננו סרט היסטורי, אבל הוא סרט הסברה מפואר, סרט המצליח להסביר שלא רק הלוחמים עם נשק ביד נמנים עם המתנגדים בפועל לשלטון הדיכוי וההשמדה של היטלר. הוא מסביר כי התנגד כל מי שהבריח כיכר לחם, כל מי שלימד בחשאי, כל מי שזייף „ניירות אריים" להצלת חייו וחיי משפחתו, כל מי שהסתיר ספר־תורה, כל מי שהבריח נרדפים מארץ לארץ — התנגד כל מי ששרד. אם אחרי ראיית הסרט תודעה זו תחדור אל ליבו של הצופה — הצליחו יוצריו בשליחותם, וחושבני שהם הצליחו.

הסרט מוקרן (עד סוף ינואר) בבית התפוצות בתל־אביב ובמקומות אחרים בארץ.

העיקר הבריאות

מאת יוסף שמי

התפוצצות הרפואה

יותר מדי זקנים, יותר מדי רופאים, יותר מדי בתי־חולים וציוד רפואי...

איפה, תשאלו? בארה"ב! בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. הישגי הרפואה, המעניקים מזור לחולים ומאריכים חיים, גורמים לעלייה בלתי־פוסקת בהוצאה לבריאות. גם מדינה עשירה כמו אמריקה אינה יכולה להרשות לעצמה לוקסוס כזה — כך על כל פנים טוענים רבים בממשל, וחלק מדעת־הקהל נוטה לקבל עמדה זו. ב־1965 עלו הוצאות לשירותי הבריאות מ־50 מיליארד דולר לשנה לכ־400 מיליארד. גם אם מביאים בחשבון את האינפלציה, גידול האוכלוסיה ועוד, העלייה הזו היא מעל ומעבר...

מה מקור העלייה הזו? בתחילת המאה היה חלקה של מערכת האשפוז צנוע למדי — 10 אחוז מכלל ההוצאה. כיום — חמישים אחוז ויותר. גורם אחר הוא המימון, שבעבר בא מכיסו של האזרח החולה ומשפחתו. מאז שנות השישים, כהונתו של קנדי וג'ונסון אחריו, גדל והלך חלקו של האוצר בכיסוי שירותי הבריאות. חקיקה מיוחדת העניקה שירות חינם לקשישים, למעוטי הכנסה ועוד. בעבר היה המבטח גוף פרטי בעיקר, כיום תפסה את מקומו המדינה. התרחבות הזכויות המוקנות מכוח החוק הגדילה את הצריכה, ובעקבותיה חל גידול גם בהיצע, עוד ועוד בתי חולים, מכונים, ציוד, סוגי ניתוחים וטיפולים. היו תוצאות: הארכת חיי אדם, גם בשכבות שהיו נחשלות בעבר; ריבוי קבוצות שחייהן תלויים בטיפולים, בציוד משוכלל. למשל, בעבר לא ניסו להציל פג שמשקלו מתחת לקילוגרם, היום מנסים להציל אף ילודים שמשקלם מחצית מזה. כשהדבר מצליח, יש עוד צרכן לשירותי הבריאות, לזמן מה או לצמיתות.

במקביל נרשמה „התפוצצות טכנולוגית" ללא תקדים. סורק מחשבתי שכינויו „סי.טי." הוכנס לכאלפיים בתי־חולים. מחיר מכשיר כזה מיליון־וחצי דולר. כיום עומדים לפני הצורך להכניס דור שלישי של מתקן כזה, כשהוא מצויד בעשרות פריטי ציוד דיאגנוסטי ואלקטרוני יקרים ביותר.

ודוגמה מתחום הטיפול: תוך עשר שנים עלה מספר ניתוחי מעקף, הנהוגים אצל חולים בכלי הדם הכליליים, מאלפים ספורים בשנה לפני עשור ל־180 אלף, ולפי הערכות יעלה בקרוב למיליון בשנה. ניתוחים אלה בלבד עולים לתקציב הבריאות של ארה"ב 5 מיליארד דולר לשנה. מומחים לא מעטים גורסים כי לפחות חלק מהניתוחים הללו מיותרים, או שיעילותם מוטלת בספק. הוא הדין בנוגע לעלייה במספר הניתוחים של החלפת מיפרקים אצל קשישים. 20 אלף דולר ויותר עולה טיפול דיאליזה לכל חולה בחישוב שנתי. אם נוסיף לזה עלויות אחזקת חולה ביחידות לטיפול נמרץ, נקבל תמונה של שינויים בשירותי הבריאות. ההיצמדות לתקציבים ממשלתיים מעוררת קבוצות שונות לפעול לקידום הנושא שלהן, בטענה של טובת החולה.

לא רק התעשייה המספקת ציוד, תרופות, אביזרים לחולים גורמים לייקור השירות. גם גידול הצוות הרפואי, הפרה־רפואי, הטכני המטפל בציוד — גורמים ל„התפוצצות תקציבית".

המאבק נגד גידול תקציבי הבריאות זוכה, להפתעת רבים, להסכמה של „האזרח הפשוט" במיוחד אנשי כלכלה, מנגנון, צעירים ואף רופאים. מעניין, שחוות מתנגדי ההוצאות הצבאיות קטנה בהרבה מזו של מתנגדי תיקצוב שירותי הבריאות.

מה מציעים — וכבר מתחילים ליישם — המקצצים? בניו־יורק כבר פועלים להקפאת מספר המיטות. השלטונות חוסמים כל ניסיון להקים מוסדות אישפוז או להוסיף מיטות למחלקות קיימות. הנימוק — בתי־חולים מוזנים בסופו של דבר מתקציבי הממשל הפדראלי.

דרך אחרת לקיצוץ היא שיטת „הפרופיל האבחנתי הטיפוסי". לפי שיטה זו מוגדרות קבוצות אבחנתיות־טיפוליות לפי טבלה מסויימת הכפופה לתמורה. לא חשוב כמה זמן שהה החולה במחלקה, כמה עלה הטיפול — התשלום הוא אחיד. הדבר עלול לפגוע במוסדות אוניברסיטאיים אך באמורי ניסוי השיטה לוקחים את הסיכון. מעצבי השיטה סבורים כי קשיחות תעריפית תאלץ את בתי החולים להתייעל.

ניסיון אחר של קיצוץ בהוצאות מושתת על „דעה שנייה", המבטח דורש, כי בנוסף לחוות־דעת של המוסד המאשפז, בנוגע לצורך בטיפול, תינתן חוות־דעת של מומחה אחר, שאינו קשור למוסד המגיש שירות. הכוונה לצורך בניתוח, לאלטרנאטיבות ועוד.

משתדלים גם לצמצם את מספר הרופאים. לוחצים על בתי־הספר לרפואה שיצמצמו את מספר המתקבלים ללימודים. מערימים קשיים לפני בוגרי בתי־ספר לרפואה בחו"ל ועוד יותר כלפי אזרחי חוץ הרוצים להשתקע בארה"ב. ההנחה היא, שכל רופא נוסף מגדיל את ההוצאה הציבורית לשירותי הבריאות. רופאים נוספים גורמים לבדיקות נוספות, לפיתוח ענפי התמחות נוספים ואף לירידה במיומנות הרופאים, שכן הפיצול גורם לזה.

הממשל חסר־אונים לגבי תביעות משפטיות נגד רופאים בגין רשלנות, הדבר גורם לעליה בפרמיות לביטוח מפני תביעות אלה וכן לריבוי בדיקות „הגנתיות", המעניקות לרופא חומר המיועד למקרה של תביעה משפטית. כל זה ביחד גורם לייקור השירותים.

נראה כי גם לממשל השמרני של רייגן קשה יהיה לחזור מן הזכויות שקיבלו מעוטי היכולת, הקשישים, קבוצות עובדים שונות; קשה יהיה לעצור דהרה בשטח הטכנולוגיה והפארמקולוגיה. מה שכן ניתן לעשות הוא להגדיר במידה מסויימת את השירות הניתן לקבוצות חלשות, להטיל „תשלומים סמליים" על שכבות בינוניות. אין להוציא מכלל אפשרות פגיעה ונסיגה בהתפתחות המחקר האוניברסיטאי.

לא מסוכן, אבל כואב

על ראומטיזם, עם פרופ' מיכאל ירון, מנהל המח' הראומטולוגית באיכילוב ופרופסור חבר באוניברסיטת תל־אביב

זה עתה קמה עמותה ששמה לה למטרה לדאוג ללוקים במחלות שיגרון (רבמטיזם). בין דרישותיה: להפקיד את הטיפול בידיו של רבמטולוג ולא סתם רופא משפחה; מימון מקופה ציבורית לצרכים מיוחדים כגון טיפול במעיינות מרפא; מימון רכישת כיסא גלגלים לנכים מוגבלי תנועה מבין חולי שיגרון; פטור ממיסים לזקוקים לרכב. כדי להציג את הצד הרפואי של מחלות השיגרון פניתי לפרופ' מיכאל ירון, מנהל המחלקה הרבמטולוגית בבית־החולים איכילוב.

לדברי פרופ' ירון בישראל, כמו במדינות מערב אחרות, שיש בהן רישום אמין, לוקים באחד ממאה ויותר סוגי המחלות הרבמטיות 10 אחוז מהאוכלוסיה. הנתון הזה מסתמך על סקר שבוצע בקרב אוכלוסיית תל־אביב. בניגוד לדעה הרווחת, אין קשר בין מחלות רבמטיות ובין מזג האוויר. שינויים בטמפרטורה ובלחות רק מחריפים את המחלה הקיימת. יש להבדיל בין מחלות שיגרון דלקתיות ולא דלקתיות. הדלקתיות מתאפיינות בסימני דלקת, נפיחות, חום, רגישות, כאב, לפעמים אודם. המחלה פוגעת בעיקר במפרקים, אך גם בשרירים, בגידים וברצועות. יש מחלות הקשורות בזיהום חיידקי ויש כאלה הנעוצות בתהליכי חיסון עצמי, או הפרעות בחילוף החומרים. מחלות שיגרוניות לא דלקתיות מתאפיינות בהתקפים חריפים. ואם אינן נרפאות הן נעשות לכרוניות. מחלות דלקתיות וזיהומיות יכולות להיות חריפות ואם אין מטפלים בהן בזמן הן עלולות, בנוסף לסבל הרב, לגרום לנזקים ניכרים, שהעיקרי בהם הוא איבוד כושר התנועה. במקרים רבים אפשר למנוע זאת על־ידי טיפול תרופתי ופיסיותראפי. יש גם מקרים של פגיעה בשסתומי הלב ובאברים פנימיים שונים שמקורם במחלה רבמטית.

שיטות הטיפול המקובלות הן תרופתיות. בין התרופות מ„משפחת" הסאליצילטים (כגון אספירין), כתרופות נוגדות דלקת, משככות כאבים וכו'. משתמשים גם במקרים מסויימים בתכשירי קורטיזון, שבשימוש נכון תועלתו עולה על הסיכון. במקרים מיוחדים יש גם מקום לטיפול במעיינות מרפא.

בין המחלות הגורמות לדלקת הפרקים גם פודגרה (שלפי השמועה לוקה בה השר שרון), הנגרמת בשל הפרעה בחילופי החומרים של חומצת השתן בדם.

מלבד זיהום חיידקי וליקוי בחילוף חומרים, יש גם תפקיד מסויים לגורם התורשה במחלות רבמטיות שונות. יש חשיבות לגילוי מוקדם של הגורם התורשתי, כי אז ניתן לאבחן מוקדם יותר את המחלה ולמנוע סיבוכים, אם גם לא את המחלה עצמה. יש התקדמות במחקר על קיום נטייה תורשתית, – מספר פרופ' ירון – למשל, קושרים עכשיו אנטיגנים ריקמתיים מסויימים עם מחלות רבמטיות מסויימות.

בזמנו קשרו מחלות רבמטיות עם זיהום חיידקי בגרון. מה חושבים היום אנשי מקצוע? פרופ' ירון אומר כי אכן, מבין מאה ויותר מחלות רבמטיות יש אחת מסויימת – קדחת השיגרון – הקשורה בדלקת זיהומית של הגרון.

הטיפול המודרני מושתת, לדברי פרופ' ירון, על קשת רחבה של תרופות אנטי־דלקתיות חדישות, אנטי־רבמטיות. תפקיד חשוב יש גם לתכשירים אנטיביוטיים. להתקדמות הטיפול תרמה הכירורגיה. פיתוח אמצעים ניתוחיים, כגון החלפת מיפרקים, תרם רבות לשיקום חולים שנפגעו מהרבמטיזם.

באיזו מידה ניתן למנוע את המחלה? מסתבר שלא כל כך. ניתן לטפל טוב יותר ולרפא אם וכאשר מאבחנים את המחלה. חוץ מקדחת השיגרון ניתן למנוע התקפים חוזרים ונישנים על־ידי תכשירי אנטיביוטיקה.

המחלות הרבמטיות בדרך כלל כרוכות בסבל רב, בכאבים, אך אין הן מסכנות את חיי החולים. הן רק פוגעות באיכות חייהם. יש למחלות אלו השפעה על מצבו הנפשי של החולה, על תיפקודו בחברה, במשפחה, במקום העבודה. מחלות רבמטיות הן בין השאר בעיה כלכלית קשה, שכן אפשר לזקוף על חשבונן הפסד ימי עבודה רבים וירידה בכושר הגופני של הנפגעים.

את פרופ' אברהם וינברגר, מנהל מחלקה פנימית בבילינסון, שאלתי אם יש צורך במומחיות מיוחדת בטיפול בחולי שיגרון. כן, אומר פרופ' וינברגר, כשם שרופא משפחה פונה למומחה למחלות לב כשלחולה שלו יש בעיות בשטח זה, כן מן הדין שהוא יוכל להיעזר במומחה למחלות רבמטיות. בעולם מקובלת גישה כזו. כך נוהגים בארה"ב, קנדה, אירופה ואף רוסיה. בארץ יש תהליך של „מיסוד" המקצוע. יש מחלקות או מכונים בבילינסון, באיכילוב, ברמב"ם. ישנן יחידות המתמקדות במחלות פרקים, המוכרות על־ידי משרד הבריאות והמועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית. זה תהליך שעוד לא הסתיים. יש לזכור שמדובר בציבור גדול מבין אוכלוסיה קשישה, ביניהם נכים רבים. מלבד בעיות רפואיות יש גם בעיות של אביזרים הנחוצים בחיי יום יום, העוזרים למוגבלים בהפעלת המטבח, פריסת לחם, סידורים מיוחדים במקלחת ועוד. בחלקם נמצאים במרכז ליד מחלקת השיקום בתל־השומר ושם יש גם מידע היכן ניתן להשיג פריט זה או אחר. חלק מהאביזרים קשה להשיג, שכן אינם מיוצרים בארץ ואינם מיובאים.

מסביב לעולם

בעריכת דוד ארן

מומיות אינדיאניות

שלושת אלפים שנים כמעט בטרם החלו המצרים לחנוט את גופות מלכיהם, השתמשו עמי החוף של מה שהוא כיום צ'ילה הצפונית בשיטה יותר מורכבת לשימור מתיהם — סבורים המדענים.

בדיקות הפחמן הרדיואקטיבי במומיות, אשר נחשפו באריקה, אלפיים ק"מ צפונית מסאנטיאגו, העלו כי מתו בין 6,000 עד 2,000 לפה"ס. פרק זמן ארוך זה, והטקסים המורכבים שבוצעו לגבי הגופות הללו, שינו את דעתם של המדענים על חברות הדייגים הפרימיטיביות, שצאצאיהן עודם מאכלסים את החוף המערבי של דרום־אמריקה.

„הממצאים מוכיחים שהחברות האלו היו מורכבות בהרבה משחשבנו בעבר", אמר מארווין אליסון, פרופסור אמריקני העובד באוניברסיטת אריקה: „היה להם מיבנה חברתי יציב, ולפחות שיטות הקבורה שלהם התמידו 4,000 שנים".

הכנה קפדנית. חולות המדבר החמים והעדר גשמים באריקה, תרמו לשימור המומיות עד לגילויין בעת הנחת צינורות מים. העבודות נפסקו, הוזעקו הארכיאולוגים של האוניברסיטה, והללו חשפו את שרידיהן של לפחות 96 גופות — 52 מהן של מבוגרים ו־44 של ילדים.

בדיקות מעבדה העלו כי שיטות שימור הגופות היו מכמה בחינות מתוחכמות יותר מאלו שהופעלו במצרים הקדומה, שהמומיה העתיקה ביותר שנמצאה בה היא משנת 3,200 לפה"ס. „במצרים הוציאו מן הגופה את האברים הפנימיים והניחוה בתוך מלח לפרק זמן בין 30 ו־70 יום. אחר־כך מילאוה במינים שונים של צרי ועטפוה בתחבושות־בד ספוגות צרי. הגופה יובשה בשיטה כימית", אמר פרופ' אליסון; „ואלו מן הגופות בצ'ילה פשטו את העור, הסירו את השרירים הגדולים, רוקנו אותן מן האברים הפנימיים וייבשו אותן תוך שימוש בפחמי עץ ואפר חם. אחר־כך הורכבה הגופה כאילו מחדש. עטפו את העצמות תחילה בשכבה של מחצלות ואחר־כך בשכבה של טין. לאחר מכן הלבישו על כל זה את העור כמו כפפה. תפרוהו במקומות שונים, הכינו פיאה נוכרית משערו של הנפטר וקבעוה בראשו", הסביר אליסון. „כן חיזקו את הגופה במקלות בתוכה, כמה שהיה לדעתנו ניסיון להופכה לפסל שיוכל לעמוד זקוף".

ההנחה הזאת נסמכת גם על מסיכות טין, שרובן ניזוקו בצורה המורה כאילו כתוצאה מנפילה, ועל שכבות של גוונים שחור ואוכרה אדומה. אולי לשם קישוט. כמה מומיות הוקשחו על־ידי ציפוי דמוי מלט. „לדעתנו מדובר כאן באישים בולטים בחברה, אולי ציידים מצטיינים שגופותיהם שימשו לאחר מותם, למין הדרכה רוחנית לדורות הצ'ירים הבאים".

בחפירות התגלו השרידים של שתי מדורות גדולות, אולי לשם הכנת פחמי עץ לייבוש הגופות, וכן מַחְטִים וחוטים. כל זה מצביע על כך שמלאכת השימור נעשתה במקום זה.

האנס ניסייר, מנהל המוזיאון לתולדות הטבע באיזור, אשר מצא לפני כשש שנים שלוש מומיות דומות בקאמרונס, 1000 ק"מ דרומית מאריקה, אמר: „תמיד חשבנו כי יישובי הקבע הראשונים ביבשת אמריקה הוקמו כאלף שנים לפני הספירה. עתה מתברר כי היה זה זמן רב לפני־כן".

איזור אריקה עשיר עד מאוד בממצאים ארכיאולוגיים. „בני מזל אנו" — אמר פרופ' אליסון „שמדבר אטאקאמה (אשר בו מצוי האיזור) הוא המקום היבש ביותר בעולם".

סיימון אלתרמן

לוח השמש האינדיאני

בעמקינהר, אשר בו שכנה לפנים עיר אינדיאנית, שיחזרו ארכיאולוגים אמריקנים לוח שמש, בנוסח של ה„סטונהנג'" המפורסם, שהורה את הזמן לתרבות אבודה.

ארבעים עמודי ארז, העומדים במעגל שקוטרו 136 מ', מהווים את שעון השמש אשר שימש את האינדיאנים הקאהוקיינים באיזור הנמצא עתה בדרום־מערב אילינוי, 400 שנים לפני גילוי אמריקה על־ידי קולומבוס.

השרידים של מה שכונה „וודהנג'" התגלו לפני 24 שנה מזרחה של ס"ט לואיס. לדברי הארכיאולוג וורן ויטרי, שפיתח לראשונה את התיאוריה בדבר שימוש המיתקן כלוח שמש. „זהו המיתקן היחיד מסוגו, הידוע עדיין בעולם החדש".

במיבצע השיחזור, אשר בוצע בקיץ האחרון, הוצבו עמודי ארז אדומים חדשים בעובי של עמוד טלפון ובאורך של 6 מ', בדיוק בנקודות אשר בהם ניצבו העמודים המקוריים בין השנים 900 ו־1,100 לספירה.

הקאהוקיינים השתמשו בעמודים לשם קביעתם של היום הקצר והארוך ביותר בשנה, וכן לקביעת ימי שוויון היום והלילה. יתר העמודים שימשו, כנראה, לציון ימים בשנה, שהיו חשובים לאינדיאנים הללו. ב־22 בספטמבר השנה צפו ויטרי, ומדענים אחרים שהיו קשורים בפרוייקט, בזריחת השמש בדיוק מאחורי אחד העמודים של ה„וודהנג'" המחודש.

מקום התצפית איננו בדיוק במרכזו הגיאומטרי של המעגל, אלא 1.7 מ' מזרחית ממנו, המקום המדויק לתצפיות האלו ברוחב הגיאוגרפי של האיזור הזה.

בניגוד ל„סטונהנג'" האנגלי, שהוקם בערך בשנת 2,000 לפה"ס, ושימש גם לקביעת תנועות הירח והכוכבים, היה ה„וודהנג'" הקאהוקייני, לדעתו של ויטרי, לוח שמש בלבד.

„סבורני כי במשך ההיסטוריה לוחות שנה שימשו בראש וראשונה לחיזוי העתיד ותיכנונו", הוא אמר לכתב „רויטר". „בחברה מתפתחת עם ריכוז אוכלוסין יש צורך בקביעה ישירה של הזמן. צריך לדעת שבדיוק בעוד עשרה ימים עומד להיערך יום שוק, או טקס פולחני כלשהו. לכוהן השמש יוחסה, קרוב לוודאי, עוצמה רבה בשל יכולתו לקבוע מועדים בעזרת המיתקן הנ"ל".

עמק קאהוקיה זרוע 85 תילי עפר, קרוב לוודאי בסיסים למיקדשים ולבתי ראשי השבטים. הגדול שבהם גובהו 30.5 מ' והוא משתרע על־פני 69 דונאם.

לדעתו של ויטרי היו במקום 5,000 עד 15,000 קאהוקיינים. אחרים מעריכים את מספר התושבים ב־40,000 נפש. והמקום נחשב כיישוב האינדיאני הגדול ביותר לפני קולומבוס, שנמצא מצפונה של מקסיקו.

חושבים שתושבי העמק התגוררו בכפרים והשתמשו בסירות עזיזות מגזעי עצים למטרות סחר לאורך נהר המיסיסיפי. ראשית התרבות הזאת ושקיעתה לוטות בערפל, אך היא נעלמה כבר זמן רב בטרם הגיעו המגלים הלבנים אל עמק המיסיסיפי. קיימת הנחה כי האינדיאנים של קאהוקיה הגיעו משושלת של מקסיקו: „יסודות רבים בתרבותם מצביעים על מוצא מקסיקני: תילי המקדשים, כירכרות והנוהג למלא חורים בשיניים", אמר ויטרי.

המיתקן ההיסטורי, שהתגלה אחר־כך כלוח־שמש, נמצא לראשונה בשנת 1961, כאשר ארכיאולוגים חשפו בורות צרים שבהם הוצבו העמודים. בבדיקת מפת האתר גילה ויטרי את סידורם במעגל, ועל־יסוד זה פיתח את התיאוריה שמדובר בלוח שמש.

מייקל קונלון

הבובות עולות מן הים

צוללנים דנים מוציאים שפע של בובות וצעצועים עתיקים יקרי־ערך מתוך אנייה גרמנית שטבעה למעלה מ־100 שנים ליד חופי יוטלנד. עד כה הועלו מאות בובות חרסינה וחלקי חילוף, כגון ידיים ורגליים, וכן תבניות ליציקת צעצועי עופרת.

כל אלה יוצגו בעתיד בגן השעשועים המשגשג לילדים „לגולנד" בעיירה בילונד ביוטלנד. גן השעשועים מנוהל על־ידי חברת „לגו", המייצרת את משחקי ההרכבה.

חברת „לגו", המעסיקה את מחציתם של 2,500 התושבים של העיירה, הבטיחה לעצמה את הזכויות על ממצאי הצוללנים המקומיים. האונייה הגרמנית — „לואיזיאנה" — היא אחת מבין 10,000 השקיעות לאורך חופי יוטלנד. הבובות מ„לואיזיאנה", שטבעה בשנת 1868, התגלו על־ידי הצוללנים לפני שנתיים. שברי האונייה מצויים במרחק של 530 מ' מן החוף בעומק של 7 מ'.

שתי מכירות פומביות של סחורות שניצלו מן האונייה נערכו ביוטלנד באביב 1868. אך בטרם אפשר היה לפרוק את כל המיטען, התהפכה האונייה, שאורכה 40 מ', שקעה בתוך החולות ונשארה כך חמש־עשרה שנים. עד שבשנת 1981 התגלו בה כמויות גדולות של מוצרים. ומאז העלו הצוללנים מדי קיץ כמויות גדולות של בובות שמורות היטב, של מטילי עופרת וחפצים אחרים.

עונת החיפושים השנה הסתיימה בחודש נובמבר. הצוללנים יחדשו את עבודתם בקיץ הבא, ומצפים כי אז יועלה כל שנותר עדיין מן המיטען.

„הבובות, שהן מתוצרת גרמניה, היו חדשות לגמרי והיו אמורות להגיע לניו־יורק", אמר קירסטן שטאולהופר, פקיד של „לגו", העומד בראש „מיבצע לואיזיאנה": „הידיים והרגליים הרבות שנמצאו, היו כנראה חלקים שנועדו להרכבה בארה"ב".

הבובות המקסימות, שכיום מציגים אותן בבובקיות לאור על־ידי אספנים ובעתיקות בעלת שווי רב, ינוקו ויתוקנו, ואחר־כך יוקדש חלק מאוסף הבובות של „לגולנד".

כריסטופר טולט

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי חוף־הכרמל

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה החליטה לאשר תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מס' חכ/146 ב' — כרם בן שלמה".

הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2960, תשכ"ד, עמ' 147.

התכנית האמורה, כשהיא אושרה, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

משה גלינר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

בעניין:

קשרי תעופה בע"מ

נמסרת בזאת הודעה לציבור, בהתאם להוראות סעיף 26 לפקודת החברות (נוסח חדש), תוכן החלטה מיוחדת בדבר שינוי תזכיר החברה כדלקמן:
יש להוסיף לסעיף 2 לתזכיר ההתאגדות של החברה פיסקה נוספת שתסומן א) (1) בנוסח כדלקמן:
"לעסוק במתן ומכירת שירותי נסיעות ותיירות בישראל ובחו"ל וכן לעסוק בארגון, הולכת נוסעים לישראל וממנה בתחבורה אוירית, ימית ו/או יבשתית ולצורך כך לעסוק במכירת והפצת כרטיסים נסיעה ו/או הולכת נוסעים."

חיים רחמים, מנהל

הודעה בעניין

חברת פלייר (ישראל) בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי לבית המשפט המחוזי בתל־אביב בתיק 2221/85 הוגשה בקשה לפירוק חברת פלייר (ישראל) בע"מ וכי בקשה זו תבורר ביום 16.2.86 שעה 8.30.
כל נושה או משתתף של החברה הזאת הרוצה לתמוך במתן הצו או להתנגד לכך יכול להופיע לשם כך בשעת הבירור אם בעצמו או על־ידי עו"ד מטעמו.
המבקש העתקה מן הבקשה יוכל לקבלה מן הח"מ.

ר. סלע, עו"ד
אבן גבירול 67, ת"א

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בניית מגורים לבית על חלקה 172 בגוש 8233, רח' ל"ה מס' 5 בחריגה מבוקשת כהקלה: עד 8% בנייה, 40— 20 ס"מ מקו בניין צדדי, 1.0—1.3 מטר בקו בניין צדדי בקיר אטום; וארבע יציאות לגג.
את התכמ"ס 460/85 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי,
יו"ר הוועדה המקומית

הועדה המקומית לתכנון ובנייה "הדרים"

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה מקומית לריון בקשה לבניית בית מגורים שני בחלקה בגוש 6451 חלקה 115 על־ידי רוזנברג עמי ברח' הגבעה ברנות־השבים והמהווה חריגה, היינו: הגדלת שטח הבנייה כ־25 מטר בקירוב מעבר למותר לפי ת/מ מאושרת הר/10/290.
כל מעוניין, אם כבעל ואם מבחינה אחרת, קרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בהעתקי התוכנית במשרדי הוועדה המקומית בשעות הקבלה הרגילות, ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתוכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה 10/1/86.

י. פיינשטיין, יו"ר הוועדה
המקומית לתכנון ולבניה, הדרים

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה "מורדות הכרמל"

רח' שער פלמר 1, חיפה
טל. 664690, 668188

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מורדות הכרמל הוגשה על־ידי כהן משה, בקשה להקלה בגוש 10544 חלקה 25 בגבעת רילף בעתלית, שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה: ג/945, מהות ההקלה: הקלה של 10% במרווחים הצדדיים.
ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הוועדה בשעות העבודה הרגילות.
המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לוועדה במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

עבודיה — יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנייה "מורדות הכרמל"

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה

גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965.
גו"ח: 6168 חלקה/ות 118/2 רח' פועלי־הרכבת 5 גבעתיים, תיק בנייה מס' 3056.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה בקשה להקמת בית מגורים בן 4 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 5%+6%, עבור מעלית+2.5%, תוספת קומה סה"כ 103.5%.
בהתאם לתכנית המיתאר מותר להקים באזור זה בית מגורים בן 3 קומות עם 90%.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.

יצחק ירון
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה גבעתיים
תאריך ינואר 1986

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי גלעד יפה וגיורא — לאשר תוספת בניה למגורים ברחוב הנוטר מס' 71 חלקה 31 בגוש 11576 קרית־חיים מזרחית. הבקשה כרוכה בבניה במרווח בין שני הבניינים, תוך הקטנת המרחק המותר ביניהם.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00—11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר יעוביין
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן — הועדה המקומית) בקשה לשמוש חורג בנכס, בגוש 6207 חלקה 280 רחוב בצלאל מס' 21 דהיינו: שמוש חורג מאולם תעשיה למזנון.
על המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה ר"ג

חוק התכנון והבנית תשכ"ה — 1965 מרחב תכנון מקומי

באר־שבע

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס. 103/03/5 שינוי מס. 18 לתכנית מפורטת.
עיקרי הוראות התכנית: 1. שינוי יעוד משטח להקצאה לשטח מסחרי, משרדים דרך ושצ"פ. 2. משצ"פ לשטח מסחרי ומשרדים. 3. מדרך קיימת לשביל שטח מסחרי ושצ"פ.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 55,758 דונם, גוש 38018 חלקות 31 (ארעי), מרכז אזרחי רחוב שד"ר קרויצר, אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3233 מיום 1.8.85 עמוד 3026, השינוי האמור שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה באר־שבע וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דניאל, יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז הדרום

טלוויזיה

08.15 אורחות (חטה"בא מה ואת אומרת — בג"צ. 08.40 בלי סודות: ביניים שווא. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון פשוט ר': המבנה העשורי. 10.05 ארץ מולדת: אל מחוץ לגדר. 10.30 הגיל הרך — רגע עם דודלי. 11.00 ערבית מדוברת. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע ז'־ר': ניסוי באימון. 12.00 תלמוד: שנים אוחזין 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית — העשרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 ילדים משכונת חיים — מסירת מידע 1: חיי הילדים מתנהלים סביב המועדון והמדריך ששון, כיכר השכונה והקיוסקאי חלוצי. אמו של יוני והשוטר השכונתי לוקחים חלק בחייהם של ילדי השכונה. 14.25 בריטניה הגדולה — המצלמה מרחפת על פני נופי אנגליה, מראה את חיי היומיום ואת מקורות הפרנסה. 14.45 FOLLOW ME — קורס באנגלית מדוברת למבוגרים. 15.00 קסים קסם — מגע אוויר. 15.25 קולרגול — פרק 51: כמה טוב לחזור הביתה — פרק אחרון. 15.35 בלי סודות — 0 — 1 — אלפי מציג את הצלילים פ, ו. מהומות במספרה, בלש נשש מגלה מוודה חשודה. הכל משתעשעים בלונה פארק. 16.00 קשר הרעש — הסרט דן בגורמים לרעשי האדמה ובסוגיה הקשה באיזו מידה ניתן לחזות רעשים כאלה. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף. 17.30 "שיישאר בינינו" — מגזין שבועי מעולם החוויות של ילדים, על "בלופים" קטנים, על "בלופים" גדולים — מה יוצא מזה? מנחה: דורון נשר. משתתפים: מאיר סויסה, מאיר בנאי, ואיריס בן־דוד. 18.00 "תקוות גדולות" - סדרת דרמה, על־פי ספרו של צ'ארלס דיקנס. הפרק השנים־עשר: בייאושו פיפ חוזר לבית הגברת האווישם. שם הוא פוגש את אסטלה, והיא משיבה לו אהבה. 18.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 "תהילה" — שם הפרק: "אבות ובנים". אביו האובד של לירוי שב אליו. 20.50 "נקודת חן" — טיולים עם אורי רביר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "הילרי" — סדרה קומית אנגלית. הפרק השלישי: התנהגותו המראינה של התוכי ארתור מוציאה את הילרי מדעתה. כל מה שקורה מכאן והלאה יכול לקרות להילרי בלבד. 22.00 "זה חומר" — תכנית אירוח, מנחה: רם עברון. 22.50 "בולמן" - סדרת סרטי מתח אנגלית, שם הפרק: "היונה שלנו נעלמה". בולמן מתבקש לפענח פרשת הירצחו של נוזר, שכינויו "פרוספור", ונקלע לתסבוכת מודיעין בריטית־סובייטית. 23.40 ספוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב": בויסו: פתיחה מס' 9, בלה מג'ור, הנדל: סונטה מס' 4, בלה מינור, לחליל וגיטרה 07.30 "שחרית מוסיקלית": היידן: סימפוניה מס' 48, בדו מג'ור, "מריה תרזה" יוסף ריינברגר: תשיעיה במי במול מג'ור, לחליל, אבוב, קלרנית, קרן, בסון, כנור, וויולה, צ'לו וקונטרבס, סיבליוס: סוויטה "מיניון" לשני חלילים ותז' כלי־קשת, ברהמס: קונצ'רטו בלה מינור, לכנור, צ'לו ותז'. 08.30 "קונצרט בוקר": בטהובן: חמישייה כלי־קשת, בדו מג'ור, סליירי: קונצ'רטו בדו מג'ור לפיארפורטה ותז', דבוז'ק: סרנדה במי מג'ור לכנור ותז', פרוקופייב: סימפוניה מס' 3, בדו מינור 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מאוצר הפרטיה" — קונצרט מיצירות באך בכנסית הורמיציון לטובת ילדים אוטיסטים (חלק א'): טוקטה ופוגה במה מג'ור, רי"ב 540, טריו סונטה מס' 5, בדו מג'ור רי"ב 529, שמאן אנרגטה עם וריאציות 13.00 "קונצרט צהריים" — גריג: סונטה בלה מג'ור, לצ'לו ופסנתר, מוצרט: קונצ'רטו בדו מג'ור, לפסנתר ותז', ק' 476 שוברט: "רג השמך" שוברט: חמישייה בלה מג'ור, "רג השמך" שומאן: קטע קונצרט ל־4 קרנות ותז' 15.00 "מילון מוסיקלי" 16.05 "מוסיקה ויוזז" "קרה" לקלרנית סולו ולשבעה כלים, "מגנט" לארבעה זמרים, לחליל, טרומבון וצלה, "קירתנה" לגיטרה סולו, מיה שמירטן: "סוף השנה" לפי טקסט של שרה קירש 16.00 "קונצרט מנחה": ברוקנר מוטט "גרדואלה", בטהובן: סונטה מס' 29, בסי במול מג'ור, "פסנתר המטישים", ראבל: "אמא אווזה", מוסיקה לבאלט, מאהלר: סימפוניה מס' 4, בסול מג'ור 18.30 "קונצרט מהקלטות התז' הסימפ' ים": מוצרט: סימפוניה מס' 35, ברה מג'ור "הפנר", ק' 385, סטרווינסקי: סימפוניות של כלי נשיפה, קפלה יקותיאל שורר: מוסיקה לכלי־קשת עם תוף, קבלבסקי: קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר ותז' רומנצ'נו: 4 מומנטים מוסיקליים 20.05 "ערב טוב" — ליסט: אגדה — "פרנסיסקוס מאסיזי — הדרשה לציפורים" 20.27 "מגישים שיר" 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם": ברטוק: מוסיקה לכלי מיתר, כלי־הקשה וצלסטה, סטרווינסקי: תמונות באלט, רחמנינוב: סימפוניה קלאסית "המסמונים" בן חיים: סונטינה, סס רפלינג: מתוך אלבום אמריקני, רק מילה: איספרסמנטי וסקרצו 22.25 "מילון מוסיקלי" 22.30 "מן המקורות": קולות וצלילים מגרוזיה 23.00 "רפי פסנתר" באך: פרטיטה מס' 1, בסי במול מג'ור, היידן: אריאטה וריאציות במי במול מג'ור, מוצרט: אדג'ו ברה מינור, ק' 540, ופוגה בדו מינור, ק' 426.

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים בעריכת אפרים וייל 08.05 "חוגה", עם בני הנדל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין 10.30 "רדיו קל" 11.10 השידור היומי לבתיה"ס: "ספור אני שומע", והפעם: "ספור על ילדה שמנה" — מאת מאיה ירון 11.30 "השכלה ודעת לכל": "משה מונטיפיורי" 12.05 "פעמי המורה" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א. "קוקי חבקוקי" — מאת טובה הרשקוביץ; ב. "הפרי שנשר בסערה" — מאת יוסי מרגלית; ג. "מחליקיים של כסף" — מאת מרי מייסדודג'; ד. "ספור השבוע" — והפעם: "קופסת הבדולח" — מאת רות ירדני־בך 15.00 לילדים הגדולים: "המשך יבוא" — שעשועון בשידור חי 15.25 "הכדור עגול" — ספורט לנוער, עם דני דבורין 15.53 "מאוצר הספרים" 16.05 "רדיודרמה" — "מורה שגעון", מאת רונדטו אטירה: תרגום ועיבוד: יהונתן גפן. בימוי: הלל נאמן; מגישה: יונה אליאן 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" — "הטלאי הצהוב", והפעם: "היישוב היהודי בארץ־ישראל בתקופת השואה" — ד"ר דינה פורת 18.06 "מינחת ערב" — משדר יומי 18.45 פרקי היום בתנ"ך 19.05 "עיונים בפרשת השבוע" 19.30 שידורים לעולים 22.05 "קשר לילי" — מאזינים מתחלקים בחוויות ומחדשים קשר

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום" 09.05 "ביקור בית, עם רבקה מיכאלי" 10.10 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 א"ח — "בחצי היום" — חדשות ופזמונים 14.08 "יש עניין", עם גבי גוית 15.10 "סעו לשלום" — הוד 16.05 "שירים ושערים" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.08 "שעה חפשית" — מגזין שבועי לענייני חנוך 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "דין ודברים" — מגזין לענייני חוק ומשפט 20.05 "מצעד המזיות" 22.05 "פינת הג'אז" 23.05 "בנוף ראשון", (שו.ת.) והפעם: עם יהודה עמיחי 00.10 "הוי ארצי מולדתי" — שירים עבריים.

רשת ג'

14.06 "לי ולך — שיר וברכה" 15.05 "חדש, חריש ומחודש" עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "הצגה יומית", עם יגאל רביד 18.06 "אתם זוכרים את השירים" 20.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם, עם אורלי מרג 22.05 "משלנו" — שירים עבריים 23.05 "הלילה הוא שירים"

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.30 האוניברסיטה המשודרת יצאה לפגרה ולכן במשך שבוע זה לא תשודר 07.07 שבע אפס שבע — עם עדי טלמור 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 מה יש, עם ארז טל 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 משהו עולמי — מגאזין גלי־צה"ל לענייני חוץ 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם אברהם טל 19.05 "רדיו במקום", עם רני קרפל 20.05 "משלנו" מצעד הפיזמונים העבריים 21.00 מבט לחדשות 21.30 האוניברסיטה המשודרת יצאה לפגרה ולכן במשך שבוע זה לא תשודר 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחברה אוהבים 23.05 קריאת כיוון — תוכנית דו שבועית על ספרים וקוראים 23.50 צעד והנייר־סיקור משחקי הליגה הלאומית בכדורסל 00.05 ציפורי לילה — עם יעקב גלעד. תכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
9.30 — 7.15 — 4.30
אסתר: מה ראו עיני החתול
אורלי: חורה לעתיד
בית לסין: מי מפחד מהשכן ממול 23.15
בן־יהודה: חורה לעתיד
גת: הרכה ולא כלום 9.30 ,7.15 ,4.30
גורדון: רומן הדמים
דקל: לילות לבנים 9.30 ,7.00
דרייב־אין: הנוקם 9.30 ,7.00
מגעים להוטים 9.30 ,7.15
הוד: גולאג GULAG 12.00
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער
לימור: דוש: כבודו של פריצי 9.30 ,7.15 ,4.30
פאר: מסע עסקים של אבא 9.30 ,7.00
סינמה 1: מכרות המלך שלמה
סינמה 2: אני יודע שאת יודעת שאני יודע
פאריס: בירדי + בריאן כוכב עליון
11.45
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 9.40 ,7 ,4.15
חן 2: סיפורה של מארי
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.45 ,7.20 ,5.00
חן 4: הגוניס 9.45 ,7.20 ,5.00 / 10.30 ,1.30 ,4.45
חן 5: רומן על בטוח 9.40 ,7.20
שחף: שושנת קהיר הסגולה 7.20 ,4.40 ,1.30 ,10.30
תל־אביב: ערפדי החלל
תבלת: אגם הברבורים
צוותא: הנועזים + במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים
ארמון: שנת הדרקון 9.30 ,6.50
לילי: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00
ארמון: קומנדו
רב־גן: 9.30 ,6.45
גן 1: הרכה ולא כלום 9.40 ,7.10 ,4.30
גן 2: בירדי
גן 3: לריקוד עם זר 5, 7.30
גן 4: רומן על בטוח 5.00, 7.30

ירושלים
אריסון: קומנדו 4.15, 6.45, 9.15
אורנע: ביה"ס לאסירים 4.30, 7, 9.15
בית אגרון: מועדון הכותנה 4.30, 6.45, 9.15
בנייני האומה: הכבוד של פריצי
כפיר: חורה לעתיד 4.30, 7.00, 9.00
הבירה: רכבת תחתית 4.30, 7
סמדר: ראסטי גיימס 4.30, 7.00, 9.00
אורנע: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.15
מיטשל: מסע עסקים של אבא 4.30, 7.00, 9.00

חיפה
ארמון: קומנדו 4.30, 6.45, 9.15
אורה: הבן ואיש השלג 4, 6.45, 9.15
חן: האיש בעל הנעל האדומה
עצמון: רומן הדמים 4.30, 6.45, 9.00
פאר: לילות לבנים 4.00, 6.45, 9.15
קרן אור המחודש: קאוס 6.45, 9.00
רון: חורה לעתיד 9
אמפי: שודד האוצר הקדוש 4.00, 6.45, 9.00
אורלי: הכבוד של פריצי 4.30, 7.00, 9.15

נתניה
שרון: שנת הדרקון 7.00, 9.15
סטודיו: ראסטי גיימס 7.00, 9.15

חולון
סביוני: ערפדי החלל 4.30, 7.00, 9.10
מגדלו: שנת הדרקון 7.15, 9.30

בתים
עצמאות: המטרה אמריקה

הרצליה
היכל: ערפדי החלל 4.30, 7.15, 9.30
מלון דניאל: מועדון הכותנה 4.30, 6.30

באר־שבע
חן: מכרות המלך שלמה 7.15, 9.30

חדרה
תוף חורה: שוטר עם כבוד 7.00, 9.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ב', 13.1
תיאטרון הבימה:
טירונות: 20.30
התיאטרון הקאמרי
דבש פרא – קומדיה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב': 13.1 בשעה 20.30
"נשים של ממש".

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בתי־ים
קופת חולים — עין יהב, חולון.
חולון
אהרון — הופיין 52: קופ"ח עין יהב.
ירושלים
כלה — המלך דוד 6.
נתניה
קופ"ח כללית — ברודצקי 31.
פתח־תקוה
פינסקר — פינסקר 2.
רמת־גן
רמה — ז'בוטינסקי 65.
תל־אביב
בבלי — עוזיאל 1, פינת טולדנו 10;
מעיין חיים — שד' ירושלים, 49, יפו.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● ביקור חולים — ילדים א.א.ג.
● הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדיה, עיניים.
● משגב לדך — נשים.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות הרפואית לשיניים בישראל:
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות וחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל' 521566.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3, טל' 294869, 285827.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41811
ער"ן נתניה — טל' 053-35612

סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים חופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה, אשקלון — טל' 08-221022.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00, טלפונים: 03-433300, 03-433500.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30,
בימי ו' וערבי חג: 7.30,
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00,
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00,
מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ה': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 4.30, 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.55, 16.35
לירושלים: 5.33

ויליאמס ייקנס ויחזור לשחק הערב בהפועל ת"א

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

ארל ויליאמס, שחקנה הבעייתי של הפועל תל־אביב, שב אמש לאימוני קבוצתו וישתתף כבר הערב במשחק הליגה של הפועל תל־אביב נגד בית"ר תל־אביב, באולם באוסישקין.

הנהלת מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א, שהתכנסה אמש החליטה להורות לויליאמס לשוב לאימוני הקבוצה, ועל עונשו, בעקבות התפרעות במשחק נגד בוסנה סאראיבו, בשבוע הבא, יחליטו היום כנראה שייקנס.

ויליאמס הובא אתמול לועדת משמעת פנימית של הפועל ת"א.

אימון הפועל ת"א, שהתנהל אמש בהדרכת המאמן החדש יעקב אדלר ועוזרו משה אבאלי, היה סגור לעתונאים. העתונאים שהגיעו כדי לחזות באימון הוצאו "באלגנטיות". ויליאמס ישב ביציע, בבגדים אזרחיים, ורק לאחר־מכן התלבש ונטל חלק באימון.

לעומת זאת נעדר כוכב הקבוצה, מייק לארגי, הסובל מפגיעה בגבו, שאילצה אותו להישאר בביתו. לארגי לא ישתתף כנראה הערב במשחק הקבוצה.

בשידור ראדיו אתמול רמז פנחס להב, יו"ר מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א, כי אם לא תצליח הקבוצה להתאושש עד לסיום העונה יסיקו הוא וחבריו מסקנות אישיות.

הפועל חיפה תנסה להפתיע את... זלוטיקמן

הפועל ר"ג נגד הגליל ללא קהל

רק ארבעה משחקים ייערכו הערב במחזור הי"9 בליגה הלאומית בכדורסל. הדו־קרב הצמרתי המסקרן בין אליצור נתניה ומכבי תל־אביב נדחה ל־26 בינואר. קבוצת אליצור קרית־אונו, אחת משתי הקבוצות הלוחמות נגד הירידה, תהיה חופשית.

● כדורסלני הפועל חיפה, הסוגרים את הטבלה, יארחו ב־8.30 ברוממה את קבוצת הצמרת של הפועל חולון. הפרט הפיקנטי במשחק: חיים זלוטיקמן, בעבר כוכב הפועל חיפה, יאיים על חבריו לשעבר, החוששים מירידה, כשיופיע במדי הפועל חולון. החיפנים, שנוצחו בסיבוב הראשון 103:78, ינסו לנצל את ביתיותם כדי להפתיע. סיכוייהם לכך קלושים.

● קבוצה תחתית אחרת, הפועל רמת־גן, תתמודד ב־8.30, באוניברסיטת תל־אביב עם הפועל הגליל־העליון. בסיבוב הראשון ניצחו כדורסלני הגליל בקלות — 78:113, וגם הערב הם מועמדים לנצחון. המשחק ייערך ללא קהל בגלל עונש שהוטל על הפועל רמת־גן.

● כדורסלני הפועל תל־אביב, שהחליפו את מאמנם פנחס גרשון ביעקב אדלר, ושרויים במשבר יארחו ב־8 באולמם את הקבוצה השאפתנית של בית"ר ת"א. שחקני הפועל ת"א, שנוצחו שלשום ע"י הפועל הגליל־העליון (111:95), יצטרכו להתאמץ כדי לחזור למסלול מול בית"ר ת"א שאינה נכנעת בקלות. בסיבוב הראשון ניצחה הפועל ת"א בקושי — 88:90. לתל־אביבים יהיה זה מבחן לקראת משחקם ברומא נגד באנקו בקוראץ' 48 שעות לאחר־מכן.

● קבוצות מכבי רמת־גן ומכבי חיפה, שניצלו סופית מאימת הירידה, ינהלו מאבק רגוע ב־8 בכפר־המכביה. הרמת־גנים הפתיעו בסיבוב הראשון בנצחון חוץ ברוממה 94:98. גם הערב יהיה המאבק שקול. כל אחת מהקבוצות תבקש לשפר את מעמדה בטבלה.

הטבלה

1.	מכבי ת"א	17	1431:1936	34
2.	אלי. נתניה	17	1538:1654	30
3.	הפועל ת"א	17	1607:1699	28
4.	הפ. חולון	17	1387:1587	28
5.	הגליל־העליון	17	1562:1611	26
6.	מכבי חיפה	18	1670:1631	25
7.	מכבי ר"ג	17	1699:1581	24
8.	בית"ר ת"א	17	1599:1456	24
9.	הפועל ר"ג	18	1663:1597	23
10.	קרית־אונו	18	1857:1676	22
11.	הפועל חיפה	17	1607:1402	21

מחזור 13 בליגה לנשים

משחקי המחזור הי"3 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל ייערכו הערב. מפתיעת המחזור הקודם, מכבי דרום/רמת־חן (גברה על המובילה, אליצור ת"א 81:82), תשחק ב־8 בחוץ עם בני־יהודה ת"א, שניצחה בסיבוב הראשון 48:64.

שאר המשחקים הערב: הפועל חיפה — הפועל ת"א (6.45; 50:74); אליצור ראשל"צ — הפועל הגליל־התחתון (8; 63:53); מכבי ת"א — הפועל ירושלים (8, 64:66); אליצור ת"א/קרית־אונו — אליצור קרית־אונו (8; 68:106); הפועל גבעת־חיים — הפועל קישון (8, 63:90).

● כדוריד

ישראל — לוכסמבורג 16:18

שרות "על־המשמר"

נבחרת הכדוריד של ישראל זכתה אתמול במקום השני בטורניר ארבע־האומות בלוכסמבורג כשגברה על נבחרת לוכסמבורג — 16:18, לאחר שהמארחים הוליכו במחצית 8:10.

קודם־לכן נוצחה ישראל ע"י אוסטריה 24:23 וניצחה את אנגליה — 13:24.

אוסטריה זכתה בטורניר, לפני ישראל, לוכסמבורג ואנגליה.

את השערים לישראל נגד לוכסמבורג הבקיעו: אוסלנדר 7; ורד 3; קושניר 2; בלדר 2; רובינשטיין 1 ודרוקר 1.

היום תשחק ישראל באנטורפן עם בלגיה.

● ליגות אזוריות

אפיקים מוליכה בעמק־הירדן

קבוצת אפיקים, שגברה במחזור ה־8 על תוקק — 2:8, מובילה בראש טבלת הליגה האזורית בעמק־הירדן בכדורגל.

תוצאות נוספות בליגה בה משתתפות 9 קבוצות: גנוסר — כנרת 12:4 שער־הגולן — כפר־עזרה 2:5.

צמרת הטבלה

1.	אפיקים	5	24"8	15
2.	כנרת	5	21"8	12
3.	אשדות, איחוד	5	15"14	7
4.	שער־הגולן	5	9"8	6

לימוז' — שאלאן 83:113

האלופה הצרפתית, לימוז', שאבה עידוד מנצחונה בשבוע שעבר על מכבי ת"א בגביע־אירופה בכדורסל והביסה במחזור הי"8 בליגה את שאלאן — 83:113. לימוז' עלתה למקום השני עם 30 נקודות, אחרי וילרבאן 33. נייט קלע רק 14 נקודות, ווריויס 17.

שאלאן היא אחת מיריבותיה של הפועל תל־אביב בגביע־קוראץ' ומדורגת במקום השישי בטבלה עם 28 נקודות.

וילרבאן הפסידה לאורתאז 99:87, את הפתעת המחזור חוללה סטאד־פרנסה פאריס, המדורגת לפני־אחרונה, כשניצחה את מונאקו — 94:114.

פועל מיפו זכה ב־360 אלף דולאר בטוטו

עובד במפעל למוצרי פלסטיק ביפו, בן 32, אב לשלושה ילדים, תושב חאן־יונס ניחש יחידי את כל 13 המשחקים השבת בטוטו וקבל כ־525 אלף שקלים חדשים (כ־360 אלף דולאר). הוא מילא טופס עבורו שילם 8.1 שקלים חדשים.

בדרך כלל שיגר הפועל טופסי טוטו יחד עם בעל המפעל אבל הפעם שלח לבדו. בעל המפעל סיפר, שהעובד הוא מסור מאוד ואתמול בבוקר טלפן לו ומסר כי ניחש 13 אבל לא התייחס לכך ברצינות. נראה שלא האמין שהסכום יהיה גדול כל־כך.

מעניין לציין שבבדיקה האלקטרונית הראשונה לא נקלט הטופס ורק אחר־כך כשהופיע הזוכה במשרדי הטוטו וחשף את הטופס שלו נערכה בדיקה נוספת ואז התברר שהוא הזוכה היחידי.

15 משתתפים שניחשו 12 תוצאות נכונות יקבלו 14,500 שקלים חדשים; 530 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 660 שקלים חדשים ו־3170 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 67 שקלים חדשים.

שוייצר מודאג: הפועל ת"א "בית־חולים"

מאת יצחק ויסהוף

כיצד להעפיל למקום הראשון בטבלת הליגה הלאומית בכדורגל כשבסגל הקבוצה 11 שחקנים פצועים? שאלה טובה. שחקני הפועל ת"א עשו זאת, לראשונה בשנתיים וחצי האחרונות, וכיום נושמים המאמן דוד שוייצר וחניכיו אוויר־פסגות.

בסיום המשחק נגד שמשון ת"א (1:2), דמה חדר־ההלבשה של הפועל ת"א לבית־חולים: בנוסף לפצועים "קשה" — יעקב כהן, שלום אביטן ואלי

מודאג דוד שוייצר

יאני התלוננו משה סיני, אלי כהן, מוריס זאנו, יוסי זאנה, גיל לנדאו, שבתאי לוי, אילן שוקרון ויעקב אקהויז, על פגיעות.

את המאמן, דוד שוייצר, מטרידה עובדה זו לקראת המשחק הקשה הצפוי בשבת לקבוצתו מול מכבי נתניה.

— כיצד שומרים על המקום הראשון?

● שוייצר: לפי רשימת הפצועים ברור שהמצב שלנו קשה. אנו חייבים לדאוג שכל השחקנים יהיו בריאים כדי שנוכל להציב את ההרכב הטוב ביותר העומד לרשותנו. הרכב טוב, בתוספת רוח לחימה, כפי שהיה ב־12 המחזורים, יכולים להותיר אותנו בפיסגה.

— האם תרכוש שחקן נוסף לאור המצב הקשה?

● שוייצר: אם בתחילת העונה כולם קינאו בהפועל ת"א על הספסל המשובח שיש לה הרי שכיום אנו בבעיה. שלושת הפצועים קשה עדיין לא מסוגלים לשחק. הקבוצה שיחררה את יוסי קרמר ולכן אם אנו רוצים לשמור על המקום הראשון צריך לתת את הדעת לרכוש אולי שחקן נוסף.

— האם היריבה שלכם בשבת, מכבי נתניה, מדאיגה אותך?

● שוייצר: אותי מדאיגה הפועל ת"א — ולא מכבי נתניה. כל קבוצה שבאה להתמודד אתנו לא באה רק לאגור נקודות. הקבוצות רואות בהפועל ת"א אתגר. הן רוצות להנחיל לנו הפסד ראשון.

— מה הפתרון שלך למצב זה?

● שוייצר: אנו חייבים לשחק חזק יותר. אני מנסה בכל ימות השבוע להחדיר מוטיבציה בשחקנים. כיום אנו בבעיה נוספת: אנחנו ראשונים. נכנסנו קצת ללחץ.

— נגד שמשון שיחקתם לא טוב וניצחתם?

● שוייצר: הפועל ת"א, בנוסף לכך שהיא קבוצה טובה, היא קבוצה חזקה שקשה לנצח אותה. אני לא מאלו החוששים מהפסד ראשון. הבעייה שלנו היא שרק לאחר המשחק נגד מכבי חיפה, במחזור ה־15, שזה יהיה קרב "על 6 נקודות", נדע את מעמדנו ואת הכיוון בו אנו הולכים. אז נהיה יותר חכמים ונוכל לתת הצהרות.

— מתי תוקם העמותה שבליבך מייחלים לה בהפועל ת"א?

● שוייצר: אני מקווה שבסוף השבוע יפתרו כל הבעיות ונהפוך לגוף עצמאי. הגיע הזמן שנוכל לעבור בשקט.

אינטר ונאפולי נוצחו בבית — תיקו ליובנטוס

● ליגות באירופה

הפתעות היו אתמול במחזור הי־17 בליגה האיטלקית בכדורגל. אינטר נוצחה באיצטדיונה על־ידי אטאלנטה 1:2. גם נאפולי הפסידה בביתה לפיזה — 1:0, ואילו המובילה יובנטוס לא יכלה במגרשה לקבוצת התחתית קומו — 0:0.

נצחונות־חוץ השיגו מילאן על לצ'ה 0:2, ורומא על אווליינו 0:2.

תוצאות נוספות: וורונה — אבלינו 0:2; בארי — סמפדוריה 0:0; פיורנטינה — טורינו 0:0.

הצמרת: 1. יובנטוס 26; 2. רומא 22; 3. נאפולי 21; 4. מילאן 20; 5. פיורנטינה וטורינו — 19 כל אחת.

הפולני זביגנייב בוניק הבקיע שער לרומא "וכישל" שער נוסף, אותו כבש רוברטו פרוצו.

קומו, בהדרכת המאמן החדש רינו מארקסי, לא נוצחה בשבעת משחקיה האחרונים, כשגמרה הפעם ללא שערים עם יובנטוס.

הדני קלאוס ברגרן הבקיע את שער־הנצחון לפיזה על נאפולי 1:0, לאחר שוריגו מאראדונה החמיץ בדקה הי־9.

● בלגיה: האלופה אנדרלכט הביסה אתמול, במחזור הי־21, את מולנבק 0:7, ומדורגת שנייה עם 30 נקודות ומשחק חסר, אחרי פ.צ. בריז' (35), שגברה על פ.צ. ליאז' 1:3. תוצאות נוספות: סטנדרד ליאז' — אנטוורפן 2:2; ווארחם — בורן 0:1; וואטרשאי — סרקל בריז' 2:1.

● צרפת: סאן־ז'רמן פאריס מוסיפה לשבור את השיא הלאומי בליגה, כשלא נוצחה עד כה ב־25 משחקים. שלשום, סיימה 1:1 בברסט, ולה 42 נקודות, לפני נאנט (36), עם משחק עודף, שנפרדה בלאוואל בתיקו אפס.

● אנגליה: במשחק־השלמה אתמול השיגה ליברפול נצחון־חוץ על ווטפורד 2:3, ומדורגת שלישית בטבלה עם אותו מספר נקודות כמו לאברטון מעליה.

150 אלף דולר ללנדל

הטניסאי הצ'כי איוואן לנדל זכה בפרס כספי בסך של 150 אלף דולאר, לאחר שנצח בגמר טורניר־האלופים באטלנטה, ארה"ב, את ג'ימי קונורס 6:3; 6:2. לקונורס הוענק פרס כספי בסך 100 אלף דולאר.

השבדים סטפן אדברג ואנדרס יארל ניצחו בגמר הזוגות את מרק דיקסון וקווין קורן מארה"ב.

גונטהארדט וטארוצ'י בגמר הזוגות

השוויצי היינץ גונטהארדט וההונגרי באלאז' טארוצ'י, שזכו אשתקד באליפות ויבמבלדון, גברו בחצי־הגמר אליפות העולם בלונדון, על אלופי העולם מאשתקד, האמריקנים קן פלאק ורוברט סגוסו — 5:7, 6:3, 3:6, 6:7, במשחק שנמשך 145 דקות.

בחצי־הגמר השני ניצחו סולי אנאקון מארה"ב וזואן רנסבורג מדרום־אפריקה, את פיטר פלמינג מארה"ב וג'ון לויד מאנגליה 6:1, 6:2.

עופר — מאמן שעריים יתחיל לפעול כבר היום

● כדורגל

מאת יוסף חכם

מאמן הכדורגל הוותיק, מבאר־שבע, אליהו עופר, יאמן מהיום את קבוצת התחתית של מכבי שעריים, לאחר שמאמנה במשך 12 המחזורים הראשונים, יצחק שום, התפטר שלשום כשנטל עליו את האחריות לכשלון הקבוצה.

עופר נפגש אתמול עם אבשלום צומן, יו"ר אגודת מכבי שעריים, וסיכם את התנאים לפיהם יאמן.

עופר אמר לי אמש: "המצב בקבוצה קשה. כבר היום אתחיל בעבודה. אכריז על משטר־חירום. השחקנים יצטרכו להתרגל לשגעון שלי".

בתשובה לשאלה אם יחליף שחקנים השיב: "אמשיך עם הסגל הקיים והאופציות פתוחות לכולם". נודע כי מועמדים נוספים היו: צבי רוזן, שהתפטר מאימון מכבי נתניה ומרדכי שפיגלר.

שום הוא המאמן הרביעי שהוחלף העונה.

בני־יהודה התנצלה; שניאור יחזור לאמן

מאת יוסף חכם

ה"ברוגז" בין המאמן יצחק שניאור וקבוצת בני־יהודה ת"א נמשך פחות מ־24 שעות. אתמול שוכנע המאמן לחזור לאחר שההנהלה התנצלה.

בפגישה עם המאמן ציינו חברי ההנהלה כי קרתה טעות ולא תחזור.

כאשר שאלתי אמש את שניאור על הפסד קבוצתו בשבת להפועל פ"ת (2:0) השיב: "אני מצטער שהקבוצה הפסידה; אני משוכנע שאילו לא היתה התקרית היתה התוצאה אחרת".

ישראל מועמדת לארח בית מוקדם באליפות הנוער

מאת ראובן חנניה

ישראל עשויה לארח בחודש יולי את אחד הבתים המוקדמים באליפות העולם לנוער בכדורגל. זאת לפי בקשתה של פיפ"א, שהרעיפה שבחים על ראשי ההתאחדות הישראלית על אירגון טורניר־החורף לנוער, שהתקיים בסוף דצמבר בישראל — על־כך מסר אתמול יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סוירי.

משחקי הגמר באליפות העולם לנוער יתקיימו ב־1987 בצ'ילה.

הצעת פיפ"א והדו"ח על סיור ראשי ההתאחדות באירופה יונח היום בפני מזכירות ההתאחדות לכדורגל.

מירמוביץ יקבע השבוע הסגל

מאת ראובן חנניה

המאמן הלאומי, יוסף מירמוביץ, יקבע בסוף השבוע את סגל השחקנים לשני המשחקים הבינ־ארציים הקרובים של נבחרת ישראל בכדורגל ב־28 בינואר נגד סקוטלנד וב־26 בפברואר נגד אנגליה.

מירמוביץ יחזה מחר במשחק מכבי חיפה נגד הקבוצה הגרמנית קלן, ולאחר־מכן יגבש את הסגל הלאומי לשני המשחקים.

כדורגלני הקבוצה הגרמנית, פ.צ. קלן, שתשחק מחר נגד מכבי חיפה, התארחה במלון הילטון בירושלים. בקבלת הפנים לקבוצה הוצב כבש, שהוא סמלה המסחרי של פ.צ. קלן.
(צילם: יוסי זמיר)

כפר־סבא ניצחה ביבנה לאחר קרב מסקרן 2:3

● כדורעף

מאת אבנר מילכן

משחקי הסיבוב השני בליגה הלאומית לנשים בכדורעף נפתחו במאבקים מרתקים. במוקד המחזור הי־11 גברה קבוצת הפועל כפר־סבא, ביבנה, על אליצור יבנה — 2:3.

אסתי ברציון הצטיינה בכפר־סבא ומיכל אנקסטר בלטה ביבנה. שפט אלכס סמורגה.

● הפועל מרחביה/יזרעאל — הפועל רמת־אביב 0:3 (15:6, 15:11, 15:11). המשחק נסמתו לוינסקי בת"א. טל לביא ואפרת לוי בלטו בין המנצחות. שפט אלכס בוקור.

● הפועל כח"ים — הפועל שער־הנגב 1:3. המשחק בטער.

● הפועל עין־החורש/עמק־חפר — אליצור ת"א 0:3. המשחק בעין־החורש.

● אס"א באר־שבע — הפועל ברקאי/עין־שמר 1:3. המשחק בעין־שמר. בבאר־שבע הצטיינה רונית הייניק, בברקאי/עין־שמר: גילה לביא.

הטבלה
(לאחר 11 מחזורים)

1.	הפועל כח"ים	30"8	21
2.	הפועל נעמן *	30"8	20
3.	אס"א באר־שבע	29"13	20
4.	הפ. כפר־סבא	28"13	17
5.	הפ. מרחביה	21"16	17
6.	אליצור יבנה	20"22	16
7.	הפ. עין־החורש *	17"16	14
8.	ברקאי/עין־שמר *	10"23	13
9.	הפ. רמת־אביב	6"27	13
10.	הפ. שער־הנגב	9"30	11
11.	אליצור ת"א	0"33	10

* משחק חסר.

עין־דור זכתה בטורניר־רוזנברג

קבוצת הפועל עין־דור זכתה במוצאי־שבת בטורניר כדורסל לזכרו של שמואל רוזנברג כשגברה בגמר על הפועל בקעת בית־שאן 80:82.

כנרת זכתה במקום השלישי, לאחר שניצחה את דגניה ב' 85:90.

המשחקים נערכו בבית בגרל צמח.

נגנב תיקו של ליף

העיר תל־אביב לא האירה פנים לכדורסלן הפועל הגליל־העליון, ברד ליף. הכדורסלן שבא לתל־אביב לשלושה ימים כדי לקיים שני משחקי ליגה, נדהם בתום המשחק עם הפועל ת"א במוצאי־שבת, כאשר נוכח שתיקו, בו היו כסף, חפצים אישיים ומסמכים — אין, נגנב.

המימשל שוקל מכירת נכסי ממשלה לשם צימצום הגרעון

מועמדים למכירה: נמל התעופה בוושינגטון, שירותי הדואר ומספר תחנות־כוח

וושינגטון. — ככל שהדבר יראה מוזר, עומד המימשל האמריקני להעמיד למכירה את נמל התעופה הבינלאומי בוושינגטון הנמצא ברשות ממשלתית, וכן שוקל למכור את שירות הדואר ומספר תחנות־כוח ממשלתיות.

כל אלה הם שלב נוסף במאמצי מימשל רייגן לצמצם את הגרעון התקציבי הענק, ע"י מכירת נכסים הנחשבים לבלתי־יעילים לתעשיה הפרטית.

מדיניות זו לא רק תואמת את שאיפתו של הנשיא רייגן לצמצם את תפקידה של הממשלה בחיים האמריקניים, אלא שמקורו גם בנסיון להעתיק את מה שעשתה הממשלה השמרנית בבריטניה, היינו העברה לידיים פרטיות של שירותים ממשלתיים בשווי מיליארדי דולרים.

בבית הלבן עקבו בעניין רב אחר מדיניותה של משלת מרגרט תאצ'ר, שמכרה את החברה הבריטית המולאמת "טלקום" וחברות אחרות במחיר כולל של 20 מיליארד דולר לחברות פרטיות. אנשי המימשל אומרים: "בריטניה הראתה כיצד לעשות זאת, ולעשות זאת עם רמיון".

נוסף על החברות האלה, מכרה ממשלת בריטניה קרוב למיליון יחידות דיור לבעלים פרטיים, מסרה לקבלנים רבים משירותי הבריאות והסעד והודיעה על כוונתה להעביר חלקים גדולים של שירות הסעד הממשלתי לסקטור הפרטי.

עתה, כאשר מכינים את התקציב הפדרלי החדש לעיונו של הקונגרס, על אף הגרעון הגדול, ממשיך רייגן לטעון כי אי אפשר להעלות מיסים כשם שאי־אפשר לקצץ בתקציבי ההגנה והביטוח הלאומי. אי לזאת הופנתה תשומת הלב למכירת נכסים ממשלתיים לכל המרבה במחיר.

(רויטר־עתיים)

קדאפי מזמין את רייגן למאורתו

טריפולי. – שליט לוב מועמר קדאפי, הזמין את הנשיא רייגן לבקר אצלו באוהלו הבדואי, כדי שיוכל לחוכיח כי אין הוא טרוריסט.

"לו היה רייגן בא הנה, היה משנה את דעתו. הוא היה רואה כי אינני חי בשוחות כשרימוני־יד בחגורתי, או שבידי אקדח", אמר קדאפי ל־5 עתונאיות אמריקניות.

עם זאת לא הסתיר קדאפי את כוונתו "למחוץ את ישראל".

הוא דיבר באוהל הבדואי שלו, הנמצא בקביעות בבסיס המבוצר בבאב־אל־עזאזיא בעיבורי טריפולי.

קדאפי הציג בפני העתונאיות את אשתו סאפיה, ו־4 מ־7 ילדיו. הוא אמר, כי רייגן חושש שמא תתקוף לוב את הבית הלבן ואת הפנטגון, אך הכחיש זאת ואמר: "אנו צוחקים כשאנו שומעים דברים אלה, משום שאין לנו כוונה לעשות את כל הדברים המסוכנים הללו נגדם".

אשתו בת ה־32, ששערותיה לא היו מכוסות, אמרה כי אין היא אוהבת פוליטיקה.

היא סיפרה, כי ראתה את קדאפי לראשונה כאשר למדה לחיות אחות. היה זה מיד לאחר שנערך לו ניתוח לכריתת התוספתן, לאחר שתפס את השלטון בתור קצין צעיר ב־1969. "הייתי בקבוצת של תלמידות שסיירו בבית החולים. הוא שכב על גבו בפעם הראשונה שראיתיו".

קדאפי סיפר, כי אחדים מאחיו ואחיותיו מתו ממלאריה, בטרם נולד להוריו הנוודים. לכן הוא מעוניין כי בניו ילמדו רפואה, כדי לעזור לרעבים ולחולים באפריקה.

התברר, כי קדאפי מתקשה לזכור את גילם של בניו. הוא אומנם אמר שהוא עוזר להם לפעמים בשיעורי הבית שלהם. אך הוסיף: "אבל זה משעמם אותי מהר".

(ע"ר)

קראקסי: מצפים להתקפות טרור נוספות

אפשר ש"כוח דלתא" האמריקני המאומן ללוחמה בטרור יוצב במזה"ת בבסיס של נאט"ו

רומא. — ראש ממשלת איטליה בטינו קראקסי מזהיר, כי בגלל סיכסוכים באיזור הים התיכון, קיימת סכנה גדולה להתקפות טרור נוספות באיטליה, בדומה לטבח בנמל התעופה של רומא שבו נהרגו בחודש שעבר 16 איש.

ברו"ח חצי־שנתי לפרלמנט על פעולותיהם של שירותי הביון האזרחיים והצבאיים נאמר, כי שירותים אלה חשפו בששת החודשים האחרונים יותר מ־70 מרגלים זרים. מספר גבוה מהממוצע, הנחשב כסימן לפגיעותה של איטליה בתחום זה.

קראקסי הצביע על הבעיה הפלסטינית, ובעיית לבנון, כ"שני גורמים בעלי סיכון גבוה", שבגללם שרויה איטליה בסכנה של אלימות טרוריסטית נוספת.

הוא הזהיר מפני "הסכנה המתמרת הנשקפת מקבוצות מזרח תיכוניות מסויימות, שאת יוזמותיהן הטרוריסטיות אפשר לראות בהקשר הרחב יותר של חתרנות בינלאומית".

בדו"ח קראקסי אל הפרלמנט, שהוא מיסמך סודי אך קטעים רבים ממנו פורסמו בעיתוני איטליה, צויין כי הפילוגים בקרב ארגוני המחבלים הפלסטינים ובין ממשלות ערביות מתונות וקיצוניות, יכולים גם הם לגרום לפיגועי מחבלים באיטליה.

בדו"ח נאמר, כי הריגול הנגדי האיטלקי זיהה בששת החודשים עד אוקטובר אשתקד יותר מ־70 מרגלים זרים. הוא לא מסר פרטים על מרגלים אלה ועל השתייכותם הלאומית.

עוד מסר כי שירותי הריגול הנגדי גילו, שתנועות איסלאמיות קיצוניות מנסות עתה להגיע לשיתוף פעולה עם קבוצות ועירות של הימין הקיצוני האיטלקי, בייחוד ברומא.

"כוח דלתא" לסיציליה?

"כוח דלתא", יחידת העילית האמריקנית ללוחמה בטרור, עשוי להיות מוצב בבסיס נאט"ו סיגונלה שבסיציליה — מסר השבועון המערב גרמני "שפיגל".

השבועון כותב, כי הבעיה של מציאת בסיס קרוב יותר למורח התיכון עבור "כוח דלתא", המוצב כיום בפורט בראג שבצפון־קרוליינה, תעמוד השבוע במרכז שיחות שיתנהלו בוושינגטון, במטרה לשפר את כושרם של הכוחות המיוחדים האמריקניים.

"שפיגל" מציין, כי המרחק של "כוח דלתא" מהמקומות שבהם עלולים להתבצע פיגועי טרור ותפיסות כני ערובה, הוכח כליקוי גדול בהפעלת יחידה זו.

ספינת ריגול סובייטית

מילנו. — ספינה סובייטית לריגול אלקטרוני עוגנת במרחק 20 ק"מ מהחוף המזרחי של סיציליה, כנראה כדי לצותת לתקשורת אלחוטית בבסיס האווירי סיגונלה של ברית נאט"ו — מסר אתמול העיתון "קורייירה דלה סרה".

העיתון מסר, כי מדובר בספינה "ורטיקל" מרגם "מירני", וכי בקירבתה גם ספינת־סיוע בדמות אוניית סוחר.

אחר התנועות של הספינות הסובייטיות עוקבים שני להקים של מסוקים של חיל הים האיטלקי וכן טייסת ללוחמה בצוללות וקבוצה של מטוסי חיל הים האמריקני, שבבסיס בסיגונלה.

● משלחת הקונגרס האמריקני המבקרת בגרמניה קראה למנהיג הקומוניסטי של גרמניה המזרחית אריך הונקר להרוס את החומה המפרידה בין מזרח ומערב ברלין.

● ונצואלה הורידה אתמול את מחירי הנפט הגולמי שלה בדולר לחבית. קודם לכן הורידה את מחירי הנפט מכסיקו, שאיננה חברת אופק בממוצע ב־90 סנט לחבית.

● מדד המחירים הסיטונאיים עלה בארה"ב בפחות מחצי אחוז בדצמבר ובעקבות זאת הסתכמה האינפלציה הנמדדת על פי מדד זה ב־1.8 אחוז בשנה מסר משרד העבודה האמריקני.

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965 בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 171 בגוש: 6426 רחוב בן־גוריון מס' 30.

הקלות כלהלן:
1) 4.6% מאחוזי הבנייה.
2) 10% בקו בניין צדדי.
3) בנייה בעליית גג בהתאם לתוכנית כס/1/1/גג.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכנית המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות וכשוי העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

הועדה המקומית לתכנון ובנייה אילת

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדת בנין ערים מקומית אילת (להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, ב־חריגה מת.ב.ע. מפורטת מס' 2/136/03/2.

מהות ההקלה: תוספת בנייה בחריגה של 1.20 מ' בקו בנין קדמי משכ' מערב־1, גורש 40047 מגרש 58, דירה מס' 3.

שם המבקש: רודלס מאיר.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה לא תשלום, במשרד הווע־דה המקומית.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע ע"י אישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות בכתב לבקשה האמורה לוועדה המקומית בעיריית אילת, רח' חטיבת הנגב 5, תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעי־תון.

רפי הוכמן — יו"ר הוועדה

צוותי הצלה תרים אחר ניצולים מהתמוטטות חמישה בניינים בקהיר. עשרה נהרגו. הבניינים קרסו ככל הנראה בשל "עייפות חומר"
(צילום: אי.פי)

5 מיליון זוגות אופניים סותמים את פקינג

פקין. — בעיות התנועה המקשות על הכרכים הגדולים, אינן פוסחות גם על פקין. אולם, ההבדל הוא כי בבירת סין פקקי התנועה נגרמים ע"י 5 מיליון אופניים, המשתלטים יום יום על העיר.

משעה 7 בבוקר, נעים בכל הרחובות אשכולות בני אדם צפופים על אופניים, והם מהווים נהר ממש, הזוחל במשך 10 שעות מעורק לעורק, ואינו מופסק רק ע"י אופניים אחרים.

רוכבי האופניים מופיעים מכל מקום ובכל רגע. הם מסתננים בין המכוניות הנדירות וגם בין הולכי רגל או אופניים אחרים, מתקדמים זה בצד זה, נעצרים וזזים בו־זמנית, כאילו דבר איננו מסוגל לעצור אותם.

הם בולמים ברגע האחרון ממש, ומכיוון שרובם רוכבים על אופניים [illegible] מדי בשבילם, הם נאלצים לקפוץ ברגע האחרון על הכביש, כדי לא להיתקל בידי המכוניות או המשאיות, שנהגיהן ממשיכים בדרכם, בלי להתרגש.

הנשים הרוכבות על אופניים אינן זהירות מהגברים. כולם משנים [illegible] בשנייה האחרונה בלי לאותת כלל.

בלילה נתפסים האופניים — שכולם נעדרים תאורה — רק ברגע האחרון בפנסי המכוניות. הסטאטיסטיקה הרשמית מוכיחה זאת: ב־1985, מינואר [illegible] אוקטובר, היו בפקין 6000 תאונות אופניים, בהן נהרגו 600 איש [illegible] 3000.

המכונית הסינית הזולה ביותר עולה 20,000 יואן (6250 דולר), [illegible] כמעט פי־20 מהשכר השנתי הממוצע.

אשתקד היו רק 310,000 כלי רכב (מכוניות, משאיות ואוטובוסים) [illegible] שבה יותר מ־9 מיליון תושבים. ואם סין ייצרה בשנה שחלפה [illegible] מכוניות, היא יצרה באותה תקופה קרוב ל־30 מיליון אופניים.

יש גם אופניים משוכללים, כאלה המצויידים ב"סירה", מעין קופסת [illegible] מצויידת בחלונות כדי להוביל ילדים, אחרים מצויידים ב"עגלה" [illegible] פחם, סחורות שונות ואפילו אנשים. יש גם אופניים מצויידים [illegible] ואחרים המשמשים לאיסוף אשפה.

מבזקים

● שר הפנים האיטלקי אוסקר לואיג'י סקאלפארו אמר כי זמן קצר לפני התקפת המחבלים הרצחנית על נמלי התעופה של וינה ורומא, סילקו השירותים החשאיים של איטליה התקפה טרוריסטית נוספת על נמל התעופה של בירה אירופית אחרת.

● מנכ"ל משרד החוץ הלבנוני, פואד טורק, פתח אתמול בביקור רשמי בן 4 ימים במוסקבה, כדי לנסות "לאזן" את היחסים בין לבנון ובין בריה"מ וארה"ב.

ממשלת לבנון מייחסת חשיבות רבה לביקור זה, העשוי לשפר את היחסים הפושרים שהיו קיימים עד כה בין לבנון ובריה"מ, אמר פקיד בכיר במשרד החוץ הלבנוני. (ע"ר)

● 84 חברים חדשים מספרד ופורטוגל עומדים לתפוס היום את מקומם בפרלמנט האירופי בשטרסבורג, כשעה שהפרלמנט מתכונן לאשר רפורמה צנועות באמנת היסוד של השוק האירופי המשותף. (ע"ר)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 10.1.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערי יציג
דולר אמריקני	1	1.46	1.52	1.4813	1.4997	1.4896
לירה שטרלינג	1	2.13	2.23	2.1656	2.1926	2.1813
מרק גרמני	1	0.60	0.63	0.6078	0.6154	0.6107
פרנק צרפתי	1	0.19	0.20	0.1979	0.2003	0.1988
גילדן הולנדי	1	0.52	0.55	0.5388	0.5456	0.5420
פרנק שוויצרי	1	0.70	0.74	0.7147	0.7236	0.7192
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1959	0.1984	0.1970
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1970	0.1994	0.1981
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1663	0.1683	0.1672
מרק פיני	1	0.26	0.28	0.2749	0.2783	0.2766
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0622	1.0755	1.0692
דולר אוסטרלי	1	0.99	1.07	1.0273	1.0401	1.0336
ראנד דרום אפריקני	1	0.53	0.63	0.6202	0.6279	0.6234
פרנק בלגי	10	0.28	0.30	0.2971	0.3008	0.2987
שילינג אוסטרי	10	0.85	0.89	0.8636	0.8744	0.8690
לירה איטלקית	1,000	0.87	0.93	0.8906	0.9018	0.8951
ין יפאני	1,000	0.72	0.76	0.7346	0.7437	0.7377

הקומיקאי ג'ורג' ברנס חוגג את יום הולדתו ה־90. לידו וולטר מתאו (שמאל), ג'והן פורסיית, דיאן קרול ואן מרגרט
(צילום. אי.פי)

טלקס

● אוספי ביצים ממשמר־העמק לספרד

קיבוץ משמר העמק, אשר פיתח מכשיר אוסף ביצים אוטומטי מחלקי פלסטיק, חתם לאחרונה הסכם עם חברת "קופגה" מספרד, לפיו יספק הקיבוץ לספרדים 40 אוספי ביצים אוטומטיים.

"קופגה" הוא קואופרטיב ספרדי גדול בעל 1500 משפחות והוא מקיים בספרד תשלובת ייצור מלאה לבשר עוף (פטמים). בעקבות חתימת החסכם עם קופגה, מנהל עתה משמר העמק משא ומתן עם עוד 20 גורמי חקלאות בתחום חלול בספרד.

העיסקה הגדולה עם הספרדים התחילה בביקור משלחת שלהם לפני כשנה בארץ. המשלחת ראתה את אוספי הביצים האוטומטים של משמר העמק והחליטה לאמץ שיטה וציוד זה. חברת "קופגה" היא החברה הראשונה בחו"ל שהחליטה להצטייד באוספי ביצים מפלסטיק תוצרת משמר־העמק ולכלול אותם במערך לולי הרבייה שלהם.

אבי בניהו

● חיל־האוויר מאמץ את קריית־שמונה

מאות ילדי־קריית־שמונה צפו אמש בהופעה של הזמר אבי טולדאנו אשר הופיע בפניהם בליווי תזמורת חיל־האוויר, במסגרת אימוץ קריית־שמונה על־ידי החיל.

חיל־האוויר החליט לפתוח בסדרת פעולות שמגמתן לקרב את תושבי העיר לחילם במסגרתן יתארחו בני־נוער של קריית־שמונה בבסיסי חיל־האוויר. חיל־האויר יקח על עצמו גם בניית מגרשי משחקים בעיר ושיפוצם.

יהודה צור

● מכון לצינתורי לב יוקם ב"וולפסון"

מכון לצינתורי לב, אשר ישרת את איזור המרכז, יוקם בבית־החולים ע"ש וולפסון בחולון, בהשקעה של 600 אלף דולר. על כך החליט משרד הבריאות.

עם הפעלת המכון לצינתור תושלם מחלקת הלב בבית־חולים, שבראשה עומד ד"ר משה קישון. ואשר כוללת חדרי ניתוח ויחידה למיפוי־לב. הפועלת בשי־תוף עם המחלקה לרפואה גרעינית.

אשר שילוני

● קורס למתווכי מקרקעין באוניב' ת"א

המחזור השני של הקורס המתקדם ליועצים ומתווכים במקרקעין, בחסותה האקדמית של הפקולטה למשפטים באוני־ברסיטת תל־אביב, ייפתח מחר.

המחזור שינוהל על־ידי המרכז האקדמי פרופ' אוריאל רייכמן, דיקאן הפקולטה למשפטים, ייפתח ביוזמת "מלדן", עמותת המתווכים לנכסי דלא־ניידי בישראל, ובאיר־גונה המנהלי של "חברת "רמות". שהיא רשות אוניברסיטאית למחקר שימושי ופיתוח תעשייתי.

הקורס יימשך שנה. כשמטרתו העיקרית היא להעניק למשתתפים בו ידע אקדמי ומעשי בתחום עיסוקם המקצועי.

זכריה הוורדי

● מיפגשים של ילדי גנים יהודים וערבים

כ־60 כיתות גן, מחציתן יהודיות ומחציתן ערביות, ישתתפו השנה במיפגשים משותפים. המיפגשים יערכו באישור הוועדה לחינוך קדם־יסודי במשרד־החינוך־והתרבות ויתקיימו על־ידי "ברית בני־שם". אגודה בלתי־מפלגתית הפועלת למען דו־קיום בין שני העמים החיים בישראל.

במסגרת תוכנית המיפגשים משתתפים גנים יהודים מתל־אביב וגנים ערבים מיפו, טירה, טייבה, קלנסואה וכפר־קאסם. התוכנית כוללת, בין השאר, ביקור הדדי של ילדי הגנים זה אצל זה ומפגש שלושי מחוץ לגנים.

יצחק שור

הבנקים הגדולים נקנסו על מעורבותם בוויסות המניות

בסך 40 אלף ש"ח כל אחד

ארבעת הבנקים הגדולים נקנסו אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב באשמת מעורבותם בוויסות המניות ושערי הריבית.

השופט אביגדור סלטון דן את ארבעת הבנקים — לאומי, הפו־עלים, דיסקונט ומזרחי — בתשלום קנס בסך 40,000 ש"ח ומתן התחייבות להימנע מעבירה על סך זהה, לתקופה של שלוש שנים.

בגזר־הדין ציין השופט סלטון, כי "בעקבות עסקת הטיעון שנעשתה בין התביעה להגנה במשפט זה לא נותר לבית־המשפט מרחב תמרון רב ולא נותר לו אלא לקבל את אשר הוגש לו כעיסקה מפורטת ומסוכמת. ההליכים נגד מנהלי הבנקים הופסקו בעקבות הודעתו של היועץ המשפטי לממשלה. שאלת הנזק או טובת ההנאה היא שאלה שהכרעה בה אפשרית בעיקר על־פי ראיות המובאות לפני בית־המשפט. אולם כאשר ראיות כאלה אינן מובאות ומוסכם בין התביעה להגנה על שיעורו של קנס כזה, שהוא גם סביר על פניו — יאמץ בית־המשפט את הסכום".

"נגע מתפשט בכלכלה"

"יש לקוות", הוסיף השופט סלטון בגזר־הדין, "כי סכומים אלה לא ישולמו מתוך כספים שנועדו לשיפור תנאי הציבור. אני כשלעצמי הייתי שבע רצון אילו סכומי הקנסות היו מופקדים בקרן אליה יופרשו סכומים נוספים ושבאמצעותה יהיה אפשר לפצות לקוחות שנפגעו והפסידו את כל כספם עקב פעילות חריגה ובלתי צפויה של הבנק בו הפקידו את כספם. העיסקה המוגמרת נראית לי סבירה. 27 עדי תביעה מספר בלתי ידוע של עדי הגנה היו מביאים לדיון ארוך, יקר ומייגע. הקנסות הינם הקנסות המחייבים שניתן להטיל על עבירה על חוק ההגבלים העסקיים. יש לזכור, עם זאת, שהעבירות בגינן הודו הנאשמים הן סימן לנגע שהחל מתפשט בכלכלה הישראלית בתקופה האחרונה".

השופט סלטון ציווה לשלם את הקנס ולהפקיד את טפסי ההתחייבות תוך 10 ימים. (עתים)

גופת גבר נמצאה בפרדסיה

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

גופת גבר כבן 30 נמצאה באגם מי גשמים ליד פרדסיה. המשטרה אינה חושדת במעשה אלימות.

הגופה טרם זוהתה אולם משערים שמדובר בגופת חוסה ממוסד פרדסיה. הסמוך למקום הימצאות הגופה.

● ראש הממשלה שמעון פרס. שר־המסחר־והתעשייה אריאל שרון והשר עזר וייצמן יישתתפו ביום רביעי במלון "הילטון" בירושלים בכנס יזמות ותיעוש בסקטור הערבי.

25 צווי גירוש נגד כושים עבריים ב־85'

מאת שלי יחימוביץ' כתבת "על המשמר"

25 צווי גירוש הוצאו במהלך שנת 1985 נגד חברי כת "הכושים העבריים" בדימונה. מאז 1969, מאז הגעתם של הכושים העבריים לארץ, לא גורש מספר כה רב של חברי הכת.

מנהל מחוז הדרום של משרד־הפנים, שלום דנינו, אמר, כי כיום המדיניות היא לנהוג ביתר מודעות לבעיה, וכי במידה ומתאפשר גירוש — הוא מבוצע. "בתוך קהילת הכושים העבריים יש אלמנטים עבריינים. אנחנו מגדירים אותם כאורחים השוהים במדינה בניגוד לחוק ונוהגים בהתאם", אמר דנינו.

כל חברי קהילת הכושים העבריים, המונה כמה אלפים, הגיעו לארץ שלא כחוק. הם אינם נושאים תעודות זהות, ומנהלים אורח חיים אוטונומי. בקהילה היו מקרים רבים של מיתות לא טבעיות. ובין השאר נושם שמנהיג הכת, בן־עמי קרטר, מנע מאנשיו קבלת טיפול רפואי בבתי־חולים.

קרטר הגיב על צווי הגירוש באומרו: "לא נניח לגרש אותנו. גירושנו יהווה את סוף היחסים בין שחורים ליהודים בארה"ב ויביא לעימות פיזי שם. גורמים דתיים מעוניינים לגרור את בני הכת לפעולות אלימות. אבל הם לא יצליחו".

קרטר אמר גם, כי הבידוד של הכושים העבריים נכפה עליהם וכי 16 שנה הם חיים בארץ ומעולם לא פגעו ביהודים.

"השוטר הורה לי להתפשט וחבט במקל בכל גופי"

מתלונן צעיר בדואי העובד באילת

מאת בצלאל רזין, כתבנו באילת

צעיר בדואי מהכפר ביר אל מכסיר בגליל התחתון, העובד כרצף באתר הבנייה "אבנו מרום" באילת, התלונן כי הוכה קשות בידי שוטרים. הצעיר נזקק לטיפול בבית־החולים ושוחרר מעבודתו.

הצעיר, עבד אחמד חוג'רט בן 19, העומד לפני נשואיו, סיפר, כי בשבת שעברה הלך ביחד עם חברו איברהים חוג'רט בן ה־22 כדי לבקר חבר השומר, כשומר באחד מאתרי הבנייה. "צעיר לפתע קרא לי אדם לבוש אזרחית ובידו מכשיר קשר, ודרש ממני תעודת זהות. כאשר ביקשתי ממנו להציג תעודת שוטר החל להרביץ לי, הפיל אותי על הארץ והכניס לי אגרופים בראש ובחזה. הראיתי לו את תעודת הזהות. אולם הוא הזמין ניידת והשוטרים לקחו אותי לתחנה", סיפר חוג'רט.

"הוכנסתי לחקירה ושם נמשכו המכות". אמר חוג'רט "שוטר ששמו שטרן הפליא בי מכותיו. הוא הכניס לי אגרופים בראש, בפנים ובחזה. לא צעקתי וזה כנראה הרגיז אותו עוד יותר. הוא ציווה עלי להוריד את הנעלים ולהתפשט. בטרם הספקתי להוריד את המכנסים הוא לקח מקל והכניס לי מכות בגב בראש וברגלים. הוא רצה להכות עם המקל גם במשי, אך הנחתי עליהם ידיי. תוך כדי כך הוא אמר לי לאסוף מיד את כל החפצים ולעזוב את אילת. הוא גם ירק עלי והשפיל אותי ללא הרף".

תעודה רפואית

בידיו של עבד אחמד חוג'רט תעודה רפואית מבית־החולים "יוספטל" בה נכתב שאובחנו אצלו חבלות במרקפת: כפה, באצבעות, בצלעות, באצבעות הרגליים ובכף רגל שמאל.

מפקד משטרת אילת, רב־פקד ירוחם קיים. אשר התבקש להגיב על הפרשה, אמר, שבמשטרת אילת קיימת הנחייה שאין להרביץ לחשודים. אם המתלונן רואה עצמו נפגע עליו להגיש תלונה רשמית למען קבילות הציבור והנושא יבדק.

המקרה הובא לידיעתו של שר המשטרה חיים בר־לב על־ידי מספר חברי־כנסת, ביניהם ח"כ אלעזר גרנות ממפ"ם.

בכיר במכס המואשם בשוחד: ניסיתי להילחם נגד שחיתויות

יצחק חסיד, שהיה חוקר מכס בכיר במשרד החקירות של המכס ביפו, המואשם על־ידי הפרקליטות בלקיחת שוחד מסוחר־תל־אביבי, טען אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, כי "ניסיתי להילחם במקרים שונים של שחיתויות שנתגלו לעיני במשך שירותי במכס אך הושתקתי".

התובעת, עו"ד נחבה נקדימון מפרקליטות מחוז תל־אביב, טוענת בכתב־האישום, כי יצחק חסיד בן 67 לקח שוחד בעת שהיה חוקר מכס בכיר מסוחר של שעונים ומצית־ים בתל־אביב, שאצלו ערך ביקורת ב־1980. לטענת התובעת, לקח הנאשם מן הסוחר מצית ולא שילם עבורו ובהזדמנות אחרת לקח אצלו שעון ושילם 600 ל"י, בעוד שמחיר השעון היה אז 1500 ל"י.

אתמול העיד הנאשם כמשפטו בפני השופט אורי שטרוזמן בתל־אביב. בתשובה לשאלות סניגורו, עו"ד בנימין נהרי, סיפר הנאשם: "ניסיתי להילחם בשחיתויות שנגלו לעיני והושתקתי, הייתי עד לכך שאנשי המכס תפסו תכשיטים וזהב, אשר אוחסנו על־ידי חוקר בכיר של המכס בכספת פרטית בבנק, בלי אישורו של משה לוראו ז"ל, שהיה סגן־מנהל המכס ומנהל חקירות אגף המכס".

"הזהב נעלם מהכספת"

בתשובה לשאלה אחרת של הסניגור טען העד, כי פעם נתפסו 24 ק"ג זהב ותכשיטים על־ידי חוקרי המכס, וכל הכמות הועברה לאותה כספת שבבנק. ולאחר מכן נעלם מהכספת קילוגרם זהב. כן סיפר, שכמה פעמים נעלמו תכשיטים מאותה כספת שהיתה בבנק ולא נמצאו עד היום.

"התלוננתי בפני הממונים עלי והם אמרו לי זה מזה, והענין הושתק" — טען חוקר המכס לשעבר.

הנאשם סיפר, כי פעם יצא ביחד עם אדם אחר לעזה ולחאן־יונס שברצועה, כדי לאתר רכוש גנוב. שם הסתבר לו, שאותו אדם שהיה איתו חיפש אחר מכוניות גנובות, וכאשר גילה נשתו סיפר את הפרטים אודות המכוניות לחוקר פרטי, חבר שלו, כדי שיוכל לקבל פרמיה מחברות הביטוח על הגילוי שמסר להן.

במקרה אחר נתפסה על־ידי אנשי המכס משאית עם מאות אלפי הפיסות של סיגריות תוצרת חוץ. הנהג נחקר על־ידי מי שהיה ממונה על הנאשם, אשר טען בעדותו, כי "הנהג סיפר לי לנתון למכונה שמעלי כשוחד קופסאות סיגריות רבות". (עתים)

בפלילים

רצח על רקע שרשרת של נקמת דם בעזה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

סיכסוך קשה בין משפחות פראג' קריח בשכונת סג'איה בעזה, שנמשך 40 שנה, מאז 1946, הפיל אתמול קורבן נוסף בשרשרת הרציחות ההדדיות. מוחמר מחמוד קריח בן 63 נרצח אתמול כ־4.30 אחה"צ בירריית אקרח בשכונת סג'איה ועוד 6 אנשים נפצעו מבני שתי המשפחות. לפי שעה נעצרו 4 אנשים וצפויים מעצרים נוספים.

כ־1946 נהרג אחד מבני משפחת קריח על־ידי בני משפחת פראג'. לפני שלוש שנים (37 שנים אחרי הרצח הראשון) רצחו בני משפחת קריח אחר מבני משפחת פראג' ואחר־כך הוגלו מרצון לשייח' זואר שבצפון סיני כדי להימלט מן הנקמה. לאחר החזרת סיני למצריים הוחזרו הגולים לשכונתם בעזה ובני משפחת פראג' חיכו שלוש שנים — ואתמול פעלו. מפקד הנפה, סגנו ומפקד תחנת עזה הגיעו למקום הרצח בשכונה. עצרו חשודים שחקירתם נמשכת וכאמור צפויים מעצרים נוספים.

2 צעירים חשודים באונס תיירת בירושלים

מאת כתב "על המשמר" בירושלים

תיירת בת 17 מאנגליה התלוננה כי נאנסה במוצאי שבת בעיר העתיקה בירושלים.

התיירת סיפרה לחוקרי המשטרה. כי ביקרה בלוויית חברתה במועדון לילה בעיר העתיקה, שם הצטרפו לשולחנן 2 צעירים תושבי המקום. כצאתן מהמועדון התלוו אליהן השניים ובהגיען לסימטה חשוכה התנפלו עליהן שני הצעירים. אחד מהם אחז בחוזקה בתיירת המבוגרת בעוד חברו אונס את התיירת בת ה־17. לאחר שביצע את זממו החליפו הצעירים "תפקידים" והחשוד השני אנס את התיירת הצעירה פעם נוספת.

תחילה הופיעו שתי הצעירות בתחנת המשטרה בעיר העתיקה והתלוננו על גניבת ארנק וכו כסף ומיסמכים. משהתגברו על היסוסיהן גוללו את סיפור האונס. לאור התיאור שמסרו השתיים הצליחו חוקרי המשטרה לאתר שני חשודים. תושבי העיר העתיקה בני 23 ו־28, והם נעצרו לחקירה.

שנתיים וחצי מאסר למבריח סמים מלבנון

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

ארבע שנות מאסר מהן שנתיים וחצי בפועל נגזרו אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה על־ידי השופט חנוך אריאל על ברקאת עלי קיסראוי. תושב עוספייה בן 24, שהורשע ביבוא 40 ק"ג חשיש מלבנון.

בגזר־דינו קבע השופט, כי יש להחמיר בעונשיהם של סוחרי סמים, אך התחשב בבקשתו של ראש המועצה המקומית בעוספייה להקל בעונשו של הנאשם.

הנאשם הודה בפני השופט חנוך אריאל, כי במחצית השניה של 1985 סייע לאחרים להבריח 40 ק"ג חשיש מלבנון לישראל. הנאשם נסע עם אחר לגדר המערכת בגבול ישראל־לבנון, ליד ביריה. סוחרי סמים לבנוניים שהמתינו במקום השליכו מעבר לגדר שקים ובהם 40 ק"ג של חשיש. תמורת שירותיו אלה קיבל הנאשם מסוחרי הסמים 300 דולרים.

זמרת במועדון לילה נחתכה בפניה

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

הזמרת הדס לוי המועסקת במועדון לילה בתל־אביב נחתכה במוצאי שבת בפניה והמשטרה מחפשת צעירה בת 19 מקריית־מלאכי החשודה במעשה.

סמוך לשעה 1.00 אחר חצות, בתום עבודתה, נתבקשה הדס לוי להסיע את אחת מעובדות המועדון לביתה בחולון. כשהגיעו לדירה עלתה העובדת לביתה להביא דבר מה והזמרת נותרה לבדה ברכב. לפתע הגיחה צעירה ותקפה אותה במכשיר חד שגרם לה חתך עמוק בפניה. על־פי החשד נעשה המעשה על־ידי צעירה מקריית־מלאכי הזיכורת לה.

הזמרת אושפזה בבי"ח תל־השומר.

משטרת תל־אביב עצרה את עובדת המועדון בת ה־17 מתל־אביב וממשיכה בחיפושיה אחר החשודה בתקיפה. הרקע למעשה עדיין לא ברור.

שרגא הרפז מואשם בתקיפת גרושתו וידידה

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

כתב־אישום נגד העתונאי שרגא הרפז הוגש אתמול בבית־משפט השלום בכפר־סבא, בו הוא מואשם בתקיפת גרושתו וידידה ובאיומים עליהם, השגת גבול וגרימת נזק בזדון.

בכתב־האישום נטען, כי שרגא הרפז פרץ לבית גרושתו, גרם נזק לדירה, תקף את גרושתו ובנותיו ואיים עליהן.

השופט שיחרר את שרגא הרפז בערבות עצמית של 1500 ש"ח והתנה את שיחרורו בכך שלא יצור קשר עם גרושתו, אלא אם נעשה תיאום מוקדם איתה, ולא יקרב באיזור מגוריה. ואר־השרון.

דברי ערך נגנבו מחולי נפש ב"אברבנאל"

מאת א. שילוני, כתבנו בבת־ים

דברי ערך רבים, ביניהם שעונים ותכשיטים, וכן כסף מזומן, שהופקדו על־ידי חולי נפש בכספת שבחדר האחיות בבית־החולים לחולי נפש ע"ש אברבנאל בבת־ים, נגנבו בפריצה שאירעה בליל שבת.

הפורצים ניסרו את סורגי החלון, פיצחו את הכספת, השאירו את כלי הפריצה בחדר ונמלטו עם שללם. בן צפריך חדרו של האברבנ"ל. זוהי פריצה שנייה לחדר האחיות בבית־החולים בשנתיים האחרונות.